

Erdészeti Lapok

Alapítva: 1862-ben

CXLIX. évfolyam
2014. május

Az Országos Erdészeti Egyesület folyóirata

www.oee.hu

A TARTALOMBÓL:

ERDÉSZETI JOGALKOTÁS 2013-BAN II.

HELYZETJELENTÉS ERDEI VADKÁR ÜGYBEN II.

„OKTATÁSSAL A TERMÉSZET OLDALÁN”

MINDENT MEGGONDOLTUNK, MINDENT MEGFONTOLTUNK?

LÁPIBAGLYOK, SASOK, SÓLYMOK...

MEGÚJULT A LEGENDÁS LKT

Messe München
International

Az erdészeti technológia mértékadója

2014. július 16–20.
Messe München
München, Németország

Online jegyvásárlás,
akár **35 %** -ot
is megtakaríthat!
www.interforst.com/en/tickets

 INTERFORST

12. Nemzetközi erdészeti és erdészettechnikai
szakvásár, tudományos rendezvényekkel és
különbemutatókkal

Információ:
Promo Kft., Münchener Váárképviselő
messemunchen@promo.hu
Tel.: 224-7764

ufi
Approved
Event

A harmadik oldal

Változott egyesületünk Alapszabálya. A május 8-i küldöttgyűlés az elnökség előterjesztése nyomán szavazott az egyesületi élet alapvető elemeit meghatározó dokumentum módosításáról. A változtatásokat a Polgári Törvénykönyv idén március 15-én életbe lépő új rendelkezései, és a közhasznúság megőrzésének szándéka indokolta.

Legutóbb tavaly módosult az Alapszabály. Akkor a civil törvénnyel való összhang megteremtése mellett komoly belső igények is szerepet játszottak az új változat elkészítésében. Ezek egyik legfontosabbika a helyi csoportok és szakosztályok működésének egységesítése. Egyesületünk működése szempontjából fontos dolgot tett egyértelművé a tavalyi új Alapszabály: az egyesületi élet alapegysége a helyi csoport. Ezen a szervezeti formán keresztül gyakorolják az Egyesület tagjai alapvető jogaikat, az itteni, alulról szerveződő működés adja tevékenységünk egyik legfontosabb részét. Erre épülnek, szakmánk egy-egy részterületének alaposabb megismertetése, megismerése igényével a szakosztályok, mint szakmai műhelyek. Ha az Egyesület alapértékeit vesszük alapul, akkor a szakosztályok működésében előtérbe kerül a „szakértelem”, míg a helyi csoportoknál az „összetartozás”. Úgy, hogy közben egyik egység sem feledkezik meg a másikonál előtérbe kerülő értékekről, és mindezek mellett harmadikként az „erkölcsről”. Erdész körökben nem idegen ez a gondolkodásmód, gondoljunk csak erre: egyszerre jelenlévő hármas funkciójára. Talán nem véletlen, hogy ez utóbbi, világszerte elfogadottá vált szakmai gondolat Egyesületünk tiszteletbeli örökös elnökének nevéhez, Madas Andráséhoz kötődik.

Az idei Alapszabály módosítást a külső körülmények, a jogszabályok jelentős változása váltotta ki. A következő években együttesen fogjuk megtapasztalni, megtanulni a két változás hatásait, hiszen nem volt ideje átállni működésünknek az új rendre. A Polgári Törvénykönyv ráadásul a korábbinál is komolyabb, fegyelmezettebb működést vár el a civil szervezetektől, amikor jogi személyként ugyanazokat az előírásokat adja számukra, mint bármely gazdasági társaságnak. Kétségtelenül fontos és hasznos a rendezettség, a működési fegyelmem igénye, amelynek másfél évszázados múlttal rendelkező szervezetünk minden bizomnyal meg fog felelni, magáévá téve a mostani szabályozók által elvárt gondolkodásmódot.

Hiszen mindeközben a lényeg nem változik. Abogy a küldöttgyűlés megfogalmazta, legfontosabb tevékenységünk a magyar erdők és a magyar erdészeti kultúra fenntartása és gyarapítása. Szakértelemmel, erkölccsel és összetartozással. A tanulmányutakkal, szakmai vitákkal, tarokk-partikkal és baráti találkozók, jogszabály véleményezésekkel és elődeink emlékeinek gondozásával. És igen, ehhez fontosak a keretfeltételek, fontos a jogszabályoknak megfelelő működés, de a legfontosabb mégiscsak az, hogy mi, egyesületi tagok mindent akarjunk csinálni. Ha megvan ez a közös akarat, akkor reménykedve nézhetünk a következő másfél évszázad elébe is. ... Szóval, hol is az az új Alapszabály?

Lomniczi Gergely, főtítká

Tartalom

Dauner Márton: Erdő és erdőgazdálkodás a 2013-ban elfogadott törvényekben II.146

Bodor László:
Helyzetjelentés erdei vadkár ügyben II.149
Nagy László: „Oktatással a természet oldalán”151
Folcz Ádám, Molnár Dénes, Dr. Frank Norbert:
Mit gondolnak a hazai erdészek a szálalásról?154

Matussek Miklós:
Rönkimport az Egyesült Államokból156

Nagy Imre:
Mindent megdöntünk, mindent megfontoltunk?158
Dr. Puskás Lajos: A városi fák értéke162
„Inkább lepkét, mint erdőt!”165
Baranyi Tamás: A keleti lapi bagoly lepke167
Dr. Csóka György: Lapi bagolyok, sasok, sólymok.....168
Dr. Sárvári János:Erdészeti jogcímek 2014. évi támogatási és kifizetési kérelmei171

Major Tamás:
Megújult a legendás LKT172

Dr. S. Nagy László, Halász Gábor:
Helyzetkép a középfokú erdészeti szakképzésről.....173

Kóródi Sándor:
Hegyvidéken jártak a kisalföldi erdészek177

Szedlák Tibor, Nagy Frigyes Vince: Közép-Európa legnagyobb katonai gyakorlóterén jártunk178

Dr. S. Nagy László, Halász Gábor:
Akácnemesítés – irányzatok, eredmények179

Inokai Balázs:
„A régmúlt időbeli erdészek szabadulása”181
Nagy László: Víz a hegytetőn188

ERDÉSZETI LAPOK • Az Országos Erdészeti Egyesület folyóirata CXLIX. évfolyam 5. szám (május)

FŐSZERKESZTŐ: **NAGY LÁSZLÓ** • A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG ELNÖKE: **HARASZTI GYULA**

A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG: Detrich Miklós, Lengyel László, Lomniczi Gergely, Oroszi Sándor, Puskás Lajos, Sárvári János

SZERKESZTŐSÉG: 1021 Budapest, Budakeszi út 91. Telefon: 06 (1) 201-6293 • Mobil: 06 (20) 330-3462 • e-mail: erdlap@oee.hu • www.erdeszetilapok.hu

KIADÓ: Országos Erdészeti Egyesület, 1021 Budapest, Budakeszi út 91. • Levélcím: 1021 Budapest, Budakeszi út 91. • FELELŐS KIADÓ: **ZAMBÓ PÉTER elnök**

Tördelészerkesztő: Balog Zoltán • Olvasószervező: Rimóczi Irén • Nyomdai munkák: F & F Print Line Kft., Budapest • Felelős vezető: ifj. Komornik Ferenc

A kézirat lezárva: 2014. május 8.

ISSN 1215-0398

Terjeszti a Magyar Posta Zrt. Felvilágosítást a lappal kapcsolatban az Egyesület ad. Megjelenik havonta.

A beküldött kéziratokat, fényképeket nyilvántartásba vesszük. A cikkek, írások nem feltétlenül azonosok a szerkesztő véleményével, azok tartalmáért mindenkor a szerző felel. Honoráriumot megegyezéssel csak felkért írásokért, illetve grafikai munkákért fizetünk.

A címlapon: Májusi bódulat. Fotó: Greguss László Géza (Köszönjük a fénykép felajánlását!)

Erdő és erdőgazdálkodás a 2013-ban elfogadott törvényekben II.

Dauner Márton – erdőmérnök, közgazdász, tudományos munkatárs, NAIK ERTI

Tavaly 253 törvényt fogadott el az Országgyűlés. 23 törvény közvetlenül, illetve közvetetten érinti az erdőket és az erdőgazdálkodást, ebből 8 módosítja az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvényt (a továbbiakban: *Evtv.*) A törvényeket elfogadási időrendben, vázlatosan mutatjuk be, röviden ismertetve az általuk elérni kívánt szabályozási célt, valamint az erdőhöz, a védelméhez és az erdőgazdálkodáshoz közvetlenül, illetve közvetetten kapcsolódó szakaszokat. A normaszöveg pontos idézése nem volt cél, mivel a törvények és más jogszabályok szöveghű, tértítésmentes, közvetlen internetes elérhetőségeit cikkünk végén megadjuk.

XIV./ 2013. évi CXXII. törvény a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról

Közepes terjedelmű joganyag. Az Országgyűlés a 2013. 06. 21-i ülésnapján fogadta el.

Kibírdetés: Magyar Közlöny 2013. 111. szám.

Hatálybalépés: 2013. december 15-től fokozatosan 2014. május 1-jéig

2014. április 30-ával lejárt a 7 plusz 3 éves időtartamú földmoratórium. A törvény a termőföldek, a földtulajdon, illetve a földhasználati jogok forgalmára terjed ki. A nagyobb birtokok, zömmel társas gazdaságok is szerepet kapnak a nagy tömegű és azonos minőségű, piacépes mezőgazdasági termékek előállításában. A földművesek felé kedvezményeket fogalmaz meg, és egyértelműen kizárja a földhasználatból azokat, akik mezőgazdasági termelést nem folytatnak. Lehetővé teszi a közeli hozzátartozók közötti tulajdonát ruházást, egyfelől a birtokok egyben tartása végett, másfelől családpolitikai megfontolásokból. Lehetőséget biztosít minden polgár számára, hogy földtulajdont szerezhessen kertes mezőgazdasági övezetekben, zártkertekben, hobbitelkeken kistermelés vagy éppen kikapcsolódás céljából. A jogi személyeket a tulajdonszerzésből kizárja, a földhasználat terén azonban nagyobb mozgást kínál az 1200 hektáros birtokmaximum megjelölésével. A földszerzést egyfelől direkt módon szabályozza mennyiségi, birtokméreti korlátozásokkal; másfelől közvetetten, a kiemelt birtokpolitikai célokat szolgáló, mezőgazdasági tevékenységet vállaló és megvalósító, továbbá a birtoktagot képező helyi földművesek támogatásával, elővásárlási jog, vásárlási jog biztosításával, állami földpiaci intervencióssal jelenléttel és ellenőrzéssel. Tartalmazza a megállapodások kötelező nyilvánosságra hozatalát, továbbá a hatósági engedélyhez kötés kötelezettséget a földszerzésre, művelési kötelezettséghez köti a földvásárlást és a földhasználatot. Mulasztás esetén a bírságolás mellett a kényszerhasznosításba vétel, továbbá a földszerzésből meghatározott időre való kizárás eszköze is megjelenik. Fokozott szerepet kap

a Nemzeti Földalap, és a helyi földbizottság is a földforgalom ellenőrzésében. A törvényt az erdőre vonatkozóan az *Evt.*-ben és az erdőbirtokossági társulatról szóló törvényben foglalt eltéréssel kell alkalmazni. A haszonbérleti szerződés időtartama legalább 1 gazdasági év, legfeljebb 20 év. Az erdőnek minősülő földre, illetve az engedélyezett erdőtelepítésre kijelölt földre a haszonbérleti szerződést az *Evt.*-ben foglalt eltéréssel legfeljebb a termelési időszak (vágás érettségi kor) lejártát követő 10. év végéig lehet megkötöni. Az erdő haszonbérleti szerződés hatósági jóváhagyása esetében a hatáskörrel bíró mezőgazdasági igazgatási szerv a rendelkezésére álló okiratok, és az általa készített jegyzék másolatának megküldésével megkeresi az erdőszeti hatóságot a szakhatósági állásfoglalás beszerzése céljából.

XV./ 2013. évi CXLVIII. törvény a Normafa Park történelmi sportterületről

Rövid joganyag. Az Országgyűlés a 2013. 09. 30-i ülésnapján fogadta el.

Kibírdetés: Magyar Közlöny 2013. 165. szám.

Hatálybalépés: 2013. október 15.

A cél, hogy a budapesti Normafán és környékén 1895 óta különböző színvonalon jelen lévő sísport visszanyerje egykori kiemelt szerepét és az egészséges környezetben megteremtődjenek a biztonságos szabadterei sportolás feltételei. A törvény sportközpont kialakításának lehetőségét alapozza meg úgy, hogy az a táj- és természetvédelmi szempontok figyelembevételével jöjjön létre és közpark jellegű területként egész éves kihasználtságot tegyen lehetővé. A természetvédelmi, erdővédelmi és építésügyi szabályokat országos érvennyel nem változtatja meg, csupán a Normafa Park területén enged eltérést a hatályos szabályoktól. A mellékletben megjelölt, köztük erdőművelési ágban lévő ingatlanok céloknak megfelelő hasznosítására nyitja meg a lehetőséget a Budapest XII. ker. Hegyvidéki Önkormányzat vagyongazdálkodásában.

XVI./ 2013. évi CLXIX. törvény a termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény módosításáról

Közepes terjedelmű joganyag. Az Országgyűlés a 2013. 10. 13-i ülésnapján fogadta el.

Kibirdetés: Magyar Közlöny 2013. 173. szám.

Hatálybalépés: 2013. november 1. kivéve a 28.§, amely 2014. szeptember 1.

Adott esetben erdőgazdálkodáshoz kapcsolódó tevékenységet érinthet. Az elmúlt öt évben különböző beruházások miatt évente átlagosan 4 ezer hektár termőföld került ki végleges kivonással a művelés alól. A földvédelmi szabályok szigorítása, erősítése a cél. A módosítással érintett szabályozási területek: termőföld más célú hasznosításának megszüntetése, a szüneteltetést követő földrészlet vagy annak egy részének újrahasonosítása, zártkerti ingatlanhasznosítás elmulasztása, a termőföld időleges vagy végleges más célú hasznosítása, a termőföldet érintő elemi csapás vagy ipari szerencsétlenség okozta káreseménnyel kapcsolatos földvédelem, célkitermelőhely és külfejtéses bányászati tevékenység létesítésére vonatkozó külön földvédelem, engedély nélkül más célra hasznosított termőföld földvédelmi eljárásért fizetendő igazgatási-szolgáltatási díj, a földminősítés díjköteles eljárásai, földvédelmi járulék és bírság.

XVII./ 2013. évi CLXXIV. törvény a szomszédjogok és a tulajdonjog korlátainak különös szabályairól

Kis terjedelmű joganyag. Az Országgyűlés a 2013. 10. 28-i ülésnapján fogadta el. Kibirdetés: Magyar Közlöny 2013. 185. szám.

Hatálybalépés: 2014. március 15.

Erdőművelési ágú ingatlanokhoz is kapcsolódhat. A törvény a szomszédjogok eddig kialakult rendszerét és szabályait alapvetően nem változtatja meg, és nem vezet be új jogot. Tárgyköre miatt fontos és cél az előírások logikailag áttekinthető szerkezetű megjelenítése. Külön alcím rendezi a szomszédos telkek összevonása vagy egy telek megosztása folytán szomszédossá váló, több telek által létrejött tényhelyzetben az ingatlanokra vonatkozó használati jogok jogi sorsát is. Kiemelt figyelmet szán a használati joggal terhelt ingatlan tulajdonosa érdekeinek védelmére, ezért korlátozza a joggyakorlást akkor, ha a tényhelyzet változása a kötelezett terheit növelné, továbbá szabályozza a használati jog jelentette teher alóli mentesítés lehetőségét.

XVIII./ 2013. évi CXCIX. törvény a növényfajták állami elismeréséről, valamint a szaporítóanyagok előállításáról és forgalomba hozataláról szóló 2003. évi LII. törvény módosításáról

Közepes terjedelmű joganyag. Az Országgyűlés a 2013.11.18-i ülésnapján fogadta el.

Kibirdetés: Magyar Közlöny 2013. 198. szám.

Hatálybalépés: 2013. november 12.

Az erdészeti szaporítóanyagokra is kiterjed. A szaporítóanyag-, illetve a vetőmag stratégiai termék, ezért indokolt a módosítás. Az izolációs távolságok betartása miatt a szaporítóanyag-, illetve vetőmagtermelés egyik feltétele az összefüggő, nagyobb földterületek megléte. A termelés biztonságát a hatósági kontroll kiterjesztésével kívánja javítani. Szabályozza az előzetes egyeztetés módját és az ellentételezés arányos mértékét. Részletesebben határozza meg a védőtávolságba eső termőföld használójával való megegyezést és a szaporítási zárt körzet létesítésének szabályait. A korlátozás, illetve a zárt körzeten belüli egyes növényi kultúrák termesztésére vonat-

kozó tilalom betartását a növénytermesztési hatóság ellenőrzi és elrendeli a növényállomány megsemmisítését, ha a zárt körzeten belül elmaradt a tiltott növényfaj egyedeinek eltávolítása. Új rendelkezés a géntechnológiával módosított szerveget tartalmazó szennyezett vetőmag fogalmának meghatározása. Kiterjed még a géntechnológiával módosított szerzzel szennyezett szaporítóanyag felhasználása miatt károsult termelők kárenyhítésére, a tájfajtakra, a zöldség- és gyümölcsfajták forgalmazására vonatkozó uniós irányelvek átültetésére és egyéb pontosításokra.

XIX./ 2013. évi CCIV. törvény a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvénnyel összefüggésben az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény módosításáról

Kis terjedelmű joganyag. Az Országgyűlés a 2013. 11. 25-i ülésnapján fogadta el.

Kibirdetés: Magyar Közlöny 2013. 202. szám.

Hatálybalépés: 2014. március 15.

Erdőművelési ágú ingatlan is érinthet. Az új Ptk. jelentős változásokat eredményez az ingatlan-nyilvántartásban. A legfontosabb változás az ingatlan-nyilvántartás anyagi és jogi hatásait érintő alapvető szabályok. Az ingatlan-nyilvántartás vezetésére és a hatósági eljárásra, továbbá az ügynevezett kataszteri nyilvántartásra vonatkozó részletes szabályok továbbra is az ingatlan-nyilvántartásról szóló törvény (továbbiakban: Inyvtv.) körébe tartoznak. Az összhang megteremtése, a párhuzamos szabályozás elkerülése miatt az Inyvtv. átfogó felülvizsgálatára volt szükség. Az Inyvtv. kizárólag az ingatlan-nyilvántartás eljárási szabályait állapítja meg. Az új Ptk. rendelkezései olyan területen - például a zálogjogi szabályok változása vagy a föld és az épület tulajdonjogának elválásával kapcsolatos új rendelkezések - érintik az ingatlan-nyilvántartási eljárást, amelyek a módosítást is igénylik. Fő elemei: az ingatlan-nyilvántartás (ingatlanadatok) közhiteles hatósági nyilvántartás; földrészleten kívüli önálló ingatlan (épület, pince, föld alatti garázs és más építmény); csak az ingatlanhoz kapcsolódó, jogilag feljegyezhető, jelentős tények; bejegyzés és törlés kérdései; betekintés lehetőségei stb.

XX./ 2013. évi CCXII. törvény a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvénnyel összefüggő egyes rendelkezésekről és átmeneti szabályokról

Közepes terjedelmű joganyag. Az Országgyűlés a 2013. 12. 02-i ülésnapján fogadta el.

Kibirdetés: Magyar Közlöny 2013. 207. szám.

Hatálybalépés: 2013. december 14-től fokozatosan 2015. január 1-jéig.

Az erdőművelési ágú ingatlanra is kiterjed. Az összhang és alkalmazhatóság érdekében módosításra kerül 28 törvény, köztük az Evt. is. Hatályon kívül helyezi a termőföldről szóló 1994. évi törvény hatályos rendelkezéseit. A helyi földbizottság tagjainak megválasztása érdekében a települési önkormányzat jegyzője hívja össze a helyi gazdálkodói közösség közgyűlését. A helyi földbizottság tagjairól nyilvántartást vezet. Meghatározásra kerül a kedvezményes birtokmaximum, az 1800 hektár alkalmazási feltételei, az állattartótelep üzemeltetőjére, valamint a szántóföldi és kertészeti növényfajok vetőmagjának előállítójára kiterjedően. Rendelkezéseket állapít meg a csereszterződésre, annak speciális hatósági jóváhagyására. Meghatározza a birtokösszevonási célú csere és az adó-, illeték- és más kedvezmények feltételeit. A föld tulaj-

don jogának szerzésére irányuló, valamint a földhasználati szerzések formai és tartalmi követelményeivel összefüggő előírásokat rögzít a forgalombiztonság és a szerzési korlátok ellenőrizhetősége érdekében. Tartalmazza az adásvételi, a haszonbérleti szerződésnek az elővásárlásra, az előhaszonbérletre jogosultakkal való közlésére és e jogok gyakorlására vonatkozó rendelkezéseket. Meghatározza a tulajdonjog átruházásáról szóló bírósági vagy közjegyzői jóváhagyáshoz kötött egyezséget megelőző hatósági eljárás vonatkozó szabályait. A szerzések hatósági jóváhagyása tekintetében eltér a közigazgatási eljárás általános szabályaitól. Rögzíti az eljáró bíróság speciális illetékességi szabályait. A föld tulajdonjoga, valamint a használati jogosultság megszerzéséhez új, előzetes engedélyezési, hatósági jóváhagyási eljárást vezet be, az eljárások díjmentesek. Önálló fejezet foglalkozik az egyes földhasználati szerzésekkel (haszonbérleti szerződés, feles bérleti szerződés, részesművelési szerződés és szíveségi földhasználati szerződés). Külön fejezet tartalmazza a szerzési korlátozások hatósági ellenőrzésére, a föld kényszerhasznosításba adására, valamint a kényszerhasznosítóra vonatkozó szabályokat. Rendelkezik a földművesekről, a mezőgazdasági termelőszerkezetekről és a mezőgazdasági üzempontokról vezetett új, önálló nyilvántartás, továbbá a 2000 óta létező földhasználati nyilvántartás tartalmáról. A

használati nyilvántartásban megjelenik a földhasználati összesítő szolgáltatás a birtokmaximumok ellenőrzéséhez. A földhasználati szerződés hatósági jóváhagyására vonatkozó rendelkezéseket csak a 2014. május 1-jén vagy azt követően közzétett haszonbérleti, illetve a haszonbérletnek nem minősülő földhasználati szerzésekre kell alkalmazni. Az átmeneti időszak alatt létesített földhasználati szerzések esetében az ingatlanügyi hatóság a földhasználati szerződésben, valamint a bejegyzési adatlapon tett nyilatkozata alapján jegyzi be a földhasználati nyilvántartásba.

XXI./ 2013. évi CCXXIX. törvény egyes törvények területrendezéssel összefüggő módosításáról

Közepes terjedelmű joganyag. Az Országgyűlés a 2013. 12. 09-i ülésnapján fogadta el.

Kibírdetés: Magyar Közlöny 2013. 214. szám.

Hatálybalépés: 2014. január 1. (egyes rendelkezései 2014. december 30.)

A törvény az erdőtelepítésre javasolt terület, erdőgazdálkodási térség, kiváló termőhelyi adottságú erdőterület vonatkozásában bírhat jelentőséggel. Három törvényt módosít. Érinti a bányászatról szóló, a tervező és szakértő mérnökök, valamint az építészeti szakmai kamaráiról szóló, továbbá az országos területrendezési tervről szóló törvényt. Az országos területrendezési terv esetében az Országgyűlés előírta a törvény ötvenkénti felülvizsgálatát. A módosítási hangsúly elsősorban a keretjelleg erősítésén van. Lehetőség van előre meghatározni, hogy milyen legyen az ország térszerkezete 20-30 év múlva, jövőképet vázol fel. A térszerkezet alatt a műszaki infrastruktúra-hálózatok és a különböző rendeltetésű területek rendszerét értjük. Milyen sűrű legyen a gyorsforgalmi utak hálózata, hol húzódnak a főutak nyomvonalai, hol legyenek a kapcsolódó új hidak, melyek a megfelelő települések

erőművek telepítésére, hol húzódnak az energetikai infrastruktúra-hálózati elemek, mely területek tartoznak az országos ökológiai hálózatba, az erdőfésztésre, illetve az erdőgazdálkodásra alkalmas területekbe?

XXII./ 2013. évi CCXXX. törvény Magyarország 2014. évi központi költségvetéséről

Terjedelmes joganyag. Az Országgyűlés a 2013. 12. 17-i ülésnapján fogadta el.

Kibírdetés: Magyar Közlöny 2013. 216. szám.

Hatálybalépés: 2014. január 1.

A 2014. évi költségvetési politika középpontjában a munkahelyteremtés, a családok támogatása és a gazdaságélénkítés céljai állnak. Nemzeti forrásból a XII., Vidékfejlesztési Minisztériumot érintő fejezetben közvetlenül erdészeti célokra a 20.5.6.3. és 4. valamint a 11. jogcímenek megjelölt pénzeszközök állnak rendelkezésre. A szintén a XII. fejezet végén megjelölt Európai Unió forrásokra (ÚMVP és ÚVP) épülő, további erdészeti célú támogatási pénzeszközök összegszerű megjelölése és a támogatás kiírása folyamatban van. (Megjegyzendő, hogy erdészeti célra, a nemzeti forrásokhoz képest, az EU-s forrásokból nagyobb összegek várhatók.)

XXIII./ 2013. évi CCL. törvény egyes törvényeknek agrár- és környezetügyi tárgyban történő módosításáról

Közepes terjedelmű joganyag. Az Országgyűlés a 2013. 12. 17-i ülésnapján fogadta el.

Kibírdetés: Magyar Közlöny 2013. 221. szám.

Hatálybalépés: 2013. 12. 31. és 2015. január 1. között (az Evt. érintő részek: 2013. december 31.)

32 törvényt módosít. Rövid terjedelmű, vagy technikai tartalmuk nem igényelte a parlamenti külön-külön napirendet, viszont hatálybalépésük indokolta elfogadásukat és a kihirdetést. Az *Evt.-t* érintő módosítások szerint:

- az erdészeti hatóság engedélye szükséges erdei épület, valamint öt métert meghaladó kilátó, továbbá minden erdészeti létesítmény létesítéséhez, bővítéséhez, felújításához, helyreállításához, korszerűsítéséhez, lebontásához, elmozdításához, illetve használatba vételéhez, fennmaradásához vagy a rendeltetésének megváltoztatásához;
- az egyszerűsített erdőgazdálkodói nyilvántartásba vétel eljárása;
- az erdőgazdálkodói nyilvántartásba bejegyzés alapjául szolgáló okiratok kellékei;
- az egyes erdészeti hatósági eljárások (pl. ügyintézési határidő, kapcsolattartás ügyféllel, ellenőrzéssel kapcsolatos értesítés, névjegyzékkel kapcsolatos eljárás, nyilvántartással kapcsolatos eljárás stb.).

Erdőgazdálkodáshoz kapcsolódik még „a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről” szóló 2012. évi II. törvény módosítása, mely a járványügyi, erdővédelmi, mező-, erdő- és vízgazdálkodási szabálysértések fejezetet a szállítójeget nélküli szállítást, mint tényállást pontosítja.

A kihirdetett vagy a módosítással érintett jogszabályok egységes szerkezetben történő áttekintésére, szövegpontos, gyors hozzáféréssel történő elérésére, olvasására, alkalmazására, hivatkozásra adnak térítésmentes lehetőséget a következő honlapok: <http://njt.hu/>; <http://net.jogtar.hu/>. Az egyes törvények hivatalos kihirdetését, közlöny formában történő ingyenes elérését pedig a következő honlap teszi lehetővé: <http://www.kozlonyok.hu/> 🌿

Helyzetjelentés erdei vadkár ügyben II.

Az alábbiakban közöljük a márciusi lapszámunkban azonos címmel elindított sorozat második részét.

A dám

Bár a szarvasfélékhez áll közelebb, életmódja és károsítása a juh- és kecskefélékhez hasonlít. Állandóan csapatban élve füvet, cserjét, fát lerág, meghánt, letapos. A dámos erdőben újulaton adó mag nem marad, cserje sem. Territóriumához ragaszkodik, ritkán vándorol el egy-két példány más területre. Betelepített, idegen vadfaj, valamikor csak zárt vadászkeretben tartották. A honos vadfajok károsítását növelő kára nem kívánatos az erdő számára. Fegyverrel a létszám jól szabályozható. Véleményem szerint ismét zárt vadászkeretben lenne a helye, mint régen.

A muflon

Korzika szigetéről származó idegen vadunk, vadjuh. Életmódja a birkafeleké, a növényzetet talajszintig visszarágja, a talajt keményre tapossa. Hegyvidéken él, nagy hó esetén húzódik le az alacsonyabb régióba. Állományát a zord tél megtizedeli. Fő tartózkodási helyei a karsztbokorerdővel borított déli és nyugati hegyoldalak, a gazdasági erdőekben kevesebbszer fordul elő, akkor viszont intenzíven károsít a csemetékben és fiatalosokban. Rendkívül jó látású, figyelmes vad, vadászatát a terepviszonyok is megnehezítik. Muflonállomány fenntartását csak a nem gazdasági rendeltetésű hegyvidéki erdőkre korlátoznom, ott is az elviselhető károkozás mértékéig.

Nem hagyhatom ki a kártevők közül a legkisebb termetű, de mind jelentősebb károkat okozó egér- és pocokféléket. A száradó klíma egyik kísérő jelensége az állatvilág szárazságot és meleget kedvelő fajainak, köztük a rágcsálófélék populációinak a növekedése. A hótakaró nélküli, száraz és meleg teleken (pl. 2013-14 tele) a rágcsálópopuláció nem csökken, szaporodása késő ősziig tart és kora tavasszal indul. Közülük a mezei és a kőszapocok, erdőben időnként a csíkos egér hatalmas károkat okoz. A mezőgazdaságban a kritikusabb években a termés 30–40%-át is megsemmisítheti. Erdőben a nagyvadakkal versengve semmisíti meg a magtermetést és a téli időszakban foltokban ki-

Hántáskár

rágja még a 2-3 méteres csemetéket is. A tisztítás korú fiatalosban körberágja a faegyedeket, így azok elpusztulnak. Károsítása könnyen felismerhető, és különbözik a többi károsítástól. A csemetéken megmarad a száraz levél, a kidőlt, vagy kihúzható csemetéken jól látszik a rágáskép a talajszinten, vagy közvetlen alatta. A csemetét máshol nem rágja meg, az érintetlen marad. Soros telepítésben vagy felújításban egyes szakaszokat, természetes újulatokban foltokat rágnak ki. A talaj felszínén elrágott többéves csemeték közül néhány alvórügyről kihajt, a többi elpusztul. Ellenük a védekezés mérgezéssel tilos, az EU-ban ezek védett állatok! Az erdész tehetetlen szemlélő, amíg az invázió (állati tömegszaporodás) össze nem omlik. Megfigyelésem szerint ennek két oka lehet. Síkvidéken belvizes időjárás esetén a vízborítás elpusztítja őket, illetve terepviszonyoktól függetlenül a táplálék megszűnése. A mezőgazdaságban elődeink ezért alkalmazták többek között a háromnyomásos művelést (1/3 terület egész évben fekete ugar). A mezőgazdasági területek első erdősítésénél ugyancsak emiatt szükséges a mélyszántásos teljes talaj-előkészítés a sikeres telepítéshez.

A ritkán és lokálisan különleges károsítóként előforduló vadon élő állati károsítókkal (pl. hód, fácán stb.) nem foglalkozom részletesen, csak megemlítem, hogy ezek is képesek elpusztítani akár egy erdőrésztlet makk-, vagy csemeteállományát is. (Pl. Solt község ha-

tárában, a korábbi években a hód a nemes nyáras faállományt semmisítette meg.)

Gyakorisága és nagyságrendje miatt foglalkoznom kell viszont a legtöbbször a vadnak a rovására írt háziállati károsítókkal. Az egyik a juh, a továbbiakban birka károsítása. A csatornákat, parlagokat, betakarított növényzetű mezőgazdasági táblákat bérbe adva, vagy ingyen, gyakran illegálisan használják birkalegettetésre. Az ezek mellett fekvő fiatal erdőtelepítések, felújítások a birkarágás áldozatául esnek. A csatornapartok mentén közvetlenül fekvő erdőrésztletek szinte évről évre többszörösen károsítottak. A károsítás megszüntetése általában lehetetlen. Tettenéréskor a nyáj gazdája kifizeti a büntetést és folytatódik a további legettetés. Több esetben éjszaka az idősebb erdő alatt pihen a nyáj. Ha nem sikerül tetten érni, a kárt a szarvasra fogják.

A másik károsító lehet a szarvasmarha, abból is az ősi szürkemarha. A rendszerváltás óta felszaporodott az állomány. Ez az ősi fajta a vándorló legettetés során télen a magas sásos, rekettyés, nádas lelelőkön telet át, képes a fás növényzet fiatal hajtásait is lelelteni. Magam tapasztaltam a kölkedi réten – mely nemzeti park terület –, hogy a szürkenyár idős faegyedei körül felverődő gyökérsarjak hajtásvégeit folyamatosan lelelte. Ha a gulyás mással volt elfoglalva, az állatok hamarosan bevették magukat a réten melletti erdő alá!

A fontosabb károsítók és kárképük után a vadkárok mértékének megállapításáról, a természetbeni kármérték pénzügyi átszámításáról adom közre a tapasztalatomat.

A károsítás térbeli megjelenéséről, a kárfajta jellegéről, a károsító által visszahagyott nyomokról viszonylag könnyen azonosíthatja a gyakorlati szakember a károsítót. Itt is akadnak azért extrémítások. A nemzeti park munkatársa a Duna-part nemes nyáras hódrágásait nem ismerte fel (vagy nem akarta), váltig állította, hogy az vízipatkány rágása (a hód védett, a vízipatkány nem!). Az is szakember a talpán, aki gyors ránézésre biztosan megállapítja, hogy a csemetekerti makkvetést a fácán károsította, vagy a fiatal dinnyét a szürke varjú lékelte meg. A kitérőt csak arra szántam, hogy mindig jelennek meg

újabb károsítók is. A károsító azonosítása alapos, gondos helyszínelést igényel. Jelenleg folytatunk nyomozást arról, hogy az öntözőrendszerek működését irányító elektromos kábelkötegeket ki „belezi” ki. (Most madárra gyanakszunk.)

Az újulatot adó mag-, makktermések károsításának felmérése sehol sem tart a szakmánkban. A virágzásra léteznek fenológiai vizsgálatok, becslések, ezekből azonban csak „jvasasszony” módjára következtethetünk a várható termésre. A Börzsönyben a Királyréti Erdészet munkatársaival minden évben figyeltük a tölgy és a bükk virágzását és termés-kötését. A bőséges virágzást és kötést, a megfigyelés éveiben rapszódikusan változóan bőséges termés és teljes terméshiány is követte. A makk ugyanis, amíg összegyűjthető lesz, sokszor „kint alszik”. A kocsányos tölgynél az Ormánságban többször tapasztaltam, hogy a bőséges makktermés az augusztus 20-a környéki két-háromhetes aszály idején zölden lehullott, teljesen lefolyt a fákról. A Börzsönyben *Hoffmann András* erdészvezetővel a bükk makktermésének a megállapítására folytattunk kísérletet. Termésérés idején 100 literes hordókat helyeztünk ki a lehullott makk mérésére. Bontott bükkállományban bőséges makkterméskor hektáronként 4 millió bükkmakkot mértünk. A Nagymarosi Erdészethez tartozó Kismaros 7 B és 8 B erdőrészeket a lékkísérlet miatt vadat kizáró kerítéssel védték. *Géczi Béla* erdészvezetővel az ezredfordulón bekövetkezett bőséges kocsánytalan tölgy makktermés után a megjelenő araszos nagyszágú újulatot számoltuk meg. Hektá-

ronként 4-4,3 millió újulatot találtunk csak a kocsánytalan tölgyből. A kerítésen kívül a makkot a vad az utolsó szemig felette, a kerítésen kívül nudum állapotot jellemezte a faállomány alatt a talajt. A makktermés évenkénti felmérésére azután felül is fedett 10 m²-es ellenőrző kerítéseket kezdtünk készíteni. Többek között ezekben tapasztaltuk azt, hogy a vadtól megvédett, lehullott makkot a tél folyamán a pocok semmisítette meg.

Ahhoz, hogy a vadászatra jogosultól bizonyítható módon kérjük a vad által felszedett mag, makk kártérítési összegét, tudnunk kell annak mennyiségét. A kárbecslésen jelenlévő erdőgazdálkodónak már a kezében kellene lenni egy jogszabályi megerősítéssel rendelkező táblázatnak, amely fafajonként mutatja a területegységre lehullott mag, makk mennyisége alapján a hektáronkénti mag-, makktermést. Ez ugyanis a kárszámítás alapja.

Ez a táblázat sok mintaterületen évtizedes mérési munka eredményeként készíthető el, ami nem látványos és nem lehet számítógépen szimulálni. Ez az erdőben terepen elvégzendő munka nem „spórolható” meg! A makktermés viszonylag pontos becsléséhez az idő faállományaink rendkívül változatos termőképessége miatt sok erdőrészletben és sok mintaterületen kellene egy időben vizsgálatokat végezni. Sőt, a vizsgálatoknak folyamatosnak kell lenniük. A makk érése ugyanis időben elhúzódik. A korona napsütötte részein lesz teljesen érett legelőszőr, az árnyékos koronarészekben csak hetekkel később fog lehullani a makk. (A Bogdása község határban általam létesített kör-

Kibűzött csemete

csöneyei tölgyplántázban, ahol a faegyedek 12x12 m-es hálózatban állnak, a fény a teljes koronafelületet éri. A makktermés érése 2-3 héttel megelőzi a gazdasági erdő faállományának érését.) Ráadásul az első érett és lehullott makkokat elkezd felszedni a vad. Azaz a termés érése és lehullása, valamint annak károsítása egyaránt azonos időben zajló folyamat, ezért a pontos termésbecslés nem egyszerű feladat. Az erdőgazdálkodó kárigényének megállapításához szükséges területegységre eső makktermést meghatározó útmutató elkészítése terén mindenki adós, a kutatás, az oktatás és a gyakorlat egyaránt. Hozzáteszem, ez igazi összetartást igénylő csapatmunka lenne! (Hasonlóan az akác és a tölgy fatermési táblák korrekcióját elvégző munkához, amiről majd egy más alkalommal fejtem ki a véleményemet.)

A dolog viszont sürgős! Ami számomra a legfontosabb, a bőséges újulatból megújult erdő más minőségi kategória, mint a kevés tőszámú, mesterségesen újított. A működésük nem azonos és a természetes folyamatok az utóbbiban rendkívül korlátozottan működnek. Azonban az sem közömbös, hogy az erdőgazdálkodó számára – főként, ha magántulajdonos – megtérül-e a vad által felszedett mag, makk. A laikus erdőtulajdonosnak a földre hullott makk a takarmány egy fajtája, és jogosan gondolja, ha megette a vad, neki térítsék meg. Logikus gondolkodását az évszázados makkoltatási sertéstartás igazolja, amikor sertések millióit telettek át a magterméseken. Dicséretes, hogy a felújításban a vad által felszedett makk bekerült a kárfajták körébe. Addig azonban, amíg az adott napon a helyszínen folytatott kárbecsléshez nincs a kárbecslők kezében az említett megfelelő „mankó” (jogszabállyal megerősített útmutató), a jogszabályi lehetőség csak írott malaszt!

Bodor László, em.

Fotó: **Bajnai Csaba**

Folytatjuk

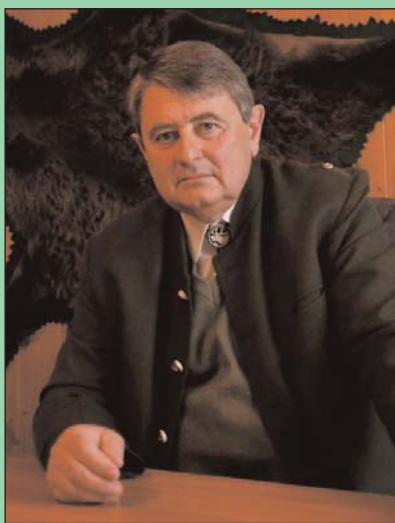

Vadváltók

„Oktatással a természet oldalán”

Beszélgetés Dr. Jámbor Lászlóval a TAEG Zrt. vezérigazgatójával

Idén az erdészek számára kitüntetett helyszínen, Sopronban rendezik meg az év legnagyobb egyesületi eseményét, az Országos Erdészeti Egyesület 145. Vándorgyűlését. Ugyancsak a hűséges város ad helyszínt az „Év erdésze” szakmai verseny országos döntője számára. Ebből az alkalomból a házigazda szervezői szerepét felvállaló TAEG Zrt. vezérigazgatójával, Dr. Jámbor Lászlóval beszélgettem.

Az I. világháború után Sopronba költözött főiskola erdőmérnöki karának szüksége volt tanulmányi erdőterületre, melynek kiválasztása az ún. „hegyvidéki” erdőkre esett. Az akkor létrejött tanulmányi erdőgazdálkodás a mai erdőgazdaság jogelődje. Az államosítások után FM rendeletre hozták létre a Tanulmányi Állami Erdőgazdaságot, 1951-ben. Azóta számos belső átszervezést, korszerűsítést élt meg. Kezelésben alakították ki az ország első parkerdejét is. 1991 és 2001 között jelentős mértékű modernizáláson esett át az erdőgazdaság. Stabil és sokrétű működésének korszerű alapjait ekkor rakták le.

– *Mi vezérelt benneteket elsősorban, hogy a vándorgyűlés szervezésének jelentős energia befektetéssel, fáradsággal, időigénnyel, illetve nem kis költségekkel járó feladatát felvállaljátok?*

– 1991-ben volt utoljára vándorgyűlés Sopronban. Azóta szakmai és nem szakmai eseményekben egyaránt gazdag időszak telt el, mely számos változást hozott magával. Annyi minden történt az erdészeti oktatás fellegvárának számító Sopronban, hogy érdemesnek tartottuk ezeket a változásokat bemutatni, egy országos jelentőségű erdész egyesületi rendezvény keretében. Az is motivált minket, hogy ugyan a 145. alkalom nem teljesen kerek, de mégis szép jubileumi szám. A szervezés munkái közben *Illyés Benjamin* kutatásainak köszönhetően született egy érdekes szakmakulturális ismertetőanyag a Trianon utáni első egyesületi vándorgyűlésről, közgyűlésről, melynek meg-

rendezése ugyancsak Sopronhoz kötődik. 1926. július 7-8-án az akkor hatvan éves egyesületről és az alapítókról emlékeztek meg a résztvevők. És ahogy az elején említettem, az első rendszerváltás utáni egyesületi vándorgyűlést is a városban rendezték meg.

– *A helyszínből adódóan egy soproni vándorgyűlésen nem lehet megkerülni az Egyetemet, az Erdőmérnöki Kart és a nemzeti parkot sem. Hogyan vontátok be őket?*

– Ahogy utaltam rá nagyon sok minden történt az egyetem életében, az erdőgazdaságnál és a nemzeti parknál is az elmúlt majd negyedévszázad alatt. A baráti találkozón, a közös eszmecserén túl elsődlegesen ezek szemléltetése áll majd a vándorgyűlés fókuszában. A szervező bizottság összetétele is ezt az együttműködést tükrözi vissza, hiszen a szervezésben az erdőgazdaság mellett, az Erdőmérnöki Kar, a nemzeti park és természetesen az OEE Soproni Helyi Csoportja is képviselteti magát. Az egyetem részéről *Prof. dr. Faragó Sándor* rektor, a nemzeti park részéről *Reischl Gábor* igazgató, a helyi csoport részéről *Dr. Kárpáti László* elnök a tagja, míg az erdőgazdaságot *Kiss József* vezérigazgató-helyettes és jómagam képviselem. Ez a hatos grénium jelölte ki a fő csapásirányokat, a programok alapjait, a helyszíneket. A szervezés operatív része természetesen házigazdaként a mi dolgunk. Amikor eljutottunk ebben egy bizonyos szintre, akkor újra összeültünk és közösen döntöttünk a felmerült kérdésekben.

– *Ha már szervezés. Mire törekedtek, amikor egymáshoz pár száz méteres közelségben fekvő soproni szállodákat jelöltetek ki szállásbelyül?*

– Egy ideális központi helyszín kialakítása volt a cél, mely mind a szervezők, mind a résztvevők számára egyformán optimális. Itt lesz, a reményeink szerint könnyebbé és egyszerűbbé alakított regisztráció. Innen indulnak és ide érkeznek a programok. Itt rendezzük a baráti találkozót. Mindezt a lehető legszínvonalasabban és legigényesebb igyekszünk megvalósítani. Ezen felül a kisebb-nagyobb egyéni kívánságokat is próbáltuk figyelembe venni. A programokat is úgy állítottuk össze, hogy a helyszínek ne legyenek túl nagy távolságra a szállástól. Mindez arra szolgál, hogy ez az effektíven kevés együtt töltött idő ne váljon túlfeszítetté és túlzásfolttá. Például kifejezetten nagyon rövid megnyitót tervezünk, ami annyit jelent, hogy a város részéről, a szervező bizottság részéről és az egyesület helyi csoportja részéről köszöntik a megjelenteket és az egyesület elnöke megnyitja a vándorgyűlést.

– *Térjünk át a várható szakmai programokra. Kérlek, mutasd be ezeket röviden.*

– A programok esetén talán az egyes programrészek arányában lesznek újdonságok. Mindegyik programot úgy szervezzük, hogy legyen benne egy kis szakma, de ne túlzottan. Legyen benne egy kis frissítés, erőtánpótlás. És legyen benne kulturális rész, megemlékezés. Nem egy központi helyre tervezünk például egy nagyobb avatást, hanem az osztrák program kivételével minden egyes helyszínre beépítettünk valamiféle kisebb megemlékezést, főhajítást, koszorúzást, az adott programhelyszíneknek megfelelően, ahhoz kapcsolódva. Az első program Ausztriában lesz. Itt érdemes megjegyezni, hogy az osztrák magánerdős bemutatásra az összes résztvevő fele, 300 ember jelentkezett.

– *Ezen nem is csodálkozom. A vándorgyűlés honlapján a programokat bön-gészve nagy tétben fogadtam volna erre.*

– A második programhoz nem kell messzire utazni, mivel azt a soproni hegyvidéken rendezzük. Be szeretnénk mutatni az 1990-es években végigsöprő lucfenyő szűkariosítás hatásait és az azt

követő erdősítések eredményeit. Ennek a programnak része lesz egy rövid megemlékezés az ágfalvi csatáról, melyet a soproni múzeum igazgatója fog megtartani. A harmadik programot gyalogtúrának szervezzük, mely az országos jelentőségű soproni parkerdőt és ezzel a közjóléti tevékenységünket és beruházásainkat jeleníti meg. Ebben a programban is lesz egy kis szakmai rész, mely a folyamatos erdőborítást fogja bemutatni, mint a parkerdei kezelés leginkább odaillő módját. Itt a megemlékezés Hédl András Bedő-díjas kerületvezető erdész szobrának megkoszorúzására lesz. A szoborra azért is vagyunk nagyon büszkék, mert tudomásunk szerint ez az egyetlen hazai szobor, melyet egy kerületvezető erdész tiszteletére állítottak fel.

– Ez az az emlékmű, amit az erdőgazdaság 60 éves jubileuma alkalmából avatattatok fel.

– Így van. A negyedik programot Kárpáti László a helyi csoport elnöke vezeti. Két helyszíne is van ennek a programnak. Az egyik a Páneurópai

Piknik Emlékpark, ahol Melocco Miklós „Áttörés” című szoborkompozíciójánál, a ma már történelminek számító eseményekben szerepet vállaló és szerepet játszó erdészek fognak megemlékezni. Innen átvonul a csapat a Fertő-tóhoz, ahol hajóra szállnak és egy nagyobb kört tesznek a tavon.

– Biztos vagyok benne, hogy ez különleges élmény lesz, hiszen 2012-ben az erdésznők országos találkozóján is nagy sikert aratott.

– Az ötödik program során a Fertő-Hanság Nemzeti Park lesz a házigazda. Egy részt bemutatják a nemzeti park központját jelentő sarródi Kócsagvárat, másrészt fogatokra ülve megnézhető lesz Lászlómajorban a nem régen átadott múzeum. Itt helyben fel is avatják a résztvevők Csapody István emléktábláját, mivel a bemutatóhelyszínt róla nevezték el. Az ország más részeiről érkezők számára biztosan egyedi látványosságot jelent majd a Fertő különleges világa. A hatodik program az ún. városi program, „Egyetem és város” címmel. Ez érinteni fogja a Botanikus Kertet, látoga-

tást tesz a nem régen átadott Ligneumban, illetve koszorúzni fog Wilckens Henrik Dávid emléktáblájánál. Átutazva a Fő térre az Erdészeti Múzeumban megtekinthető lesz a Hídvégi Béla vadászati kiállítás és az interaktív erdészeti kiállítás is. Összességében minden program legfontosabb célja a könnyedség és nem a túlfeszítettség. Ehhez igazodva, az alapkonceptió a vándorgyűlések mindenkori, eredeti célját igyekszik megvalósítani, ami a baráti együttlét.

– Tavaly újdonság volt, hogy az Év erdésze verseny országos döntőjét is az éves erdész vándorgyűléshez kapcsolta az Egyesület.

– Igen, idén is így lesz. Ezt a mi közreműködésünkkel, segítségünkkel, de a Roth Gyula Technikum szervezi. Az országos döntőben részt vevő versenyzők térítésmentesen lehetnek jelen a vándorgyűlés teljes programján. Ezen kívül a teljes bírói kart is vendégül látjuk.

– E szép baráti, szakmai gesztus jó záróakkord a beszélgetésünk végén. Nem kívánhatok mást a vándorgyűlés lebonyolításához, mint jó időt és jó szerencsét!

Nagy László

A tavalyi évhez hasonlóan az Országos Erdészeti Egyesület a Vándorgyűléshez kapcsolódva szervezi az Év Erdésze Verseny idei országos döntőjét.

A döntő időpontja: 2014. június 11-14.

Helyszíne: Sopron

A verseny házigazdája a **NyME Roth Gyula Gyakorló Szakközépiskola és a TAEG Tanulmányi Erdőgazdaság Zrt.** A verseny központja Sopronban, a gyakorlati verseny helyszíne Sopron – Fáber réten, a lövészet Káld-Hidegkúton lesz.

Az ünnepélyes díjátadás a 145. Vándorgyűlés keretében, 2014. július 14-én, szombaton 10.00 órától a soproni Liszt Ferenc Művelődési Házban lesz.

A versenyre nevezhetnek erdőgazdálkodásban dolgozó (felsőfokú erdészeti képesítéssel nem rendelkező) **erdésztechnikusok.**

A versenykiírás, részletes versenyszabályzat és nevezési lap az egyesületi honlap (www.oee.hu) Év Erdésze Verseny menüpontjában érhető el és tölthető le.

Nevezési határidő: 2014. június 2.

További információk: erdeszverseny.2014@taegr.hu
vagy tobias@roth.nyme.hu

Országos Erdészeti Egyesület

A 145. OEE Vándorgyűlés szervezői

Régi hagyomány a Lapokban, hogy a május-júniusi lapszámokban a közelgő egyesületi nagy rendezvényre, közös erdész ünnepünkre irányítjuk az olvasók figyelmét. Az alábbi szakmai névjegyek és a hozzárendelhető arcélek

segítségével ezt kívánjuk szolgálni, bemutatva az egyesületi vándorgyűlés rendezési feladatait összefogó tagtársakat. Az alábbiakban a soproni házigazda TAEG Zrt. szűkebb szervező csapatát ismerhetjük meg.

KISS JÓZSEF

Végzettségek: okl. erdőmérnök (Sopron 1981), Fatermesztési szakmérnök (Sopron 1988)

2001 óta a TAEG Zrt. vezérigazgató-helyettese, korábban a Röjtökmuzsaji erdészet vezetője. Címzetes egyetemi docens. OEE tag, a vándorgyűlés szervezésének felelőse, az 1. számú szakmai program szervezője.

REISCHL GÁBOR

Végzettségek: Erdésztechnikus (Sopron 1981), okleveles erdőmérnök (Sopron 1988), vadgazdálkodási szakmérnök (Gödöllő 2000), halászati szakmérnök (Debrecen 2003)

1991 óta dolgozik a Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatóságnál (illetve jogelődjeinél). 2011 januárjától igazgatóként irányítja a nemzeti park munkáját. Az 5. számú program szervezője és házigazdája.

CSAPÓ JÓZSEF

Végzettségek: Erdész technikus (Sopron 1978), okl. erdőmérnök (Sopron 1984), Fatermesztési szakmérnök (Sopron 1988)

A TAEG Zrt.-nél 1995-től dolgozik erdészvezetői munkakörben. Kezdetben a Hegyvidéki Erdészet, majd a szervezeti változások után a Soproni Erdészet erdészvezetői feladatait látja el. OEE tag, a 2. számú szakmai program szervezője és házigazdája.

PILSITS MARIETTA

Végzettségek: NYME Szombathely: Német szak 2009, Kommunikátor 2011

A TAEG Zrt. Igazgatóságán 2012-től kezdve dolgozik kereskedelmi asszisztensként és kommunikációs feladatokban. A vándorgyűlés előkészítésében jelentős szerepet vállalt a vándorgyűlés honlapjának a testre szabásában, a vándorgyűléssel kapcsolatos kiadványok szerkesztésében, az előkészítő és adminisztrációs feladatok ellátásában.

BÁNÁTI LÁSZLÓ

Végzettségek: Erdész technikus (Szeged 1955), Okleveles vadgazda mérnök (NYME 2012), mérnök tanár (NYME 2014)

A TAEG Zrt.-nél 2001 óta dolgozik. Beosztásai: 2001-2007-ig a Parkerdő szakmai vezetője, majd 2007-2010 között kerületvezető erdész-vadász. 2010-től erdészvezető-helyettesként vezet a Soproni Erdészet parkerdei és vadászati ágazatát. OEE tag, a 3. számú program szervezője és házigazdája.

ROMÁN JÓZSEF

Végzettségek: Erdész technikus (Sopron 1973), okl. erdőmérnök (Sopron 1978), Fahasználati és faanyagszállítási szakmérnök (Sopron 1991) vadászati szakértő (Sopron 1996)

A TAEG Zrt.-hez 1991-ben került, ahol jelenleg vadgazdálkodási igazgatóként dolgozik. Címzetes egyetemi docens. OEE tag. A vándorgyűlésen a vendégek fogadásában, a regisztráció és a programok bonyolításában vállalt szerepet.

DR. KÁRPÁTI LÁSZLÓ PH.D

Okl. erdőmérnök (1973), erdészeti növényvédelmi szakmérnök (1978), egyetemi doktor (1982), PhD tudományos fokozat (1997)

Címzetes egyetemi tanár, a FHNP nyugalmazott igazgatója. Az OEE tagja 1974 óta és a Soproni HCS elnöke. Bedő Albert emlékérem kitüntetettje. Országszerte elismert szakember és oktató. A 4. számú szakmai program vezetője és szervezője.

VÖRÖS ATTILA

Végzettségek: Erdésztechnikus (Sopron 1981), okl. erdőmérnök (Sopron 1987), Fahasználati és faanyagszállítási szakmérnök (Sopron 1991)

A TAEG Zrt.-nél 1991-től erdészvezetői beosztást töltött be. Az erdőgazdaság központjába 1998-ban került, ahol jelenleg is erdőgazdálkodási igazgatóként dolgozik. OEE tag, a vándorgyűlésen a vendégek fogadásában, regisztráció és a programok bonyolításában vállalt szerepet.

Mit gondolnak a hazai erdészek a szálalásról?

Folcz Ádám – doktorandusz, NYME EMK EMEVI

Molnár Dénes – doktorandusz, NYME EMK EMEVI

Dr. habil. Frank Norbert – egyetemi docens, NYME EMK EMEVI

Az utóbbi években a folyamatos erdőborítást megcélzó erdőgazdálkodás mind a hazai, mind pedig a nemzetközi erdészeti politika célpontjába került. Bár jellemzően folyamatos erdőborítást biztosító üzemmódnak tekinthető a szálalás, annak gyakorlati teendőit nem lehet teljesen azonosítani a szálaló üzemmóddal (Csépanyi, 2007).

A szálalás tudományos és gyakorlati hátterének és a témában meglévő eddigi ismereteinek a megítélése – számos kísérleti terület és gyakorlati tapasztalat ellenére – vita tárgyát képezi az utóbbi években. Mivel hazánkban valódi szálaló szerkezetű erdő nem található, a szálalást – mint üzemmódot – a korábban vágásosan kezelt, egykorú erdők átalakításával kezdték el. Az említettek figyelembevételével, hazánkban jelenleg 65 161 hektáron (CZIROK – SZOLNYIK, 2013) található átalakító és szálaló üzemmódban lévő erdő, amelynek hosszú távú célja a szálaló erdő kialakítása.

Felmérésünk során arra kerestük a választ, hogy az üzemmódok bevezetése óta, milyen gyakorlati szakmai tapasztalatok, vélemények alakultak ki a hazai erdésztszadalmában.

Első lépésben interjú vizsgálatot végeztünk: megkérdeztünk három, a gyakorlatban is dolgozó szakembert (kettő erdőmérnököt és egy erdésztechnikust), hogy a témában melyek azok a legfontosabb kérdések, amelyeket érdemes és szükséges lenne feltenni a szakközönségnek. Ezeket kiegészítettük a saját kérdéseinkkel és összeállítottuk a kérdőívet. Ennek három szerkezeti része volt: az első kérdéscsoport a demográfiai viszonyokra vonatkozott, a második kimondottan a szálalás sajátosságaira irányult, a harmadik pedig a szálaló és vágásos üzemmód összehasonlítását firtatta. A kérdőív összeállításánál nem vettük külön az átalakító üzemmódot, hiszen az csak átmeneti állapot, melynek végső célja a szálaló üzemmód. Kérdőívünket elektronikusan küldtük ki. Különösen figyeltünk arra, hogy az ország minden részéről, és lehetőleg kellő tapasztalattal (legalább 10 éve a szakmában dolgozó szakemberek) rendelkező kollégák töltsék ki. (Megjegyzendő: ha valaki akár 15 éve a szakmában van, és pl. homoki nyárasok és akácok erdőművelésével foglalkozik, az nem jelenti, hogy nagyobb tapasztalata van a témában annál a gyakornoknál, aki néhány éve bükkös, kocsánytalan tölgyes átalakító üzemmódú erdőtümbben „lesz el” a több tapasztalattal rendelkező kolléga szakmai fortélyait.) A kérdőíveket összesítettük, kiszűrtük a nem kívánatos vagy hibás elemeket és feldolgoztuk az adatokat. Az így kapott eredményeket statisztikai módszerekkel elemeztük.

A téma időszerűségét és a válaszadók nagyfokú érdeklődését jelezte, hogy a válaszok rendkívül gyors ütemben érkeztek. Összesen 225-en töltötték ki értékelhetően a kiküldött kérdőívet. Az 1. táblázatban láthatók a megkérdezettek legfontosabb demográfiai viszonyai. Ezek közül ki kell emelni, hogy a legtöbb megkérdezett több mint 10 éve dolgozik a szakmában, és van szálaló üzemmódban lévő erdő a gazdasági egységében. (Magyarországon összesen

1. táblázat: A válaszadók adatai

Végzettsége szerint Ön? (n=225)	
Erdésztechnikus	67
Erdőmérnök	158
Hány éve dolgozik Ön a szakmában? (n=225)	
1-2 éve	18
3-10 éve	58
Több mint 10 éve	149
Melyik szférában dolgozik Ön? (n=174, rendszerbiba miatt nem 225)	
Állami egyéb	16
Állami erdőgazdálkodás	92
Állami felügyelőség és tervezés	27
Magán-erdőgazdálkodás	39
Mely erdőgazdasági tájegységben dolgozik Ön? (n=242)	
Alföld	24
Dél-Dunántúl	37
Dunántúli-középhegység	51
Északi-középhegység	46
Kisalföld	25
Nyugat-Dunántúl	59
Van-e szálaló üzemmódban kezelt erdő az Ön üzemegységében? (n=225)	
Igen, van	137
Nem tudom	5
Nincs	83

kb. 1500 erdőmérnök végzettségű szakember dolgozik és egy részük nem is az erdőgazdasági szférában (HORVÁTH, 2011), vagyis a megkérdezett 158 erdőmérnök ~10%-os mintavételt jelent, ami statisztikailag megfelelő (KOTLER – KELLER, 2006).

A szálaló üzemmódra vonatkozó kérdések a 2. táblázatban olvashatók. Látható, hogy a válaszadók szerint a faállományok közül egyedül a bükkösökben alkalmazható egyértelműen az eljárás. A többség szerint a szálalást az elsődlegesen védelmi rendeltetésű területeken kell alkalmazni. Szintén többen vélik úgy, hogy a szálalás a faállomány leromlásához vezethet. A válaszok megosztottsága jól mutatja, hogy Magyarországon még az erdészeti szakemberek körében sem alakult ki egységes vélemény az üzemmód kapcsán.

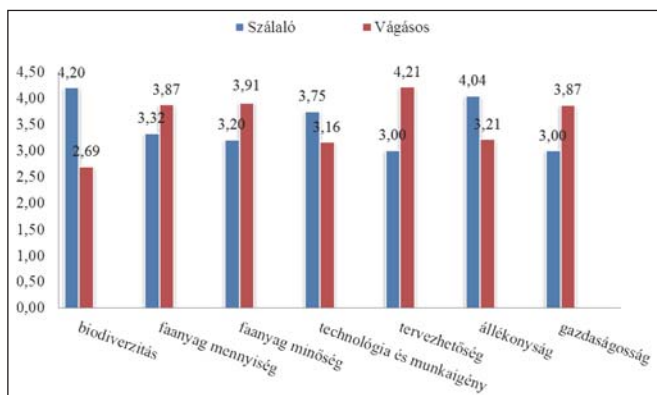
A tanulmány legfőbb kérdésköre az volt, hogy a megkérdezettek a hagyományos vágásos vagy a szálaló üzemmódot tartják-e előnyösebbnek. Az 1. ábra mutatja a két üzemmód egyes sajátosságainak megítélését. Statisztikai vizsgálataink szerint (5%-os szignifikancia szinten) a két üzemmódról kialakult vélemények szignifikánsan különböznek (az összevetést két próbás T-tesztel végeztük). Az üzemmódok megítélése független a szakmában eltöltött évek számától, a válaszadó ágazaton belüli szférájától, a két üzemmód gazdaságosságának megítélése pedig független attól, hogy a megkérdezettek üzemterületén van-e szálaló erdő (kapcsolatelemzés, a Khi²számítása után a Cramer-féle mutatóval). A szakemberek egyetértenek abban, hogy a szálalás ökológiai vonatkozásokban jelentősen felülmúlja a vágásos erdőket, a gazdasági mutatókat (a

2. táblázat: A szálaló üzemmódra vonatkozó általános kérdések

A szálaló üzemmódra vonatkozó kérdések (n=225)	
Mekkora területen?	
1-5 ha	82
50< ha	51
5-50 ha	92
Melyik szférában?	
Állami gazdasági	115
Állami védelmi	196
Magán	122
Mely fafajokkal lehetséges? (76 variáció született)	
B	202
GY-KTT	122
CST	90
GY-KST	59
MOT	49
LF	44
EF	37
SZNY	35
A	34
Milyen fatermési osztályokban lenne célszerű alkalmazni?	
Egy-kettő	170
Három-négy	151
Öt-hat	126
Faállomány leromlásának veszélye?	
Igen	101
Nem	88
Nem tudom	36
Területi növelés kérdése?	
Igen, gazdálkodói szempontból	7
Igen, gazdasági és társadalmi okokból	62
Igen, elsősorban társadalmi okokból	42
Egyéb igen	9
A gazdálkodó döntse el	5
Nem, a területe megfelelő	62
Csökkentésére van szükség	29
Egyéb nem	9

faanyag minősége, mennyisége, munkaerőigény) tekintve viszont alulmarad. Az eredmények egy részét a soproni, Roth-féle szálalótömbben végzett kutatásaink során szerzett saját terepi tapasztalataink is alátámasztják (a törzsmi-nőség romlása, a fakitermelés során keletkezett károk, a lágyszárúak és gombák fajgazdagsága). A Roth-féle szálaló tömbben kezdték meg hazánkban elsőként a szálaló jellegű erdőszerkezet kialakítását (Kolozsár, 2013), amelynek a szerkezete napjainkra kezd hasonlítani a Prodan-féle elméleti szálaló erdő szerkezetéhez. (MOLNÁR és mts., 2013)

Összességében megállapítható, hogy a szálaló üzemmóddal kapcsolatban számos téren nem alakultak még ki egyértelmű vélemények. Az elmúlt néhány év gyakorlati tapasztalataiból azonban az is látható, hogy a szálalás során nemcsak a rendszeres fahasználatok bevételei jelennek meg, hanem a gazdasági eredményt rontó, de az erdőáll-

1. ábra 1: A szálaló és vágásos üzemmód összehasonlítása. (Értékelje 1-től 5-ig a szálaló és vágásos üzemmódot, 1=rossz, alacsony, 5=nagyon jó, kimagasló)

mány szerkezetének fenntartása miatt elengedhetetlenül szükséges erdőnevelési beavatkozások költségei is. Amennyiben pedig azt nézzük, hogy a szakemberek által egyértelműen az elsődlegesen védett, vagy védelmi rendeltetésű bükkösökben volna célszerű az üzemmódot bevezetni, akkor hazánk jelenlegi területének nagyon kis részét érintené az üzemmód. („Így a szálaló üzemmód tipikusan az árnytűrő bükkösök folyamatos erdőborítással kezelésének fő iránya lehetne.”, In: CSÉPÁNYI, 2014). Az erdészeti politikával kapcsolatban pedig egy kollégánk szöveges megjegyzését idéznénk a kérdőívből: „Megint divatolunk, mint a fenyesítéssel, nyárasítással?”. Természetesen az is érdekes kérdés, hogy ha elődeink már több mint 200 éve kísérleteznek a módszer bevezetésével és alkalmazásával (REININGER, 2010), akkor ez az üzemmód vajon miért nem terjedt el napjainkra szélesebb körben. Mindezek alapján kijelenthetjük, hogy a gyakorlati szakemberekre és a kutatókra vár e kérdések megválaszolása, hiszen az eddigi tapasztalataink még korántsem teljesekek, és az eredményeink számos új kérdést vetnek fel.

Köszönjük a kérdőívet kitöltő minden kedves kollégának, hogy véleményükkel, válaszaikkal hozzájárultak kutatásunkhoz.

Felhasznált irodalom:

- CSÉPÁNYI P. (2007): A természetközeli erdőgazdálkodás és a szálalóerdő. *Erdészeti Lapok*, 9, 281-284.
- CSÉPÁNYI P. (2014): A folyamatos erdőborítás fogalma és értelmezése. *Erdészeti Lapok* 149(1): 2-5.
- CZIROK I. – SZOLNYIK CS. (2013): A folyamatos erdőborítás nyilvántartása az Országos Erdőállomány Adattárban. *Erdészeti Lapok* 148(11): 354-356.s
- HORVÁTH S. (2011): Vállalkozások fejlődése az erdőgazdálkodásban. Doktori disszertáció, Nyugat-magyarországi Egyetem, Erdőmérnöki Kar, Sopron
- KOLOZSÁR J. (2013): A Roth-féle szálalóerdő története: 1936 és 2011 közötti időszak. NymE-ERFARÉ Nonprofit Kft., Sopron
- KOTLER P. – KELLER K. L. (2006): Marketing-menedzsment. Akadémiai Kiadó, Budapest
- MOLNÁR D. – FOLCZ Á. – FRANK N. (2013): Állományszerkezeti vizsgálatok az Erdőművelés Tanszék szálalóvágásos kísérleti területein - Kari Tudományos konferencia, Kivonatok kötet. Nyugat-magyarországi Egyetem, Erdőmérnöki Kar, Sopron
- REININGER H. (2010): A szálalás elvei, avagy a korosztályos erdők átalakítása. HM Budapesti Erdőgazdaság Zrt., Budapest. 🌿

Rönkimport az Egyesült Államokból

Mennyi az annyi?

Matusek Miklós – beszerzési vezető, Weitzer Parkett GmbH., doktorandusz, NYME FMK

A növekvő szállítási költségek ellenére napjainkban is jelentős mennyiségű rönköt vásárolnak az európai fűrészüzemek az Egyesült Államokból. Mindez a beszerzési nehézségekkel, a rönkből származó kihataltal előnyökkel, a biztosabb és pontosabb ellátással és a rugalmasabb vágással magyarázható.

Annak ellenére, hogy az interneten számtalan erdészettel, fakereskedelemmel foglalkozó oldal kínál köbözési és átszámítási lehetőséget az USA-ban legszélesebb körben használatos Doyle-módszerhez, a kereskedelmi tapasztalat mégis azt mutatja, hogy az SI mértékegységekhez és egyszerű átváltási tényezőkhöz szokott európai kereskedőknek nehézséget okoz a Doyle-rendszer kezelése. Mai napig sok kereskedő tesz extra haszonra szert azzal, hogy a Doyle-ban megadott árakat fixen rögzített – általában 4,5-4,6 m³/Doyle – átváltóval számítja át köbméterre. A vevők többnyire a nagyobb átmérőjű rönköket részesítik előnyben, nem számolva azzal, hogy a Doyle-rendszer szerint minél nagyobb az átmérő, annál kevesebb köbmétert tesz ki egységnyi Doyle, tehát annál magasabb lesz a köbméterre vetített egységár.

A Doyle-mértékre a DM, DF, MDF vagy DBF jelöléseket használják.

A táblázat (Nebraska Forest service) a legelterjedtebb köbözőmódszer, amelyben a DIB (Diameter in Bark) a kéreg alatti átmérőt mutatja inch-ben (2,54 cm). Ha ahhoz hozzárendeljük a hosszat lábban (30,48 cm), akkor megkapjuk a köbözést a Doyle szerinti board foot-ban azaz Doyle-köblábbban. Az átmérő meghatározásához a gyakorlatban a csúcátmérő legnagyobb és legkisebb értékét átlagoljuk. A módszer lassú és manuális, ebből adódóan gyakoriak az elírások, elszámolások a köböző listákon.

2011 óta importálok rönköt az USA-ból Európába. A gond felmerülésekor igyekeztem a kézi megoldások helyett könnyen kezelhető, automatizálható rendszert létrehozni, amely azóta igazolta pontosságát, hasznosságát és több szállítóm is elkérte saját használatra. A számítási módszer Excelben könnyedén beállítható és minden szállításkor csak az átmérőket és hosszakat kell átírni, hogy megkapjuk a pontos kö-

Fotó: woodbusinessportal.hu

bözést. A Doyle-rendszer sajátosságai miatt azonban különböző hosszúságú rönkök esetén átlagátmérő és több tételre vonatkozó egységes átszámítási tényező nem képezhető!

A $V = (D_i - 4) \times L_i / 16$ képletet felhasználva definiáltam egy Doyle és egy köbméter *résztenyező*, segítségükkel könnyedén felépíthető az átszámítási mechanizmus.

V – térfogat Doyle köblábbban

D_i – átvételkor mért csúcs- vagy középatmérő, inch-ben

L_i – hosszúság, lábban

Doyle résztenyező: $DT = (D_i - 4) / 4^2$

Excelben: $((D - 4) / 4)^2$

Köbméter résztenyező $KT = (D_{cm} / 100) / 2^2 \times \pi$

Excelben: $((D_{cm} / 100) / 2)^2 \times \pi$

D_{cm} = átvételkor mért csúcs- vagy középatmérő, cm-ben.

Ezek alapján a Doyle köbözés: $V_d = DT \times L_i$

A térfogat köbméterben: $V_m = KT \times L_{cm}$ alapján.

A pontos átváltási tényező pedig: $1000 / V_d \times V_{cm}$

Összefoglalás

A legkedvezőbb feltételek kialakításához elsőként érdemes tudni a számunkra ideális, ill. minimum szükséges rönkátmérőt, és kiszámolni, hogy a nagyobb átmérő kihataltal előnyei eléri-e a velük járó árnövekedést. Az árat pedig célszerű Doyle-egységben rögzíteni és az egyes rönköket az ismertett módszerrel átköböztetni. Ha ugyanis köbméter árakat kérünk a beszállítóktól, akkor a tapasztalataim szerint erős ráhagyással számítják át az egységárat.

Felhasznált irodalom

- Alberto Behar and Anthony J. Venables: Transport Costs and International Trade, University of Oxford
- James Hewitt: Flows of biomass to and from the EU an analysis of data and trends, 2011
- Brian Bond, Former Assistant Professor, Forestry, Wildlife and Fisheries: Understanding Log Scales and Log Rules, University of Tennessee Institute of Agriculture
- United Nations Food and Agriculture Organization Economic Commission for Europe of the United Nations: FOREST PRODUCT CONVERSION FACTORS FOR THE UNECE REGION, 2010
- <http://www.conversioncenter.net>

LOG SCALE (DOYLE) Volume in Board Feet						
DIB** (inches)	Log Length (feet)					
	6	8	10	12	14	16
8	6	8	10	12	14	16
9	9	13	16	19	22	25
10	14	18	23	27	32	36
11	18	25	31	37	43	49
12	24	32	40	48	56	64
13	30	40	51	61	71	81
14	38	50	62	75	87	100
15	45	60	76	91	106	121
16	54	72	90	108	126	144
17	63	84	106	127	148	169
18	74	98	122	147	171	196
19	84	112	141	169	197	225
20	96	128	160	192	224	256
21	108	144	181	217	253	289

A Környezet- és Természetvédő Szervezetek XXIV. Országos Találkozójának állásfoglalása

ERDEINK JÖVŐJÉRŐL

Komárom, 2014. április 26.

A természet védelme, erdeink megőrzése és jövőben kívánatos kezelése érdekében a Környezet és Természetvédő Szervezetek az előző években elfogadott állásfoglalásaikhoz hasonlóan felkérjük az Országgyűlést, a Kormányt, az illetékes hivatalokat, intézményeket és szervezeteket az alábbi szempontok és javaslatok figyelembevételére, illetve a szükséges intézkedések megtételére.

Fenntartva a XXIII. OT állásfoglalásában foglaltakat, jelen állásfoglalásunkban az alábbi témák fontosságát hangsúlyozzuk:

Erdeink természetességének védelme

Az elmúlt évek erdészeti politikájában különösen fontos eredménynek tartjuk az erdők természetességének javítását szolgáló intézkedéseket, különösen a nem-vágásos üzemmódok szélesebb körű alkalmazását. Nem tartjuk elfogadhatónak a törvény hatályának bizonyos szempontok szerinti szűkítését (erdőtervezési körzetek, erdőtípusok szerint). Egyúttal fontosnak tartjuk a folyamatos erdőborítás alkalmazásának gyakorlati problémáival kapcsolatos szakmai tapasztalatok nyilvánosságra hozatalát, és széles körű megvitatását.

Nemzeti parki övezeti rendszer kialakítása

Az erdőgazdálkodással nem érintett erdőterületek kiemelt lehetőséget biztosítanak a nemzeti örökség részét képező természeti értékek megőrzésére és az erdőkkel kapcsolatos kutatás, ismeret-terjesztés számára.

Szükségesnek tartjuk a faanyagtermelésből kivont erdők területének gyarapítását, különös tekintettel a nemzeti parkok természeti övezeteinek kialakítására. Üdvözljük a kormányzat azon törekvését, amely kiemelt célul tűzte ki az övezeti rendszer valamennyi nemzeti parkban való bevezetését. Szorgalmazzuk a közel két évtizede húzódó folyamat mielőbbi befejezését.

A fehér akác ésszerű alkalmazásának szabályozása

A széles körű szakmai egyeztetési folyamat eredményeként kialakított, előremutató jogszabályok jelenleg megfelelő kereteket adnak az őshonos fajokból álló erdők védelméhez, és az idegenhonos fajok alkalmazásának ésszerű korlátaihoz. Tiltakozunk azon törekvések ellen, amelyek a fehér akác korlátlan alkalmazását szorgalmazzák az erdőtelepítésekben, a felújításokban és az erdőtervény hatálya alá nem eső területeken.

Érvényt kell szerezni a természetvédelmi törvény azon rendelkezésének, amely az erdőfelújításokban csak őshonos fajok alkalmazását teszi lehetővé. Nem tartjuk elfogadhatónak, hogy védett és fokozottan védett területeken akác telepítésére kerülhessen sor. Ahol erdészeti vagy természetvédelmi szempontból nem kívánatos az akác fenntartása, ott annak kiváltásához támogatást szükséges biztosítani, különösen Natura 2000 hálózatba tartozó területeken.

A fehér akác és az egyéb intenzíven terjedő idegenhonos fajok spontán terjedésükkel több százezer hektáron veszélyeztetik a Kárpát-medence természeti örökségét, amely jelentős nemzetgazdasági kárt okoz. Szükségesnek tartjuk azon jogszabályok kidolgozását, amelyek biztosítják e folyamat visszaszorítását.

Az elmúlt hónapokban komoly hisztériakeltés zajlott a fehér akác körül. Ez ügyben komoly felelősség terheli azon közszereplőket, közintézmény-vezetőket, szakembereket, akik a tények egyoldalú bemutatásával a szakmai alaptól elrugaskodva félretájékoztatták a közvéleményt. Javasoljuk, hogy a jövőben az idegenhonos fajok alkalmazásának szabályai szakmai keretek között kerüljenek megvitatásra.

Az akác nemzetgazdasági jelentőségére tekintettel az európai uniós szabályokat úgy kell megalkotni, hogy azok a sajátos magyarországi helyzetet figyelembe vegyék, és alapjaiban ne lehetetlenítsék el a fehér akáccal való ésszerű gazdálkodást. 🌿

Az akác, töviről hegyire

Az Erdészeti Lapok áprilisi számában töviről hegyire megtárgyalták az akác előnyeit, hátrányait, vélt, vagy valós veszedelmeit a hozzáértők és a nem hozzáértők egyaránt. Az alapos okfejtésekhez már aligha lehetne valami újat hozzátenni. De egy szempontot talán még érdemes megemlíteni, amiről a tanulmányokban nem esett szó.

Az akácnak a barátait és az ellenzőit egyaránt meglepte, hogy az akácok területe az utóbbi két évtizedben közel kétszáz ezer hektárral gyarapodott. (Vigasz lehet, hogy a növekedés nem az őshonos fajok rovására, hanem az új telepítések révén történt.) Ám ennek nemcsak az az egyszerű oka, hogy „szeretjük” az akácát, nemkülönben az akácmézet, hanem ennél „prózaibb” oka is van szerintem. Nevezetesen: immár ez az egyetlen fafajunk, amellyel a magán-erdőbirtokosok erdőtelepítésre vállalkozhatnak, úgyis mondhatjuk, merészkedhetnek. Az akác az egyetlen fafaj, amelyik (még) képes elviselni, kiheverni az immár óhatatlanul bekövetkező vadragást, a rügyek és hajtások letördelését, a zsenge hajtások kérgének lehántását. Fiatalkori gyorsabb növekedése révén – elszenvedve az őz és a szarvas kártételét – 2-5 év után végre kinő a vad szájából, amire az őshonos fafajaink nem képesek. Röviden: az erdőtelepítőknak a nyárasoknak való termőhelyek kivételével nincs más választásuk. Mit tudnék tehát ajánlani az akác ellen oly hevesen ágálóknak? Energiájuk egy részét fordítsák inkább a vadászat terén kialakult immár tarthatatlan helyzet megváltoztatására, ezzel tehetik a legtöbbet a természetszerű erdők érdekében.

Reményfy László
erdőmérnök

Mindent meggondoltunk, mindent megfontoltunk?

Még egyszer az akácról, pro és kontra

Nagy Imre – tudományos munkatárs, NAIK-ERTI

Munkahelyem, a NAIK-ERTI az Akác-koalíció tagjaként, egyben az akácnevelés és ültetvényeszerű fatermesztés egyik talán meghatározó kutató intézeteként érintett a kérdéskörben. Amellett személyem is megszólított, ebből következően szükségesnek érzem rávilágítani a témakör jelentőségére, előremutatva a lehetséges és szükséges megoldások irányába is (Vitaforumot tartottak Sopronban, Gribek Dániel, Erdészeti Lapok 2014. áprilisi szám). Az akácgazdálkodás közgazdaságtanával korábban már foglalkoztam az Erdészeti Lapok hasábjain. Azt követően számos személyes megkeresést, kritikát és elismerést is kaptam. (Áldás és átok(?), akácosságunk és vágáskoruk, 2013. október). Mindkettőt köszönöm.

Az EU új pénzügyi ciklusa agrárgazdasági jogi környezetének kialakításakor került fel az akác mint idegenhonos és intenzíven terjedő faj „tiltólistás” szerepeltetése, amely érthető módon az unión belül leginkább érintett Magyarország gazdálkodói között váltott ki heves reakciót és hozta létre az Akác-koalíciót. Természetesen azonnal ránk ült a „turáni átok”, csatazajtól hangos a szakma és sajtója.

Az Erdészeti Lapok 2014. áprilisi számában megjelent egy írás „A X. Akutuális Flóra- és Vegetációkutató Kárpát-medencében nemzetközi konferencia állásfoglalása a fehér akác bazai megűléseivel kapcsolatban”. Erről azért van mondanivalóm, néhány témakörnek kijelentő módja és a körítés, a vitaforum igényli a kérdőjelek kírását. Mindenekelőtt le kell szögezni, hogy a vitaforum hangulata és megállapításai a kiadott állásfoglalást összességében nem támasztották alá. Egyáltalán nem volt konszenzus, pláne nem volt a demokrácia elemi fokmérője, bárminemű szavazás. Volt véleménynyilvánítási lehetőség, éltünk is vele. Az állásfoglalás előre elkészült, kézhez kaptuk és a vitaforumon elhangzott kétségek ugyan valamelyest módosították a végső változatot, de annak összegzése számomra mégis megkérdőjelezhető.

Az állásfoglalást pontokba szedték, így az elemzést is akként ildomos végigvinni. A készítőik mindjárt az első gondolatban elismerik az akác hazai erdőgazdálkodási jelentőségét, de azzal, mint közismert ténnyel nem kívánnak tovább foglalkozni. Már elnézést, de a

legnagyobb térfoglalású fafajunkról van szó! (Az Országos Erdőállomány Adattár 463 ezer ha redukált területet tart nyilván, ami a teljes borítás 24%-a.) Jelenünk és jövőnk a két rövid vágásfordulójú fafajunkkal (klóncsoportunkkal), az akáccal és nemesnyárrakkal történő gazdálkodás, mégpedig a jelenleginél sokkal céltudatosabban és intenzívebb módszerekkel. Persze nem biztos, hogy ezeket kizárólagosan erdőként kellene nyilvántartani. Lássuk befára, ipari és tűzifára többek között az alacsony erdőszűrségünk miatt is égetően szükségünk van!

Egyetértek azzal, hogy az akác terjedése felvet ökológiai problémákat. Valamirevaló erdősz nem mehet el szó nélkül amellet a tény mellett, hogy pl.

a zalai bükkösök zártkerthez csatlakozó állományaiba folyamatos a betelepülés. Ezzel együtt, a második megállapítás egyetlen felkiáltójele, miszerint a rendszerváltás után 200 ezer ha-ral nőtt az akác területe, számomra inkább pozitív előjelű, bár kétlem, hogy a szerkesztők is annak szánták. Ha nincs akác és nemesnyár, akkor nincs a rendszerváltást követő nagyszabású erdőtelepítési program sem. Azt a magánszektor valósította meg, az pedig nem tud és közgazdasági értelemben helyesen nem is akar 100 éves vágásfordulóiban gondolkodni. Persze van még más ok, mert az 1/3 részt mageredet csak ~155 ezer ha keletkezésére ad magyarázatot. Van még 45 ezer ha, ami részben az erdészeti jogszabályalkotás és az igazgatás gyengesége, mert kellő támogatás és következetes számonkérés esetén „csendben” és következmények nélkül nem akácossodhatott volna el számottevő és főleg rendezetlen más főfafajú fiatalos. (Ezt a problémát a 2009. évi XXXVII. tv. jórészt rendezte, mert a 7. § (3) bekezdése erre már nem ad módot.) Mindent azért ne vegyen a szakma magára, a magyar legelőn tartott állatállomány megtizedelődése, valamint az EU-csatlakozásig ugyancsak alacsonyán tartott szántóföldi támogatások okán felhagyott legelőkön és ugárokon a 10 évenkénti körzeti erdőtervezés ezt a fajtát találja meg leginkább „erdőként”. Az akác csak a dolgát végzi, ha van hiba, az bennünk van.

Az akác tényleges mennyiségét nem látjuk tisztán, mert az Országos Erdőállomány Adattár nem szerepelteti a szabad rendelkezésű erdők (benné tömegesen egykori zártkertek és önerős er-

Túlgyéritett és csúcscsáradó idős akácos

Leszakadó löszfal az erdő batárán

Az erdő talajvédelmi jellege egyértelmű

dőtelepítések) fajfajait, ami jórészt szintén akác. Nem területesedik számos akác facsoport, hagyásfa és az adattárból 2009 óta kiejtett 0,5 ha-nál kisebb, önálló és elkülönült földrészleten található akácos, ami legfeljebb fajfaj nélküli fásításként jelenik meg. Nyoma sincs a kiritkuló homoki tölgyesek akác cserjeszintjének és sorolhatnám tovább. Ott lehet az akác akár 6-700 ezer ha-on is.

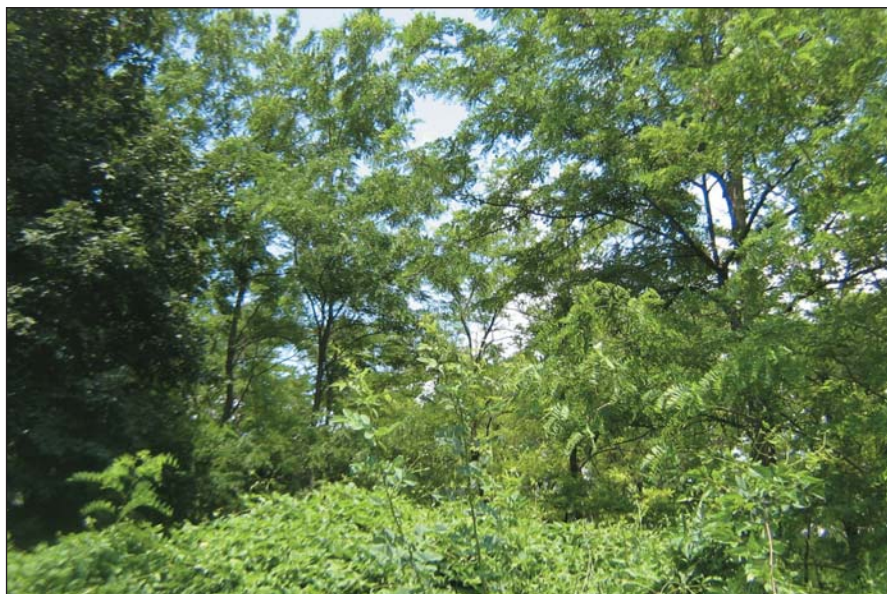
Az állásfoglalás pontokba szedett részeinek többségével, főleg az 1. pontban megfogalmazottal, akár egyet is lehet érteni. (Az akác tényleg vitális és „karbantartás nélkül” legalábbis időszakosan képes nyomulni.) Mindnyájan egy szakmát művelünk, legfeljebb másként értékeljük ugyanazokat a jelenségeket és tényeket. Persze nem mindegy, hogy melyik széken ülünk. Az üléspont-álláspont szlogen közismert és már elpufogatott frázis, de mint minden ilyen, valós tartalmú is. Felfigyelhetünk arra a tényre, hogy akáccal baja inkább a kutatóknak, az igazgatásnak, az elméleti szakembereknek és a civil zöld

szféra jól-rosszul tájékozódott szereplőinek van. A tényleges gazdálkodói kör, aki naponta oszt-szoroz, mérlegel, ráfordít és hozamol, kifejezetten akácpárti. Lehet rólunk mondani, hogy rövid távon gondolkodunk és csak a saját zsebünkön keresztül látjuk a világot, de nekünk ez a dolgunk és engedjessék meg, ebből a józan szemléletű gazdálkodásból élünk mindnyájan, beleértve az ellenzőket is!

A 2. pont értékeli az akácosokat ökológiai szempontból. Benne igen hangsúlyosan a fajszegénységüket, uniformizmusukat. A vitafórum első előadásában fő állománytípusonként bemutatták a természetességi állapotokat. Nem meglepő, hogy az akácos az oszlopdigramon ugyancsak alulnézetből kacsintgat egy elegyes bükkösre. Hiányoltam azonban, hogy az akácot a telepített szántók élővilágával nem hasonlították össze. A szántóföldi növénytermesztés egy fajban gondolkodik, és tény, hogy a kártevők és kórokozók a sablonos növénytermesztés követke-

tében nagy faj- és egyedszámban megjelennek, de ne tekintsük pozitív elemnek a vetésfehérítő bogarakat, vagy a gabona rozsdagombáját. Az ökológiai elemek valós pénzügyi értékelésével még adós a szakma, annak során viszont kötelességünk kimutatni a szántóföldi kiváltó akácgazdálkodás ökológiai értéktöbbletét is, beleértve a környezetterhelés csökkenését a vegyszer- és műtrágyahasználat elhagyása következtében. Még nem tudok olyan vízről, aminek nitrit- és nitráttartalmát akácos növelte volna. A kijuttatott vegyszerek csökkentése talán ellentételezi a 3. pontban hangsúlyosan említett, az akác visszaszorítására felhasználandó növényvédő szerek mennyiségét, mégpedig többszörös nagyságrendben.

Különösen érdekes a 4. pont megállapítása, miszerint az akác egymás utáni sarjzatata az állományok degradációját okozza. Amennyiben ez így van, akkor minden rendben, mert az akáckérdést hosszú távon maga az akác fogja rendezni. Mindenesetre úgy vélem, hogy a kérdéskör komoly vizsgálatával még adósok vagyunk. Nem választódik el, hogy a leromlás mennyiben a szakszerűtlen sarjzatata következménye (láttam bőven példát a látványos feljavulásra is), gyermekcipőkben jár az erdészeti virológia (a pillangós szántóföldi növényekről a vírusvektor levéltetvek a dohány mozaik vírust átviszik az akácra). Sajnálatosan túlkorosítjuk a fafajt, túl magasak a vágáskorok (tervezve ~ 36 év, végrehajtva ~ 40 év, gazdaságilag optimális átlagosan 20 év). Arról se feledkezzünk meg, hogy a 150 ezer ha mageredeten még 100-200 évünk van a leromlási folyamatra. A jelenség vizsgálata fontos, akár abból a megközelítésből is, hogy 20 éves vágásfordulóú és intenzíven kezelt akácültetvények megismétlése között beállított 5 éves mezőgazdasági művelés megoldja-e a problémát.

Kiritkuló, túlkoros akácos

Azonnal véghasználni kellene

Különösen érdekesek az 5. pontban foglaltak, „az akácosok termőhelyének 93,7%-a természetes erdő termőhely”. Erdő az, amit a köznyelv erdőnek hív és a jogszabályok annak deklarálnak. Nálunk így van, másutt meg máshogy van (pl. mediterrán vidékek). Magyarországon a kettő nincs összhangban. Az erdőssztyep neve szerint és valójában sem erdő. Ebben a klímában ~ 150 ezer ha akácosunk áll valami helyett, ami esetleg 30-50% fás borítású, akár fehér nyáras-borókás legelő. Mármost az lenne, ha bírnánk kellő számú legelő állattal. Az erdész az az ember, aki minden üres m²-re azonnal egy csemetét álmodik, ha ésszerű, ha nem. Biztos, hogy ez helyes megközelítés?

Nekem legjobban az Evt. 5. § 12. pontja tetszik. Szabad értelmezésében: a felnyíló erdő az az erdő, ami nem erdő (liget, sztyeplfoltok).

A többi klímában fekvő ~ 300 ezer ha akácos pedig lehet, hogy egykor akár kitűnő erdő termőhelyen áll, de különösen a lösz alapkőzetten kifejlődött, majd az emberi tevékenység során degradálódott csonka talajainkon az akácsarjztatás a vízerózió megelőzésének egyetlen biológiai fegyvere. A vízeróziót műszaki megoldásokkal csak lehetetlen költségfordítással és kétséges sikerrel állíthatjuk meg.

A 6-9. és a 11. pontban foglaltakkal nem kívánok foglalkozni, mert azt, ugyan nem teljesen érdelemmentesen, de korrekt módon részben magyarázta, részben cáfolta a lapszámomban megjelent két másik állásfoglalás, cikk. (*Az Alföldi Erdőkért Egyesület Véleménye – Sódar Pál elnök, Mi is a felelőtlenség akác-ügyben? – Támba Miklós, MEGOSZ alelnök*). A „Nótáskönyv az akácról a MEGOSZ kiadásában” pedig bájosként értékelhető, színes megközelítés, érzelmi többletet ad annak, aki az akácban hisz.

Erdészeti ökonómiával foglalkozva azonban nem mehetek el szó nélkül a 10. pont megállapításai mellett (gazdaságtalan akácosok, legalább 35%-ban más fajokkal jobb produktum érhető el), és néhány gondolat illeti – az egyébként józan megközelítésűnek értékelhető – dr.

Szomorad Ferenc és

dr. Tímár Gábor, általam tisztelt kollégák „Az akáckérdésről tényszerűen” cikkét is.

Az Országos Erdőállomány Adattár és a NÉBIH Erdészeti Igazgatóságának mérlegadatai szerint az akác a faállománnyal borított terület 24%-án díszlik, de minden ellenzője azonnal megjegyzi, hogy az élőfakészletnek mindössze 13,5%-át adja. Majd meglepődnek, mert a kitermelt faanyag 23,2%-át mégis a fajaj teszi ki.

Lépjünk már túl a kizárólagos mutatóként értékelt m³/ha-on! Az akác fiatal korfoka jelentős, az átlagosan tervezett 35,6 éves vágásforduló pedig az országosan minden fajaj átlagából számított 56(?) évnek mindössze 64%-a.

A 110 éves vágásforduló jó tölgyes bármely mutatója (élőfakészlet, átlagnövedék, összfatermés) csak egymást követő három akác vágásforduló összesített számaival vethető össze!

A másik nagyon kifogásolható megközelítés, amikor pusztán a véghasználati m³/ha értékek összehasonlításából vonnak le az akácra nézve negatív eredményt. Elsősorban a gyenge termőhelyeken, főleg az Alföldön, a favoritként tekintett őshonos szürke nyár javára. 1 m³ légszáraz akác nem egyenlő 1 m³ légszáraz szürke nyárral, és nem csak hasznosíthatóságában haladja azt meg. SZNY (RNY, FRNY) p₁₂ légszáraz sűrűsége ~ 450 kg/m³, az akác átlaga 770 kg/m³. Ezt minden gazdálkodó azonnal érzi, amikor az erdőművi beszállításának atrocitona értékét visszaváltja a kitermelt m³-re.

Ne menjünk el a vágásokról

désköre mellett sem. Az akác vágáskorra ~36 év, a szürke nyaré 45-60 év. Csak azonos korfokok hasonlíthatók össze! Egy fajaj termőhelytől függő mennyiségi és minőségi teljesítése mellett a pénzügyi értékelések legfontosabb mutatója a vágásforduló hossza. Az erdőgazdálkodás is igényel ráfordításokat, amelyekkel az erdei termőhely természeti járadékához hozzájuthatunk. A két összehasonlítható fajaj vágáskori eltérése mindenképpen az akác javára billenti a mérleget, mennyiségi mutatói mellett a magasabb érték teremődése sem vitatható, ráadásul jóval rövidebb idő alatt. A két fajaj sarjztatásos felújítási, erdőnevelési költségei között nincs igazán számottevő különbség. Az a baj a szürke nyárral, hogy alacsony fajlagos értékű erdőművi biomassza és a kis tételű raklapon kívül másra nem hasznosítható. Nem vitatom, hogy a maga módján szép. De hasznos is?

Ne higgyük el, hogy a gyenge termőhelyen az erdőfenntartás nem igényel hosszú szakaszokon ráfordítást, mert ez csak a szűkített önköltségekre igaz. Az üzemirányítás évenkénti 12-15 000 Ft/ha költsége (ebben még nincs benne az igazgatásra jutó társadalmi ráfordítás - erdőtervezés, erdőfelügyelet) a legtöbb fajaj V-VI. fatermési osztályában vesztéssé teszi az erdőgazdálkodást. Az egykor K-2-4 finanszírozású gazdasági küszöb alatti erdők fenntartása közügy, de egyben tény is.

Meglepődve hallgattam a konferencián a rendre felbukkanó „akáctemető” kifejezést. Miután részletesen elemeztem és az első bekezdésben idézett helyen és időben publikáltam is, fenntartom azt az állítást, hogy az akác biztonságos az egyetlen olyan fajajunk, aminek nincs gazdasági küszöbérték alatti állománya, a vele való gazdálkodás normál vágásokkor és szükséges ráfordítások

Az akác mindenütt legalább elegendő

mellett minden termőhelyen eredményez, még ha néha szerény tételben is, hozamot!

Át kell gondolni az Országos Erdőállomány Adattár megbízhatóságát is. A körzeti erdőtervezés során az akác és szürke nyár állományainak igen csekély részét mérjük meg a fakészlet oldaláról. A szögszámilós mintavételes eljárással az állományok kevesebb, mint 10%-át vesszük fel (értéktelen faállományok, gyenge termőhelyek, cserjeszintek és főképp a megfogatkozott erdőtervezői létszám miatt). Marad tehát a fatermési tábla.

Mérvadónak tekinthető *Rédei* 1991-ben publikált fatermési táblája, amely főképp a legvitatottabb hozamú alföldi szürke nyárasok felmérésén alapult. Abban az etalonként tekintett akáccal történő összehasonlíthatóság érdekében a 35 éves kor néhány mutatóját vizsgáltam. Viszonyítottam *Palotás-Szodfridt* 1971-ben közzétett országos adatbázisú szürke nyár táblájával. Azonos termőhelyen nemegyszer 1,5-3-szoros eltéréseket észleltem.

Remélhetőleg előremutató javaslatok:

- mérvadó, nyilvános és kellően publikált kutatások elindítása;
- a statisztikai alapok tekintetében bázisnak tekintett Országos Erdőáll-

mány Adattár felülvizsgálata az FNM-hálózat eredményei alapján az akác és szürke nyár fafajokra;

- közgazdasági elemzések a költségek, hozamok, hasznosíthatóság és eredmény tekintetében a két alternatív fafajra;
- az ökológiai értékek pénzügyi mutatóinak kidolgozása;
- az akác és szürke nyár termőhelyi igényének, vagy inkább tűrésének felülvizsgálata;
- az intenzíven kezelt akácültetvények természetstechnológiájának kidolgozása, gazdasági elemzése;
- az akác talajuntságának elemzése (valós-e a jelenség, és ha igen, mik az ok-okozati összefüggései?);
- az erdőtervezés szemléletváltásának megalapozása, az erdőrésztel szintű beavatkozásokkal (fafajcserével) szemben az erdőtömbökben való gondolkodás kialakítása;
- a 200 m-es tiltó határ megalapozottságának vizsgálata (Evt. 45 § (1));
- az akácok és nemes nyárasok jogszabályi megítélésének felülvizsgálata (erdő státusz?);
- a szükségesnek ítélt akác átalakítások helyének, módjának és pénzügyi forrásainak kidolgozása, elemzése;
- a magánerdőkben a szerkezet-átalakítás forrásainak megteremtése, be-

leértve a talajértécsökkenés egyösszegű kártalanításával;

- az állami erdőgazdálkodók lehetséges szerepvállalása a magánszektor átalakítási tevékenységében (szaknácásadás, végrehajtás, időleges bérletek stb.);
- a többszörösen sarjaztatott akácok mageredetűvé alakításának lehetőségei és korlátai, a folyamat elemzése;
- a lecserelt akácok pótlására és az aránytalan közösségi támogatásokat igénylő gazdasági küszöb alatti szántóterületeken intenzív akácültetvények létesítési lehetőségeinek vizsgálata.

Nyilván senki sem gondolkodik végletekben. Nem szabad kritika nélkül háborút hirdetni az akác ellen az utolsó szálig és nem szabad a fajjal előretörését bizonyos helyeken és körülmények között kritika nélkül elfogadni. Mindig van középút, legkisebb közös többszörös, de annak megtalálásához dolgozni kell, mégpedig közösen, az összes, ma még lövészárokban álló szereplőnek.

A címben feltett kérdésre tehát a válaszom az, hogy Ferenc József császár, egyben Magyarország apostoli királya is jobban tette volna, ha kételkedik, mint kijelent a hadüzenet előtt. Ideje most a békés építkezésnek és nem a háborúnak van!

Fotók: **Nagy Imre**

INTERFORST 2014 a siker útján

Kettő hónap múlva nyitja meg kapuit az INTERFORST 2014 erdészeti szakmai kiállítás és vásár Münchenben. A kulcsfontosságúnak számító szakmai eseményre július 16. és 20. között kerül sor.

A kiállítóknak több mint 30 %-a külföldi. Az Európát nagy számban képviselők mellett a világ más részeiből is jönnek kiállítók, többek között Kínából, Indiából, Kanadából és az USA-ból. Törökország először küld képviselőt. A nemzetközi kiállítók közül a legnagyobb számban Ausztriából, Olaszországból, Svédországból és Finnországból lesznek jelen, őket követi Dánia, Észtország, Franciaország, Lettország, Luxemburg, Hollandia, Lengyelország, Svájc, Szlovénia és a Cseh Köztársaság.

Az INTERFORST 2014 közel 450 kiállítójának repertoárjában az erdőgazdálkodás hagyományos területei mellett az elektronikus adatfeldolgozás, az információ-menedzsment és a telekommunikáció is kiemelten szerepel. Emellett a munkavédelem és munkaegészségügy is jelentős részt foglal el a programokban.

Az idei kiállítás területe 5%-kal nagyobb, mint 2010-ben, ami első sorban a nagy cégek megnövekedett igényeinek köszönhető. A kiállítási terület növekedése az ipari országok optimizmusára utal. *Ralf Dreeke*, a Tanácsadó testület elnöke elmondta, hogy a legutóbbi kiál-

lításához hasonlóan a mostani is lökést adhat a kisebb volumenű erdőgazdálkodók előrelépéséhez azzal, hogy számukra is korszerű megoldásokat kínál.

A kiállítás mellett most is lesznek szakmai programok. A konferenciák és fórumok lehetőséget nyújtanak új ismeretek megszerzésére, valamint szakmai tapasztalatcserére mind a gazdálkodás, mind pedig az üzlet, tudomány és politika területén. A szakmai konferencia két részből áll. Délelőtt tudományos program lesz, délután elsősorban gyakorlati témák kerülnek sorra. A látogatókat is bevonják a szakmai vitákba. Neves szakértők Németországból és más országokból összesen 36 előadást tartanak. Az előadások túlnyomó része a tartamos és erőforrás-hatékony fahasznosítással, a faenergiával kapcsolatos erdészeti technológiák fejlődési irányával, stratégiákkal és piaccal foglalkozik. Ugyancsak terítékre kerülnek a munkavédelemmel, valamint az erdőgazdaságok közgazdasági helyzetével kapcsolatos kérdések is.

Részletes információ a kiállításról és a csatlakozó programokról: www.interforst.de.

A csatlakozó programokról: www.interforst.com/program

Forrás: **INTERFORST**
Fordította és szerkesztette: **Gerely Ferenc**

Az Erdészeti Lapok az INTERFORST 2014 nemzetközi erdészeti szakkiállítás kiemelt hazai szakmai médiaképviselője.

A városi fák értéke

Dr. Puskás Lajos – tájépítész mérnök, tudományos munkatárs, NYME EMK EVGI

Egyre nagyobb az érdeklődés a városi fák értéke, és annak kiszámítási módja iránt. Cikkünk rövid áttekintést ad a hazai és a nemzetközi gyakorlatban elterjedt módszerekről. Elsőként érdemes azon elgondolkozni, hogy miért van rá egyáltalán szükségünk. Milyen esetekben merülhet fel a kérdés, hogy mennyit ér egy városi fa? Hogyan lehetne ezt az értéket meghatározni? A válasz nem egyszerű, hiszen erre vonatkozó jogszabály, szabvány, vagy iránymutatás hiányában sokféle módszer van használatban hazánkban is.

A városokban levő fák értékének ismerete több okból is elengedhetetlen. Nemzeti szinten az adatok ismeretében statisztikák, jelentések készülhetnek, a CO₂-megkötés mértéke számítható. A települési önkormányzatok esetében a vagyonyilvántartásokban jelenik meg hangsúlyosan a fák értéke. Telektulajdonosként fontos, hogy az ingatlan forgalmi értékét kedvezően befolyásolja az igényes zöldfelület, melyben a fának jelentős szerep jut. A fák értékét ismerni kell véletlen, vagy szándékos károkozás rendezése esetén is. Napjainkban egyre gyakrabban igénylik az ökoszisztéma-szolgáltatások értékelését, pl. döntéselőkészítések, támogatások során, gazdasági-közjóléti érdekek ütközése miatt. Szükség van olyan, közérthető és általánosan alkalmazható módszerre, amelynek eredménye nagyságrendileg összehasonlítható a mérleg másik serpenyőjében levővel (pl. az építési beruházás költségvetésében).

A kérdést piaci oldalról közelíthet az a válasz, hogy egy fa annyit ér, amennyit hajlandó valaki fizetni érte. Közvetlen vagy közvetett használatot feltételezve, legrosszabb esetben tűzifa-ként lehetne értékesíteni a faanyagot, de ettől a városban alkalmazott fajok sokszor sokkal értékesebb faanyagot szolgáltatnak, amelyet akár az asztalosipar is felhasználhat. A növényzet és benne leginkább a fák értéke az ingatlan adásvétel során is megjelenhet, hiszen a megfelelő környezet értéknövelő hatása közismert. Hazai mértékének és jellemzőinek megállapítására kutatás van folyamatban.

Másik megközelítés szerint a városi fa legalább annyit ér, amennyit arra

összességében költöttek. A ráfordított költségek módszerét több helyen is alkalmazzák, így például Németországban és Ausztriában is ezzel a módszerrel számolják a faértéket (pl. biztosítási ügyek értékalkulálásakor). A módszer kiindulási értékét a növény beszerzési ára adja, melyhez hozzáadódik az ültetési költség (járulékos költségekkel), a csemeteápolás évenkénti költsége, a fiatal kifejllett fa rendszeres ápolásainak költsége, az összes költség kamatosításai a vizsgálati évre, és egy növénypusztulási kockázati tényező értéke. Ezek összessége adja a normál előállítási értéket, melyet az értékelés során csökkenteni kell a növény egészségügyi állapota alapján kalkulálható tényezővel és a természetes leépülési fázisban tapasztalható funkciócsökkenés értékével, így számítható a tényleges faérték.

A következő lehetőség a fák hasznosságának számbavétele, ez alapján több módszert is kidolgoztak hazánkban és külföldön egyaránt. Ezek hasonlítanak egymásra abban, hogy a lombfelület méretét tekintik a hasznosság fő tényezőjének. A nagyobb kiterjedésű lombfelület nagyobb mennyiségű port tud megkötöni, nagyobb felületen asszimilál, így a CO₂-megkötés, O₂-termelés is nagyobb mértékű. Főként Észak-Amerikában, a különféle értékösszetevők (pl. az árnyékolás miatt kevesebbet kell működtetni a klímaberendezést) egyenkénti monetarizálásával, majd

ezek összesítésével is foglalkoznak, de ezek a mindennapi használatban nem terjedtek el.

A CTLA (Council of Tree and Landscape Appraisers) módszert az Egyesült Államokban fejlesztették ki, ott széles körben elterjedt. Az értékelés során a törzs körlap területének 4,5 láb (1,37 m) magasságon mért értékét szorozzuk a területegységenkénti pénzbeli értékkel. Ezt a maximumértéket csökkentik egyéb tényezőkkel, mint például a faminőség, vitalitás, elhelyezkedés. Értékcsökkenő tényezőnként a 0,3-1 közé eső szorzó vonható be. A pénzben kifejezett területegységenkénti értéket a regionális faiskolában a leggyakrabban keresett fa alapján számolják ki.

Egyszerűsített faérték = körlap területe (inch²) × pénzben kifejezett érték/inch²) × faj értékszám × vitalitás értékszám × elhelyezkedés értékszám

Az ausztrál Burnley-módszer hasonló a CTLA modellhez, a fa méretén és egy egységes pénzbeli értéken alapul. Meghatározza a fa közelítőleges koronaterületét, majd az így kapott értéket szorozza a faiskolai kereskedelmi árból származtatott lomb m³-enkénti értékével. Ezt a maximumértéket csökkenteni lehet bizonyos szorzótényezőkkel, mint várható élettartam (0,5-1), forma és vitalitás (0-1), illetve elhelyezkedés (0,4-1).

Faérték = fatérforogat × pénzben kifejezett alap értéke × várható élettartam értéke × forma és vitalitás értéke × elhelyezkedés értéke

A Field-Map rendszer tesztelése városi park felvételezésénél

Az érték meghatározásához fontos a fa egészségügyi állapotának ismerete

A STEM (Standard Tree Evaluation Method) értékelést új-zélandi viszonyokra dolgozták ki. A módszer pontrendszert használ a fa értékösszetevőinek becslésére (3-27 pont/tényező, ezeket össze kell adni egymással), amelyeket 3 nagy csoportba sorol: habitus, esztétikai tényezők és különleges tulajdonságok. A habituscsoportban az alakot, gyakoriságot, előfordulást, vitalitást, hasznosságot és életkort vizsgálják. Az esztétikai tényezők csoportjába a termet, láthatóság (km), közelség (más fák jelenléte), betöltött szerep, éghajlati tényezők tartoznak. A harmadik csoportba tartozó tényezőket csak akkor vizsgálják, ha az adott fa már elérte az 50. életévét. A csoport tényezői: termet, jellegzetesség (például a kivételes nagyság), speciális forma, egyedi történet, kor, reliktum jelleg, tudományos érdekesség, genetikai érdekesség, ritkaság, veszélyeztetettség.

A végső pontszám ismeretében kell összeszorozni azt a nagykereskedelmi áron kapható 5 éves csemete árával. Ezután számba kell venni az ültetési költséget (előkészítés, szállítás, ültetés), továbbá a fa ápolási költségeit egészen addig, míg az adott fa el nem éri a kérdéses méreteket. Végül ezt az értéket szorozzuk a kiskereskedelmi árrésszel. [Watson, 2001]

Faérték = elért pontszám (maximum 540) × nagykereskedelmi ár + telepítési költségek + fenntartási költségek) × kiskereskedelmi árrész

Hazánkban a legerjedtebb faértékelési módszer, a Radó Dezső által kidolgozott eljárás is a hasznosság elve alapján közelíti meg a kérdést. Az alapelképzelés szerint a fa leveleinek számával lehet leginkább közelíteni a hasznosság mértékét. A Radó-féle faérték számításakor figyelembe kell venni a kivágandó fa városban belüli elhelyezkedését, korát és

egészségi állapotát is. Egy fa forintban kifejezett értékét a következő képlet alkalmazásával lehet megállapítani:

$$\text{Faérték (Ft)} = A \times B \times C \times D$$

A = alapár. A fa értékfelvételi időpontjában beszerezhető azonos vagy hasonló karakterrel, habitussal rendelkező 4 éves szabványos faiskolai csemete (faiskolai forgalmazásban 10/12 méretű) ára, áfával növelve.

B = a fa ismert vagy becsült kora szerinti értékszorzó

- 10 éves fa esetében: 10
- 20 éves fa esetében: 40
- 30 éves fa esetében: 84
- 40 éves fa esetében: 160
- 50 éves fa esetében: 300
- 60 éves fa esetében: 500
- 70 éves fa esetében: 700
- 70 évnél idősebb vagy védett fa esetében egységesen: 1000

C = a fa egészségi állapota szerinti értékszorzó

- Teljesen ép lombkorona, törzs, gyökérzet esetében: 1,0
- Kissé sérült, visszavágott lombkorona esetében (csonkulás kevesebb, mint a lombkorona 30%-a): 0,7
- Erősen sérült, beteg, száradó lombkorona esetében (csonkulás több, mint a lombkorona 30%-a): 0,4

D = a fa városban belüli elhelyezkedése szerinti értékszorzó

- Fákban szegény, belvárosi területeken, jelentős városképi környezetben: 1,0
- Magas lakószűrűségű, környezetben ártalmakkal terhelt, fákkal átlagosan ellátott területen (pl. lakótelep, ipari terület védőfásor): 0,7
- Alacsony lakószűrűségű, kertés beépítésű lakóterületen vagy külterületen: 0,5

A Radó Dezső által kidolgozott értékelési módszert az évek során többször átdolgozták, kiegészítették. Jósainé Párkányi Ildikó figyelembe vette a fák fejlődésének szakaszait, a növekedési erélyt, a fajra jellemző koronaformákat és a fajra jellemző élettartamot. Néhány hazai település egyedi faértékszámítási módszert dolgozott ki bizonyos esetekre.

A Magyar Faápolók Egyesülete által 2012-ben kidolgozott értékelési módszer a bevált és elterjedt Radó-módszeren alapul, azonban annak ismert hiányosságait kijavították, így pl. a fák életkora alapján 200 évet átfogva kidolgozták az értékmódosító szorzókat. Az érték összetevői között megkülönböztették a különféle vé-

dettségi kategóriákat, melyek egy fa esetében értéktöbbletet jelenthetnek. A számítás menete a következő:

$$\text{Faérték} = A \times B \times C \times D \times E \times M$$

A = a faiskolai alapár

B = a korszorzó

C = a fa védetségének és településen belüli elhelyezkedésének szorzója

D = a koronaállapot EU-s fakataszter felvételhez rendelt együtthatója

E = a fa általános egészségi állapotát és életképességét jelölő tényező

M = a fafaj dendrológiai értékét jelző szorzó

A módszertan részletes leírása elérhető az egyesület honlapján (www.faa-polok.hu).

A bemutatott értékszámítás elterjesztésével hazai szinten egységesíteni lehet az önkormányzati vagyonynyilvántartás fákra vonatkozó értékmeghatározási módszertanát. A problémakör fontosságát mutatja az Állami Számvevőszék 2009-ben kiadott jelentése, amelyben a vizsgált önkormányzatok jelentős részénél találtak elmaradást, vagy egyéb hiányosságokat a kötelező nyilvántartás vezetésében.

Az ismertetett értékszámítási módszerek közül a célnak megfelelőt kell választani, és annak alapján elvégezni az értékelést. Azt azonban el kell fogadni alapelveként, hogy a balesetveszély (főként az emberi élet veszélyeztetése) megszüntetése elsődleges fontosságú, ilyen esetekben az értékek szerepe nem lehet prioritás. A fakivágási kérelmek esetében más megközelítést kell alkalmazni, amire azonban ma már nagyon sok jó példát találunk a települések gyakorlatában. Ilyen esetekre a legtöbbször pótlási kötelezettséget írnak elő a települési önkormányzat zöldfelületi rendelete által szabályozott módon.

Irodalom

Jim C.Y. (2006): Formulaic expert method to integrate evaluation and valuation of heritage trees in compact city. Environmental Monitoring and Assessment.

Jósainé Párkányi I. (2007): Zöldfelület-gazdálkodás, parkfenntartás. Mezőgazda Kiadó, Budapest.

Radó D. – Koknics T. (1996): Településfejlesztési füzetek 20. Útmutató az önkormányzatok zöldterületi feladatainak ellátásához. BM Kiadó, Budapest.

Watson G. (2001): A study of CTIA formula values. Journal of Arboriculture 27(6), November.

Szép K. (2012): Magyarországi települések zöldfelület-nyilvántartásának értékelése és természetvédelmi jelentősége. Diplomadolgozat

Magyar Faápolók Egyesülete: Útmutató a fák nyilvántartásához és egyedi értékük kiszámításához – 2012

ÁSZ jelentés a települési önkormányzatok tulajdonában lévő zöldterületek fejlesztésének és fenntartásának ellenőrzéséről – 2009

Lezajlott az Első Magyar Faápoló és Famászó Verseny

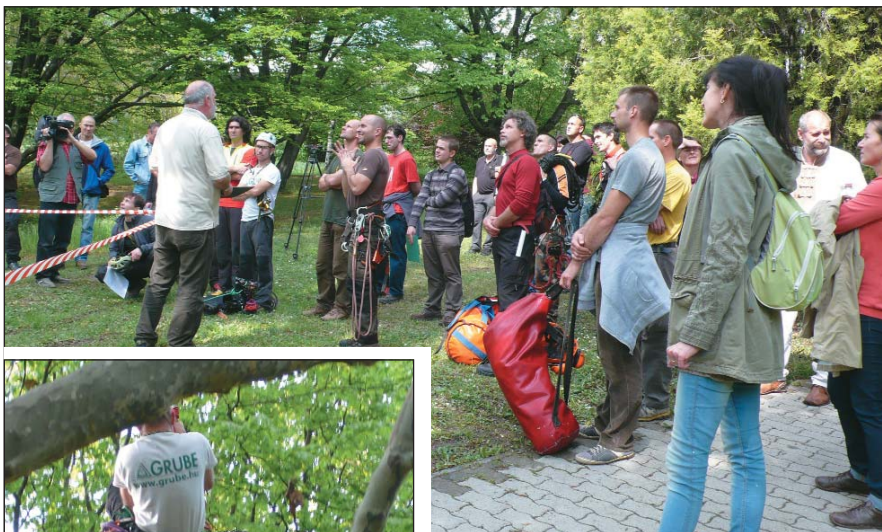
A Grube Kft. régi terve valósulhatott meg 2014. április 26-án. A Corvinus Egyetem páratlanul szép arborétumában megrendezték az Első Magyar Faápoló és Famászó Versenyt. A Magyar Faápolók Egyesülete vállalta a szervezés minden nehézségét, a Grube Kft. pedig örömmel karolta fel a látványos ügyességi verseny támogatását.

A versenyzők a nemzetközi versenyszabályokhoz igazodva öt számban mérhették össze gyorsaságukat, ügyességüket és bátorságukat. Az öt versenyszám a következő volt:

- szabadmászás,
- gyorsmászás kötélén pruzsik technikával,
- sérült faápoló fáról mentése,
- biztosítókötél felhúzása dobózsák segítségével,
- fán lévő különböző munkaállomások megközelítése.

A versenyszámokat végignézve a laikus érdeklődők is bepillantást nyerhetnek az összetett szakágba, hiszen azok a valós faápolás munkáihoz igazodnak.

Ezúton szeretnénk megköszönni a Magyar Faápolók Egyesületének a közreműködését a szervezésben és minden kedves érdeklődőnek, hogy részt vettek a látványos és szórakoztató rendezvényen. Külön szeretnénk gratulálni és köszönetünket kifejezni a

versenyzőknek, akik páratlan ügyességgel teljesítették a versenyfeladatokat.

A verseny nyertesei:

1. helyezett: **Kmety Krisztián**, nyereménye 75 000 Ft értékű Grube vásárlási utalvány

2. hely.: **Hajnal Efraim Gábor**, nyereménye 50 000 Ft értékű Grube vásárlási utalvány

3. hely.: **Dummel Dániel**, nyereménye 25 000 Ft értékű Grube vásárlási utalvány.

Reméljük, hogy minden évben megrendezésre kerülhet az idén elindított famászó verseny, amelyet méltónak gondolunk a folytatásra.

Máthé László, Grube Kft.

A 2013/14-es tanév legjobb erdősztechnikus tanulói

Szegedi és soproni diákok a dobogón

Április 29-én a budapesti Pesti Barnabás középiskolában átadták a díjakat Nemzeti Agrárgazdálkodási Kamara, a Vidékfejlesztési Minisztérium és a Nemzeti Agrárszaktanácsadási, Képzési és Vidékfejlesztési Intézet közös együttműködésében zajló, agrár irányultságú szakmai tanulmányi verseny országos döntőjében első három helyezést elért diákoknak.

Az idei OSZTV-n az erdősztechnikus tanulók közül az első két helyezést a Kiss Ferenc Erdészeti Szakképző Iskola diákjai érték el. Az első helyezett **Vad Viktor**, míg a második helyezett **Radvánszki István** lett. A harmadik helyet a

Nyugat-magyarországi Egyetem Roth Gyula Gyakorló Szakközépiskola és Kollégium diákja, **Somogyi Balázs** szerezte meg.

A vadgazdálkodási technikus szakon a szombathelyi Herman Ottó Környezetvédelmi és Mezőgazdasági Szakképző Iskola és Kollégium tanulói jeleskedtek. Sorrendben **Bazsó Dávid Miklós**, **Márkus Leticia**, **Szabó Martin Zsolt** érték el első, második és harmadik helyezést az országos döntőben.

Az Országos Erdészeti Egyesület ezúton gratulál a diákoknak a sikeres és eredményes szereplésükhöz!

Nagy László

Jó Szerencsét!
Az idén 25 éves Selmeci Társaság regnáló vezetése taglétszám-felmérés céljából arra kéri a már filiszterként működő egykori tagjait, hogy elérhetőségeiket juttassák el az alábbi címre:
selmecitarsasag1989@gmail.com
Jelige: **Ősszel Bálózunk!**

„Inkább lepkét, mint erdőt!”

avagy egy gazdálkodó kálváriája

A híradásokból ismert, hogy lepkeirtásért 1,5 milliárd forintra büntetnének egy gazdát.

Az eset főbb szereplői:

Gazdálkodó Erdész – GE, Nemzeti Park – NP, Szakszemélyzet a természetvédelektől – Sz, Sokatmondó szakember az ügyészségtől – SSz (az esetleges egyezőség véletlen lehet).

Még a múlt évezred végén erdősítési céllal vásárolt 30 ha legelőt GE a keleti határszélen. A tulajdoni lapon nem szerepel semmilyen széljegy, bejegyzés. Az eladó – mint a korabeli tsz-földeken és a kárpótlás után akkoriban szokás volt – szabadon termelt kb. 10 hektáron tormát és kukoricát. Mivel ekkora terület erdősítése nagy beruházás – a szándék szerint kőrisel és tölgytel – kell néhány év, hogy GE rászánja magát az erdőtelepítésre.

Végre minden együtt: talajvizsgálat, pályázat, csemete... A pályázat benyújtva az erdészeti hatósághoz, ahol közlik, hogy időközben minden gyp-legaló művelési ágú terület erdősítéséhez az illetékes nemzeti park hozzájárulása szükséges. GE ekkor még nyugodt, mivel véleménye szerint egy tölgyes biztosan tetten fog az NP szakembereinek is.

De nem. Ha az erdő tetszik is esetleg, ő biztosan nem, mivel a hozzájárulást nem adják meg. Indoklás: a területen időnként keresztülröpül a haris, valamint lábatlan gyíkot is látott Sz, egyébként pedig ex lege lápról van szó (mivel Daruláp a helyi neve – no, de találkoztunk mi a *Kutyabuggyozta* térképi névvel is, mégsem úgy született valószínűleg. Darut pedig azóta sem láttak arra).

Megjegyzem, a talajvizsgálat során időszakos vízhatású, mély termőrétegű réti talajt találtak. GE ugyan nehezen, de tudomásul veszi a döntést. Vételre, cserére ajánlja fel több ízben is a területet NP-nek, ahol időnként cserével hitegetik, majd néhány év elteltével rájön, hogy csak az időt húzták. 2007-ben (természetesen a tulajdonos tudta nélkül) bejegyzik a területre a kiemelt jelentőségű természetvédelmi terület, valamint a Natura 2000 védettséget is.

Csatlakozunk az Európai Unióhoz, területalapú támogatást lehet igényelni. A terület támogatható része azonban rohamosan csökken a cserjésedés és a fák betelepülése következtében. Olyannyira,

Meghagyott facsoportok a reketyefűzes területen

hogy a területnek már egyharmadát szabad rendelkezésű erdővé minősítették időközben, de a többi része is jócskán befeslett. Mivel végre úgy tűnik, érdemes legelő jóságot tartani, GE 2012-ben elhatározza, visszaállítja a legelőt.

Ehhez beszerzi az illetékes erdészeti hatóság engedélyét, ahol kérelmére gyorsan, gazdabarát módon járnak el ügyében, legjobb tudásuk szerint (erre még vissza kell térni), valamint e-mailen jelzi a kaszálást – mivel csak erre van lehetőség a nyomtatvány szerint – a nemzeti parknak is. NP nem válaszol. Ez megnyugtatja a gazdálkodót, hiszen legelőt állít helyre.

A fák nagy részét kivágják, mivel elsősorban törékeny fűz, amerikai kőris, akác, fehér/szürke nyár és kései meggy található a területen. A galagonya-, vadrózsa-, reketyefűzbokrok hozzáférhető részét egy erdészeti zúzógéppel lezúzzák. A fás legelő elképzelhetetlen facsoportok, szép magányos fák, bokorcsoportok nélkül, ezért azokat szép számban meghagyják. A munkát március elején felfüggesztik, mivel éledezik a természet, és 15-e után egyébként sem engedélyezett védett területen a munkavégzés. „Jól haladtunk” – gondolja GE nyugodtan.

Egy hónappal később figyelmeztetik az erdészeti hatóságtól, hogy NP-től feljelentés érkezett, engedély nélküli fakitermelés címén. Ezen mindenki csodálkozik, hiszen az engedély kiadva. Néhány nap múlva GE idézést kap az illetékes rendőrőrsről. Oda is érkezett feljelentés,

amit az engedély bemutatása után a körzeti megbízott jegyzőkönyvez, iktat, karját szétárva tudomásul vesz. Újabb néhány nap múlva ismét idézés, most a zöldhatóságtól. A gazdálkodó iratokat másol, gondolatokat rendez, bemegy a hatósághoz. Ott szigorúan számon kérik, hogy miért nem jelezte nekik is a munkavégzést. Védekezik: nem tudta, hogy szükséges, pedig járatosnak hitte magát az erdészeti és természetvédelmi ügyekben. Nagyon téved. Jegyzőkönyv születik, egy hónap eltelik.

Levél a zöldhatóságtól: 500 000 (öt-százezer) forint bírság, természetkárosítás címén. Fellebbezés egy ügyvéd segítségével, hiszen GE nem tudott a területen lévő védett növény- és állatfajokról, illetve a haris télen nem röpköd arra, a lábatlan gyík pedig éppen nem lábatlanokodik a tudomása szerint, hanem telet. Volt viszont a védett gypen vaddohány (selyemkóró) és kanadai aranyvessző. Volt engedély az erdészeti hatóságtól, NP-nek pedig megtette a bejelentést (a zöldhatóság is a nemzeti parktól kért volna szakértői állásfoglalást).

Hónapok telnek, karácsony előtt vasikos boríték érkezik a Fővárosi Ügyészségtől. „Elengedték a bírságot!” - gondolja a gazdálkodó, de azért leül, szerencsére. Az ügyészség „szakértője” (SSz) szerint a területen okozott természetkárosítás értéke elérheti a tízmilliárd forintot is, de ő (mivel jóindulatú és szerény) csak 1 500 000 000 (másfél milliárd) forint összegű büntetés kiszabását javasolja. Ehhez az ügyészség természetesen meg-

Az újra kibajtott rekettyefűz (sajnos ugyanez elmondható a galagonyákról, amerikai kőrösről, kései meggyről is)

adta a bankszámla számát is, nehogy készpénzben vigye GE az összeget.

Hogy jött ki ekkora összeg? SSz szerint: a területhez nem messze – kb. egy kilométerre – kilenc évvel korábban egyetlen este alatt 70 db keleti lápibagoly lepkét csapdáztak. Ez bizony európai, sőt világrekord. Ebből következeti, hogy akkor ezen a területen, a lezúzott rekettyefűzbokrokra legalább 6000 db hernyónak kellett telelni. Mivel a keleti lápibagolynak (pete, hernyó, báb, lepke – mindegy) darabja 250 000 forint eszmei értékkel bír, a szorzás helyesnek tűnik.

Néhány felmerülő probléma:

Mitől szakértő a jogi diplomás úr (elmondása szerint 6 éves kora óta szereti a lepkéket)?

Honnan tudni biztosan, hogy itt is volt keleti lápibagoly?

Hol telet a keleti lápibagoly?

Milyen növényen él a keleti lápibagoly?

Akkor tehát minden rekettyefűzben van keleti lápibagoly?

Ha ennyire védett a terület, akkor miért nem jelent meg a nemzeti park szakembere öt hónapig?

Miért nem jelzik a tulajdonosnak/gazdálkodónak, ha van védett faj egy területen?

Miért nem tesznek eleget törvényi kötelezettségüknek a nemzeti parkok szakemberei (2009. évi XXXVII. törvény – Erdőtörvény – 41. § (9))?

A nemzeti park saját területén végezhet cserjeirtást zúzással (az érintett területtől 400 méterre)? (Az interneten számtalan oktató/bemutató kép és film található, ahol a Nemzeti Parkok állítják

vissza legelőiket kísértetiesen hasonló módon. Keresési kulcsszavak: szárzúzás nemzeti parkok.)

Nem számít az érvényes engedély?

A 269/2007. (X.18.) Kormányrendelet 3. § (1) szerint a Natura 2000 legelő területeket kaszálással vagy legeltetéssel köteles a gazdálkodó hasznosítani!

Fontosabb 12 hernyó, mint 2 munkahely (kb. így jönne ki a gulyások minimálbére)?

A gazdálkodóknak ugyan nem, a bíróságnak sikerült beszerezni, hogy milyen védett fajok voltak az érintett területen. Azon már meg sem lepődünk, hogy nem védett fajok is vannak a listán. Az már kicsit szokatlanabb, hogy az EOVKoordináták ismeretében jó néhány, szomszédos területen talált élőlényt is ideiglenesen, hogy bíbic, mocsári teknős, pézsmacincér, mogyorós pele és sok lágyszárú is szerepel rajta. Termé-

szetesen már nem lep meg az sem, hogy még akkor sem járnánk SSz összegének 0,5%-ánál. ha mindent elégettünk volna (madaraktól a növényekig).

De! Hogyan lehet januári favágással, szárzúzással elpusztítani költöző madarakat, talajba verelő hullóket, kételtűeket, rovarokat? Talán nem hajtának ki a sások, páfrányok tavasszal? Hogyan szorítsuk vissza a vaddohányt, a kanadai aranyvesszőt szárzúzás nélkül?

Hiszen a NP-ok ezekre a tevékenységeikre állami és uniós támogatásokat vesznek igénybe, míg GE saját erőből végezte mindezt. Három tárgyalás után jelenleg a negyedekre készülünk, majd várjuk a független magyar bíróság igazságos ítéletét.

Alapvetően hibás a természetvédők és az erdő-, mezőgazdálkodók viszonya. Jelenleg a természetvédők mit is tesznek? Korlátoznak – tiltanak – bírságnak. E helyett javasolni – együttműködni – ösztönözni lenne szükséges (természetesen más igékkel is bővíthető a felsorolás). Jelenleg, ha valakinek a területén védett fajt találnak, szerencsés esetben figyelmeztetik: „vigyázz!!!”, ha ezt vagy azt teszed, bírságot kapsz. Helyesen így kellene: „Örüljünk együtt! Védjük a következő módon...”, cserébe segítünk, támogatunk, megtérítünk ezt vagy azt.”

Erről juthat eszünkbe – másik lényeges kérdésként – az invazív fajok visszaszorítása. Hogyan is van ez az akáccal? Míg az említett ügyben nyilvánvalóan tönkre lehet tenni GE-t és családját, az akáccal és más rafinált tiltásokkal egész vállalkozásokat, gazdasági ágazatokat. Lehet, hogy az összefogás segítene és a médiatámogatás. Most felszínre bukkott a jéghegy csúcsa, a probléma nagy része azonban még rejtve van. Sajnos, nem mindig hasznos a hagyománytisztelet és szerénység. Tapasztalom, higgyék el!

Gazdálkodó Erdész

(név és cím a szerkesztőségben)

YPEF 2014 — nemzeti forduló

A versenyben 38 iskola 73 csapata vett részt. A verseny szoros eredménnyel zárult. A 2–3., a 7–9. és a 10–11. helyezéseken pontegyezőség alakult ki. Első helyezett az Apáczai Csere János Általános Iskola, Pécs Nagy Hajnalka, Somogyvári Lilla, Weisz Diána alkotta csapata lett. A második helyet a Baár-Madas Református Gimnázium, míg harmadik helyezést szintén Apáczais csapat nyerte. A diákok felkészültsége a tavalyihoz hasonlóan jónak bizonyult, ami a pontszámokban is megnyilvánul. A nemzeti döntőbe jutott 11 csapat átlagos eredménye 77%-os. Az eredmények és a megoldókulcsok az egyesületi honlapon elérhetőek. A versenyfeladatok javítása – a kiírásnak megfelelően – személyesen megtekinthető az OEE székhelyén. Köszönjük a felkészítő tanárok munkáját, a diákoknak a versenyben való részvételt. Bízunk benne, hogy a verseny hozzájárult az erdőkkel, erdészettel kapcsolatos tudás elmélyítéséhez.

Kovácsévics Pál/OEE

A keleti lápibagoly lepke

Természetvédelmi helyzete

Harmadidőszaki, esetleg interglaciális reliktum; fokozottan védett faj (egyedeinek pénzben kifejezett értéke 250 000 Ft); a Natura 2000 II. és IV. számú mellékletében is szerepel; a magyar Vörös Könyv szerint a kipusztulás közvetlen veszélyébe került.

Általános leírás

A lepkefaj imágója Magyarországon semmivel össze nem téveszthető, impozáns, sötét megjelenésű, közepes méretű (a szárnyak fesztávolsága: 46-50 mm.) Egynemzedékes faj. Az imágók június végétől július végéig, éjszaka repülnek.

Tápnövény, élőhely

A keleti lápibagoly biológiájának, fejlődésmentének vizsgálatára irányuló hazai kutatások alapján nagy valószínűséggel feltételezhetjük, hogy a faj Magyarországon a rekettyefűzlápokhoz (*Calamagrostio canescentis* – *Salicetum cinereae*) kötődik. Az elmúlt évek mesterséges körülmények között végzett kutatásai szerint a lepkefaj hernyója korai fejlődési szakaszaiban (augusztustól a telelésre vonulásig) elsősorban rekettyefűzön (*Salix cinereae*) él, de elfogyaszt más fűzfajokat (*Salix*) is, így pl. a csigolyafűz (*Salix purpurea*) leveleit. A lepkefaj rekettyefűzlápokhoz való kötődését jelzi az is, hogy az eddigi tapasztalatok szerint az imágók főként rekettyefűzlápok környékén jelentek meg a fényen, illetve fénycsapdáiban.

Előfordulás

Jelenlegi ismereteink szerint Magyarország keleti részén, a Dél-Nyírségben (Debrecen keleti része, Martinka, Bánk, Nagycsere, Haláp, Vámospércs, Újléta, Álmosd, Kokad) viszonylag gyakori, de a Dunántúl egyes részeiről (Sumony, Köveskál, Gyűrűfű) is előkerült néhány példány az elmúlt évtizedben. Régi adatok ismereteseik Vörs, Balatonszentgyörgy, Tihany, illetve Önböly és Bátorliget területéről.

A Natura 2000 monitoring módszere

A lepkefaj kutatásának első lépése mindig az ismert és potenciális (lehetőleg Natura 2000 területen elhelyezkedő) élő-

helyeinek feltérképezése, lokalizálása. Ezt követően a vizsgálatra kiválasztott helyeken a lepkefaj jelenlétét kell kimutatni, amelynek ugyan több módszere is ismert, de természetvédelmi okból csak az „élvefogó” (azaz a kloroform használatát nélkülöző) UV-vödörpapda alkalmazása és a személyes lámpázás javasolt.

A faj elterjedése a világon

A lepkefaj kutatottsága elenyésző, így tudományos igénnyel csak nagyon óvatos becslést szabad tenni. Az *Arytrura musculus* Mandzsúriai-ponto-Pannon faunaelem, fűzláp faj (Varga et al., 2005), amelynek természetvédelmi értékét kiemeli különleges elterjedése. A lepkefaj erősen szagztatott (diszjunkt), délkelet-európai-kelet-ázsiai elterjedésű (Varga, 2003), amelyet igen nehéz érzékelni „emberi lép-

Keleti lápi bagolylepke (*Arytrura musculus* – Ménétériés, 1859)

Forrás: <http://lepidoptera.nature4stock.com>

téssel”. A faj viszonylag elterjedt Ázsia keleti részén (Amur vidéke, Koreai-félsziget, Japán), majd egy hatalmas, több ezer kilométeres hézagot követően az Urálban és Kelet-Európában (pl. a Fekete-tengertől északra, Duna-delta) bukkan fel újra.

A magyar állam felelőssége a faj globális megőrzése szempontjából nem kiemelkedő, hiszen a faj elterjedésének súlypontja Kelet-Ázsia pacifikus vidékén található. A hazai és az európai fauna szempontjából viszont igen fontos a lepkefaj megőrzése, hiszen jelentős állatföldrajzi színezőelemnek számít, és csupán néhány izolálódott populációban tenyészik Európában.

A faj elterjedése hazánkban

A lepkefajról nagyon kevés az ismeretünk. Magyarországon alig kutatott, így az eddigi hiányos ismereteink és a néhány rendelkezésre álló szórványadat birtokában csak óvatos becsléseket tehetünk a faj hazai elterjedését illetően.

A mai Magyarország területén először F. Daniél találta meg a lepkét a Kis-Balatonon (Vörs-Balatonszentgyörgy) 1932-ben. Ezt követően Tihanyban (Gracser, Szent-Iványi, 1940); Bátorligetben (Kovács, 1953a); Debrecenben – 1956. július 22-én egy nőstény példány az egyetem főépülete mellett, a Dóczy u. 7. szám alatti egyetemi tanári lakás hagyományos, sárga fényű izzója körül repkedett – (Varga, 1957); és végül 1958-ban a nyírségi Kék-Kálló völgyében, a Gyulataj mellett (Gergely Péter szóbeli közlése) bukkantak rá a lepkére.

A szakirodalom, illetve a budapesti Magyar Természettudományi Múzeum Lepketár közgyűjtemény példányai alapján megállapíthatjuk, hogy valaha – az 1950-es évekig – a keleti lápibagoly lepkének nagy és erős populáció éltek a Nyírség lápjában (pl. Bátorliget) és a Kis-Balaton területén (Kovács, 1953b), az 1950-es évektől azonban szinte teljesen eltűnt.

A lepke ugyan nagy ritkán megjelent egy-egy erdészeti fénycsapda, illetőleg UV-vödörpapda anyagában. Fénycsapda: 1976-Önböly, 1995-1996-1997-Sumony; míg UV-vödörpapda: 1996. június 15-én a Balaton-felvidéki Káli-medencében, a köveskáli Kornyi-tó környékén egy Klaus Kempas nevű német lepkész gyűjtötte – Németh, Szabóky, 1998; Ábrahám, 2000), ám élő lepkével egyetlen lepkész sem találkozott. Sajnos ezeken a területeken azóta sem sikerült megtalálni, bár történtek erre vonatkozóan személyes próbálkozások (Németh, Szabóky, 1998; Ábrahám, Rozner, 2005; Ábrahám, Rozner, 2006).

A 2002-es év döntő fordulatot hozott a keleti lápibagoly lepke hazai kutatásában, ugyanis 2002. június 24-én a Debrecen-Haláp külterületén található Állóhegyen Baranyi Tamás Puskás Henrik társaságában megtalálta az első 21. századi, nyírségi példányt. (Baranyi, 2003). Ettől kezdve sorra születtek a jobbnál jobb eredmények a faj nyírségi elterjedésének kutatásában (Baranyi et al, 2005).

Baranyi Tamás

Lápi baglyok, sasok, sólymok...

Az utóbbi hetekben többször próbáltam magam beleképzelni *Gabnai Ernő* helyébe. Mit érezhetett akkor, amikor elolvasta az ominózus „1,5 milliárd forintos levelet”? Nem lehetetlen, hogy az utóbbi 30-35 évben lefutott sok tízezer kilométernek köszönheti, hogy még egyáltalán él. Az én szívem jó eséllyel megállt volna a levél olvastán. Utolsó lehetetemből azonban biztosan elsuttogtam volna még néhány sötét tónusú jelzőkkel gazdagon díszített mondatot. Olyanokat, amiket nem áldott emlékü szüleitől tanultam...

De hát mennyi is 1,5 milliárd Ft? Biztos vannak sokan, akik könnyedén és közvetlenül tudják az összeg nagyságát értelmezni. Bevallom, nekem ehhez mankó kell, valamiféle kapaszkodó. Olyasmi, ami segít elképzelni, hogy miről is beszélünk, ami számomra is érthetővé teszi ezt a pusztaszámot.

Magyarország sok településén lehet manapság 5-6 millió Ft-ért tisztességes családi házat kapni. Élhető, átlagos helyekről beszélek, nem kiürült, lepusztult, szellemjárta holtfalvakról. Egy ilyen falu (nem is feltétlenül a legapróbb) minden háza, templommal, óvodával, tűzoltószertárral együtt, megvásárolható 1,5 milliárd Ft-ért.

Számos hazai márkakereskedés kínál 3-3,5 millió Ft-ért alapfelszereltségű, alsó közepkategóriás új autót (Peugeot 301, Renault Fluence, Skoda Rapid stb.). Flottakedvezményrel ezek bármelyikéből megvehető legalább 500 db 1,5 milliárd Ft-ért (szerintem még téli gumit és ülészetet is adnának hozzájuk). Ha ennyi autót akarunk egy főcsoportnyi parkolóban (területe nagyjából 0,6 ha) elhelyezni, akkor az autóknak olyan sűrűn kell állniuk, hogy a ki- és beszállás már nem is lesz túl egyszerű.

Ha havi nettó 500 ezer Ft-ot keres valaki (ezen soroknál az olvasók nagy többsége, a szerzővel együtt most nyilván letörli a szája sarkából csorgó nyál), és ezt minden hónap 3. napján maradéktalanul befizeti a megadott számlaszámra, akkor 250 év alatt jön össze a 1,5 milliárd Ft (ha kamatot nem számolunk, és az euró árfolyamát sem keverjük bele az ügyletbe). Hogy a világon csak nagyon kevesen élnek 250 évig? Ja, kérem, ne keressük a kifogásokat! Tessék abbahagyni a dohányzást, rendszeresen mozogni, kerülni a stresszt és ügyelni a koleszterinszintre!

De nézzünk egy „természetközeli” példát. A ragadozó madarak (pl. sasok,

Faj	A költőpárok becsült száma*	Természetvédelmi érték (Ft/példány)**	Összérték (Ft)
Rétisas (<i>Haliaeetus albicilla</i>)	220	1 000 000	440 000 000
Parlagi sas (<i>Aquila beliiaca</i>)	150	1 000 000	300 000 000
Szírti sas (<i>Aquila chrysaetos</i>)	5	500 000	5 000 000
Kerecsensólyom (<i>Falco cherrug</i>)	220	1 000 000	440 000 000
Vándorsólyom (<i>Falco peregrinus</i>)	50	500 000	50 000 000
ÖSSZESEN	-	-	1 235 000 000

* Forrás: Haraszthy L. (szerk.), 2014: *Natura 2000 fajok és élőhelyek Magyarországon*

** Forrás: http://www.termeszetvedelem.hu/index.php?page=sub_685

sólymok) a honi természetvédelem méltán óvott, védett ikonikus fajai. *Gabnai Ernő* 265 millió Ft-ot „spórolt volna”, ha nem saját földjén végzett volna 5 ha szárzúzást, hanem agyonlövöldözte volna (ezt persze a legkevésbé sem feltételezem róla) a Magyarországon fészkelő összes rétisast, parlagi sást, szirti sást, kerecsensólymot és vándorsólymot. Ugyanis ezek összegzett természetvédelmi értéke is „csupán” 1 235 000 000 Ft, ami konzervatív számítások szerint 265 000 000 Ft-tal kevesebb, mint a rá kirótt 1,5 milliárd Ft (lásd táblázat).

Érdekes, meglepő, furcsa, abszurd, komolytalan, vérlázító? Ki-ki válassza ki a stílusának és vérmérsékletének megfelelő jelzőt, vagy használjon mást, amit személy szerint indokoltnak tart. Az üggyel kapcsolatban tán még Besenyő Pista bácsi is feltenné klasszikussá magasztosult közismert kérdését.

Na de lépünk is túl ezen a vacak kis 1,5 milliárdon, és nézzük, hogyan is „jött ki” ez a kétségtelenül figyelemre méltó összeg. Lehet, hogy meglepő lesz a kijelentés, de a számítás módja nem kevésbé „lenyűgöző”, mint maga a végösszeg.

A kárösszeget megalapozó szakvélemény „eszmei” alapját 2 különböző helyen, különböző időpontokban folytatott egy-egy estés lámpázás fogási eredményei, illetve ezen eredmények összehasonlítása képezik. A szakértő minden további „számítást” erre alapozva próbál meg levezetni. Az egyik gyűjtés 2004 júliusában történt: „a szárzúzással érintett láppal gyakorlatilag szomszédos (néhány száz méterrel északra található), és természeti jellegében attól semmiben nem különböző élőhelyen – jelenlegi ismereteink szerint egész Európában egyedülálló módon – 80-100 példány jött egyetlen este alatt, egyetlen darab lámpa fényére!”

(szó szerinti idézet a Hajdú-Bihar Megyei Főügyészségnek a Debreceni Törvényszékhez 2013. december 4-i keltéssel benyújtott keresetéből). A későbbi gyűjtés pedig – melynek során a keleti lápi bagoly 7 példányát fogta a szakértő – 2013 júliusában volt, *Gabnai Ernő* földjén. Azaz a két lámpázás között 9(!!) év telt el. A két fogási eredmény közötti különbséget a szakvélemény gyakorlatilag a *Gabnai Ernő* által végrehajtott beavatkozás káros hatásaként értelmezi. Ehhez kapcsolódóan több, lényegét érintő szakmai észrevétel tennék:

– A 2013. júliusi lámpázást megelőzően a kérdéses területen senki nem gyűjtötte az *Arytrura musculus* egyedét. Azaz a szárzúzással érintett területen a keleti lápi bagoly korábbi előfordulására közvetlen, kétséget kizáró, tényszerű bizonyíték egészen egyszerűen nincs!

– Akármennyi is a szakvélemény által meglehetősen rugalmassággal említett „néhány száz méteres távolság”, meg kell jegyezni, hogy a rovarok térbeli eloszlása rendkívül nagy változatosságot mutat, ami sok esetben, jelenlegi tudásunkat alapul véve gyakorlatilag megmagyarázhatatlan. Nemhogy néhány száz méteres, de néhány méteres távolság is óriási különbségeket eredményezhet. Magam 3 évtizede gyűjtök „iparszerűen” lepkehernyókat, és számtalanszor tapasztalom, hogy az egymás mellett álló, azonos fajú, korú, méretű faegyedek egyikén több példányban előkerülnek egy-egy lepkefaj, vagy éppen levéldarázs lárvái, gubacsdarazsak gubacsai, míg a másikon nem, annak ellenére, hogy ránézésre az is tökéletesen alkalmas tápnövényük lenne. Ugyanez igaz az egymás mellett lévő, illetve fokozottan az egymástól távolabbi területekre, illetve azok növényzetére is. Két, egymástól távolabb eső fénycsapda fo-

gási adatai nemhogy 9 év eltéréssel, de még akkor sem hasonlíthatók össze biztonsággal, ha a csapdák azonos fényforrással és azonos időben (ugyanazon a napon, percre pontosan ugyanabban az időintervallumban) működtek. A közvetlen környezet eltérő paraméterei (aljnövényzet, cserjefajok, árnyékoltság stb.) ugyanis jelentősen befolyásolhatják a gyűjtési eredményeket.

– Gyakran még ugyanazon csapda egymást követő két napon észlelt fogási eredményei sem vethetők össze. A két különböző napra jellemző számtalan környezeti tényező (holdfázis, csapadék, hőmérséklet, páratartalom, szél, illetve sok más, nem is mérhető paraméter) ugyanis nagyságrendi különbségeket idézhet elő a fogási számokban. Előfordul, hogy az egyik nap 100 példányt fog a csapda, a következő napon pedig csak egyet. Ez még úgy is megeshet, hogy triviális magyarázat (pl. szél, eső) nem adható a különbségre. Ha ezt a tényt nem vesszük figyelembe, könnyen levonhatjuk azt a következtetést (természetesen súlyos hibát elkövetve ezzel), hogy az adott faj népessége 1 nap alatt 99%-kal csökkent.

– Egy adott év fogása nagyon sok esetben nem „következik” az előző év fogási számaiból (nem hogy a 9 évvel korábbiából!), illetve sokszor egyáltalán nem alkalmas a következő év fogási számainak előrejelzésére sem. Ezt a kijelentést szemlélteti az ábra, ami az egész évben működő felsőtárkányi fénycsapdában fogott *Cyclophora punctaria*, kétmemzedékes, tölgy-specialista araszolólepke éves adatait ábrázolja 1985 és 2003 között. Jól látható, hogy a csapda néha több évig nem fogja a faj egyedait, majd pedig újra fogja. Nyilvánvaló, hogy sem-

mi értelme nincs egy adott év fogási adataira alapozva bármilyen következtetést levonni a 9 évvel későbbi időpont fogásaira vonatkozóan. Ha pl. az 1986-os év fogásából (33 példányt) akarunk bármilyen következtetést levonni a 9 évvel későbbi 1995-ös évre vonatkozóan (0 példány) akkor semmire sem jutunk. Hasonló példákat sok más fajra, más fénycsapdákra, más időszakokra vonatkozóan is hozhatnánk.

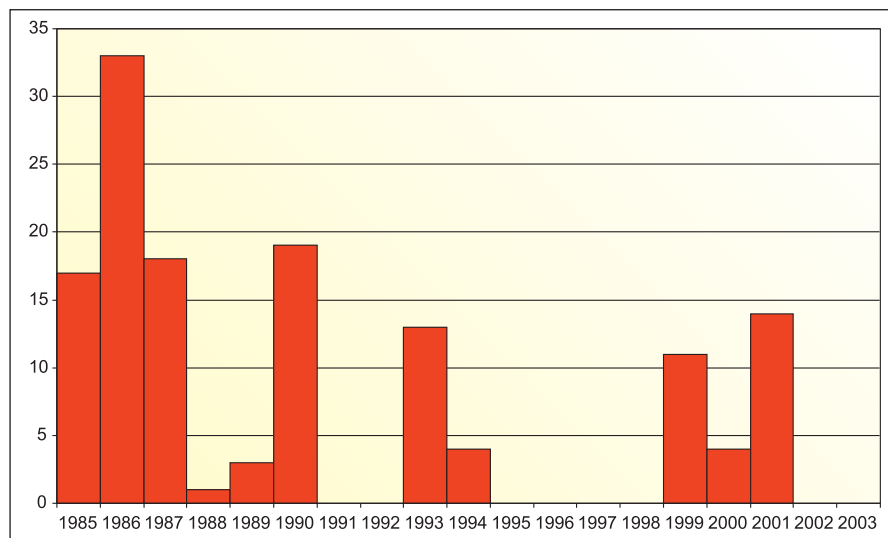
– A szakvélemény szerint a keleti lápibagoly a mesterséges fényre gyengén repül, a lámpázás során kb. 15 m-es sugarú körön belülről fogja az egyedeket. Fogadjuk el ezt a megállapítást, bár tegyük hozzá, hogy ez is csak ugyanolyan „saccerkábé” érték, mint a szakvéleményben felsorakoztatott legtöbb más számadat. Azaz a fénycsapdázás a keleti lápibagoly esetében csak egy 15 m sugarú körre (kb. 707 m²) vonatkozóan tesz lehetővé valamiféle relatív populációbecslést. Ha ennek az egyetlen körnek a populációnagyságát akarjuk kivetíteni pl. 5 ha-ra (ismét utalva a rovarok térbeli eloszlásának nagyfokú változatoságára), akkor tévúton járunk. Minimális esélye van ugyanis annak, hogy ez a kör éppen egy átlagos népességű területre esik (már ha ilyen egyáltalán létezik), minden más esetben pedig téves eredményre fog vezetni a becslés. Ez hasonló mintavétel lenne, ha mintha Magyarország népességét egyetlen, 20,5 km sugarú mintakörrel (területe 1315 km²) próbálnánk meghatározni. Ha a kör Budapestre esik, és benne 1,5 millió lakost számolunk meg, akkor az ország teljes területére kivetítve 106 millió lakos lesz a „végeredményünk”. Ha a kör ritkábban lakott vidékre esik, és benne csak 50 ezer

lakost számolunk, akkor nagyjából 3,5 milliós népességet fogunk megállapítani. Azaz a két „mintavétel” között hármincszoros különbség is adódhat. Két különböző helyen, 9 év különbséggel végzett lámpázás eredményeinek összevetése egyszerűen abszurd, komolytalan, abból érdemi, megalapozott következtetéseket nem lehet levonni. A szakvélemény így még csak becslésnek sem, legfeljebb elégtelen tényalapokra rálapátolt feltételezések, spekulációk amorfi kupacának nevezhető.

Nem feltételezem, hogy a szakvélemény szerzője mindezekkel ne lenne tisztában. Ha pedig tisztában van, akkor mi okból vállalta fel, hogy egy saját magát is lejárató szakvéleményt ír alá. Ilyet magára valamit is adó szakember csak akkor tesz, ha pisztolyt szegeznek a hátlántékának! Maga a szakvélemény egyébként nemcsak a szerzőjét, hanem azt is minősíti, aki kárigénye alátámasztására azt megrendelte és elfogadta, miáltal nyilván azonosult is vele. Hazánk első nemzeti parkjánál nem akadt egyetlen képzett biológus sem, aki elolvasta volna a szakvéleményt, és kongatni kezdte volna a vészharangot? Aki azt mondta volna, emberek, álljon meg a menet, ezzel azért ne blamáljuk magunkat. Ez egy költői kérdés volt...

Az ügy kapcsán számomra az egyik legalapvetőbb kérdés, hogy milyen adatokkal, tényekkel, következtetésekkel kell alátámasztani egy 1,5 milliárd Ft-os (de legyen a kárigény ennél akár nagyságrendekkel kisebb) kártérítési igényt. Egy ilyen szakvéleménynek el kell-e érnie azt a megalapozottságot, megbízhatósági szintet, amit egy nem túl rangos tudományos lapba leadott kéziratból elvárnamk (megfelelő módszerekkel gyűjtött adatokra alapozott megállapítások, következtetések stb.). Vagy ez nem tudományos cikk, csupán egy mindennapos 1,5 milliárd Ft-os kártérítési per? Elég-e, ha egy „szakértő” azt mondja, hogy 1,5 milliárd Ft, és már mehet is a feljelentés? Ne feledjük azért azt sem, hogy itt emberek, családok sorsáról is van szó. Egy megkérdőjelezhető szakvéleményre alapozott feljelentéssel is „ragyogóan” meg lehet hurcolni embereket. Ez a történet erre is kiváló példa.

Közelítsük meg más oldalról az alapkérdést: Van-e ma Magyarországon olyan magára valamit is adó egyetem, aminek a magára valamit is adó biológia tanszéke ezt a szakvéleményt BSc dolgozatként elfogadná? Ha én kapok egy ilyen dolgotat bírálatra, elolvasás után egészen biztosan visszaküldöm

Cyclophora punctaria, kétmemzedékes, tölgy-specialista araszolólepke éves fogási adatai (db/év)

azzal, hogy sajnos mégsem tudok időt szakítani a bírálatra. Ugyanis arra is méltatlannak tartanám, hogy részletesen kifejtsem, miért tartom elfogadhatatlannak. Vagy egy 1,5 milliárd Ft-os kárigényt megalapozó „szakvéleménynek” nem kell azt a minimális szintet megütnie, amit egy BSc dolgozattól minden civilizált egyetemen elvárnak?

Vagy csak én lennék naív idealista? Lehet, hogy itt egészen másról van szó? Precedens-teremtés? Megfélemlítés? Presztízsharc? Csak azért is? Erőfitogtatás, aminek keretében most éppen Gabnai Ernőnek jutott a homokzsák nem túl népszerű szerepe? Ha így volna, akkor lehet, hogy a szakértő csak egy bérelhető élő díszlet, az úgynevezett szakvélemény pedig csak dramaturgiai eszköz? Ez esetben mi a fenének is hablatyoltam én itt össze-vissza sasokról, fénycsapdáról, mintavételi körről, adatokról, meg hernyókról? Szeretném hinni, hogy ez irányú kétségeim, féltreállításaim megalapozatlanok! Mert ha nem, az nagyon szörnyű volna.

Utóirat:

– A természetesség, a biodiverzitás megőrzésének elkötelezett híve vagyok. Ennek előadásaimban és írásaimban számtalanszor, számon kérhető módon adtam tanújelét. A magam sze-

Személyes lámpázásos monitoring módszer

rény képességeivel és eszközeivel igyekeztem segíteni az erdőgazdálkodás és a természetvédelem közötti árkok betemetésében. Minden egyes esztelenségig fajuló, értelmetlen csatározást személyes veszteségként is megélek, mert azok az „ároktemetők” erőfeszítéseit leértékelik, nem a közeledést, hanem a távolodást szolgálják. Ez a csata sajnos pontosan ilyen!

– Gabnai Ernőt 35 éve ismerem. Végtelenül tisztességes, megfontolt, jó szándékú embernek tartom, és ezzel messze nem vagyok egyedül. Hiszem,

hogy saját földjén jóhiszeműen kezdte el a száruzást, hogy legelőt alakítson ki. Abban a hitben, hogy minden bejelentési és engedélyeztetési elvárásnak eleget tett. A kifejtett szakmai véleményem azonban személyétől független. Akkor is ugyanez lenne a véleményem, ha a meghurcolt, megcincált főszereplő nem ő, hanem mondjuk az általam egyáltalán nem ismert (nagy valószínűséggel nem is létező) Aljakabfelföldfalussy Alfonz Teofil lenne.

Dr. Csóka György
erdőmérnök, zoológus

Király Lajos emlékszoba avatása

Az EGERERDŐ Zrt. április 12-én különleges, meghitt esemény házigazdája volt, Király Lajos (1894–1970) okleveles erdőmérnök emlékszobáját avatták fel a szilvásváradi Zilahy Aladár Erdészeti Múzeumban, amely évtizedekkel ezelőtt a család otthona volt.

A rendezvény helyszínére „királyi” vonat szállította a család apraját-nagyját, akiket a múzeumnál Vivaldi Tavaszának dallamai fogadtak. Az ünnepelt hét, felnőttkort is megélt gyermekének népes családjából több mint százán megtisztelték jelenlétükkel a neves eseményt. De a leszármazottak mellett számos ismerős, és Király Lajost tisztelő erdész kolléga is részt vett az avató ünnepségen.

Az ünnepi műsor keretében nemcsak az elismert erdész szakemberre, hanem mint családfőre, apára is emlékeztünk. Három, még ma is élő gyermeke közül *Király Ilona* költő Apám című versével csalt könnyeket sok-sok

vendég szemébe, majd az EGERERDŐ Zrt. vezérigazgatója, *Dobre-Kecsmár Csaba* köszöntötte az egybegyűlteket. Apja munkásságát a legfiatalabb élő gyermek, *Király Péter* méltatta, visszaemlékezve édesapja szülőföldjére, Selmecbányára, katonáéveire és a szilvásváradi őgrófi birtokon tett szolgálatára. Megtudtuk, hogy apja nevéhez fűződik a szálalóvágás bevezetése, a mobil fémcsúszda szabadalmaztatása, de ezek mellett szerteágazó vízgazdálkodási és országfásítási tevékenységet is végzett. Nagy szerepet játszott a Bükk turizmu-

sának fellendítésében, ennek köszönhetően zombolyt és barlangot is neveztek el róla a hegyekben. Király Lajos munkásságára már több szakmai lapban emlékeztek utódai, *Wagner Tibor* cikke az Erdészeti Lapok 2012. májusi számában, míg *Pápai Gábor* képzelt riportja a Gyökerek és lombok 8. kötetében olvasható az ünnepeltről.

A megemlékezés végén a Kanadában élő lánya Hazám című csodálatos verse hangzott el, melyben a szilvásváradi szülőföldjének emlékeit elevenítette fel.

E naptól kezdve a múzeum épületének falán dombormű és emléktábla örökíti meg Király Lajos emlékét, amelyet Dobre-Kecsmár Csaba és a legidősebb gyermek, *Király Béla* leplezett le, majd átvágva a bejáratánál elhelyezett nemzetiszín szalagot megnyitották a vendégek előtt az emlékszobát.

EGERERDŐ Zrt.

Erdészeti jogcímek 2014. évi támogatási és kifizetési kérelmei

A Magán Erdőtulajdonosok és Gazdálkodók Országos Szövetsége (MEGOSZ) tájékoztatást kért a Vidékfejlesztési Minisztériumtól az erdészeti jogcímek idei, átmeneti évre vonatkozó támogatási és kifizetési kérelmének benyújtási rendjéről. Válaszul a VM Erdészeti, Halászati és Vadászati Főosztályától az alábbi rendkívül hasznos tájékoztatást kaptuk.

ÚMVP erdészeti jogcímek — 2014.

„Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a mezőgazdasági területek erdősítéséhez nyújtandó támogatás igénybevétele részletes szabályairól” szóló **88/2007.** (VI. II. 17.) FVM-rendelet

Támogatási kérelem: **x**

Kifizetési kérelem: **az egységes kérelem részeként**

„Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból az agrár-erdészeti rendszerek mezőgazdasági földterületeken történő első létrehozásához nyújtandó támogatás igénybevétele részletes szabályairól” szóló **46/2009.** (IV. 16.) FVM-rendelet

Támogatási kérelem: **2014. május 1. és június 30. között**

Kifizetési kérelem: **az egységes kérelem részeként**

„Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból az erdészeti potenciál helyreállítására nyújtandó támogatások igénybevétele részletes szabályairól” szóló **32/2008.** (III. 27.) FVM-rendelet (várható módosítás: 2014. május)

Támogatási kérelem: **2014. június 9. és június 30. között**

Kifizetési kérelem: **az egységes kérelem részeként**

„Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból az erdőterületeket érintő tűzkárok megelőzéséhez nyújtandó támogatások részletes feltételeiről” szóló **41/2014.** (IV. 8.) VM-rendelet

Támogatási kérelem: **2014. július 2. és július 31. között**

Kifizetési kérelem: **2015-ben az egységes kérelem részeként**

„Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból az erdő-környezetvédelmi intézkedésekhez nyújtandó támogatások részletes feltételeiről” szóló **124/2009.** (IX. 24.) FVM-rendelet (várható módosítás: 2014. május)

Támogatási kérelem: **2014. július 2. és július 31. között**

Kifizetési kérelem: **az egységes kérelem részeként**

„Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból az erdőszerkezet átalakításához nyújtandó támogatások részletes feltételeiről” szóló **139/2009.** (X. 22.) FVM-rendelet

Támogatási kérelem: **2014. július 2. és július 31. között**

Kifizetési kérelem: **az egységes kérelem részeként**

„Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból az erdei közjóléti létesítmények megvalósításához nyújtandó támogatások részletes feltételeiről” szóló **66/2013.** (VII. 29.) VM-rendelet

Támogatási kérelem: **x**

Kifizetési kérelem: **az egységes kérelem részeként**

„Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatás részletes szabályairól” szóló **41/2012** (IV.27.) VM-rendelet (várható módosítás: 2014. május)

Támogatási és kifizetési kérelem: **az egységes kérelem részeként** május 15-ig

„Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a fiatal erdők állományneveléséhez nyújtandó támogatások részletes feltételeiről” szóló **25/2012.** (III. 20.) VM-rendelet

Támogatási kérelem: (2014. február 1. és február 28. között)

Kifizetési kérelem: **a támogatott tevékenység megvalósítását követően, legkésőbb 20 napon belül kell benyújtani.**

Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból az erdőterületeket érintő tűzkárok megelőzéséhez nyújtandó támogatás feltételeiről szóló **41/2014.** (IV. 8.) VM-rendelet.

Támogatási kérelem: **2014. július 2. – július 31.**

Kifizetési kérelem: **a 2015. évi egységes kérelem részeként.**

Felhívjuk szíves figyelmüket a határidők pontos betartására, illetve buzdítunk mindenkit, hogy 2014-ben is éljenek az erdészeti jogcímek által nyújtott sokoldalú lehetőségekkel és pályázzanak minél többen a támogatások elnyerésére! Az egyes jogcímek kiírásával, adminisztrációjával kapcsolatban a MEGOSZ – a korábbi évekhez hasonlóan – folyamatosan tájékoztatja a magánerdősöket.

Dr. Sárvári János
ügyvezető elnök

20
éves a MEGOSZ
Találkozunk 2014. szeptember 5-én, Budapesten!

Álláshirdetés
38 éves, erdősztechnikusi végzettséggel rendelkező erdész, hivatásos vadász, állást keres az ország bármely részén, állami- és magán erdőgazdálkodásban egyaránt. Esetleg külföldön.
Stramszki László,
Mobil:06-30-528-29-61.

Megújult a legendás LKT

Az OEE Gépesítési, valamint Fahasználati Szakosztálya 2014. március 20-án a SEFAG Zrt. Zselici Erdészeténél tartott ülést. Máté János termelési vezető-igazgató-helyettes köszöntője után Spingár Péter erdőgazdálkodási osztályvezető ismertette az erdészeti társaság tevékenységét, a gazdálkodás körülményeit, beszélt a Gépesítési és a Fahasználati Szakosztály elmúlt években náluk tartott rendezvényeiről.

Gazdaságuk fahasználati gépesítettéről elmondta, hogy az utóbbi években megjelentek a harveszterek, növekedett a forwarderek száma, de a faki-termelési és anyagmozgatási munkák zöménél továbbra is az erdészeti csuklós traktor (LKT) a legfontosabb vezérgép. A társaság vállalkozói érdekeltségi körében 45 ilyen géppel végeznek faki-termelést.

Merczel István, a műszaki osztály vezetője a turisztikai ágazat fejlesztéseiről (Dél-Dunántúli Kéktúra, Kalanderdő és Nemzetközi Csillagoségbolt-park pályázati projektek) és a 2012-es erdészeti útfelújításokról beszélt. 6150 fm erdészeti utat újítottak fel hideg remix technológiával. A pályaszerkezet felújítása mellett az út vízevezetéséhez speciális árokmetező célgéppel megtisztították az útpadkát, és újrametszték az évek alatt eliszapolódott vízevezető árkokat.

Ezt követően Debity József, az Erdőgép Kft. ügyvezetője mutatta be cégét, amely az LKT erdészeti gépek kizárólagos hazai forgalmazója. A SEFAG Zrt. leányvállalatának fő tevékenységi köre a gép- és tehergépkocsik felépítménygyártása, illetve kereskedelme, valamint a gép- és gépjárműjavítás.

A régi LKT-típusok nem feleltek meg az EU környezetvédelmi normáinak, ezért az elmúlt években a gyártó komoly fejlesztésekbe kezdett. A fejlesztések eredményeképpen megújult LKT 81-85 sorozatot JCB-motorral, erősített váltóval, erősített hidakkal, la-

Az új és a régi LKT

A régi és új gép néhány műszaki adata

	LKT 81T	LKT 81-85
Méretek:		
– hossz [mm]	5 700	5 800
– szélesség [mm]	2 230	2 450
– magasság [mm]	2 780	3 050
Tömeg [kg]	7 000	7 000
Motor		
– modell	DS/Zetor/Z8002 138 4-cyl	JCB
– típus	4 hengeres turbó diesel	4 hengeres turbó diesel
– teljesítmény [kW/LE]	72/98	85/116
– üzemanyagtartály [l]	70	90
Váltómű	mechanikus, 5 előre, 1 hátra sebességfokozat, 2-5 fokozatig szinkronizált	Powershift, 6 előre, 4 hátra sebességfokozat
Hajtás	mechanikus, országúti és terepi váltó	mechanikus, egyfokozatú
Sebesség	20	30
Kormányzás	hidraulikus	hidraulikus szervó
Tengelyek	differenciálzár lamellás	differenciálzár

mellafékes hídrendszerrel és kétszer 8 tonnás csörlővel szerelték. A korábbi mechanikus váltót Powershift-váltóra cserélték. A régi LKT-khoz képest az új gép csörlőjének vontatási sebessége is nagyobb. Az EU-normáknak minden

szempontból megfelel. Ára: 116 820 euró + áfa.

Az előadásokat követően a szakosztályülés terepen folytatódott. Pintér Ottó, a Zselici Erdészet igazgatója és Svéda Gergely fahasználati ágazatvezető vezetésével üzem közben tekintettük meg az LKT 81-es erdészeti csuklós traktort. A megújult gép korszerű, üzembiztos és nagyobb teljesítményre képes, továbbfejlesztett típusai pedig – a vonszolással szemben – az emelt vagy szállított (kiszállító szerelvény) közelítésre is alkalmasak.

Kép és szöveg: Major Tamás szakosztálytitkár

Helyzetkép a középfokú erdészeti szakképzésről

OEE Szeniorok Tanácsa február 26-án a NÉBIH Erdészeti Igazgatóság székházában tartotta idei tervezett soros havi rendezvényét, a meghívóban közreadott napirend szerint.

Dr. S. Nagy László elnök megnyitójában körvonalazta, hogy vannak témakörök, melyekre a Szeniorok Tanácsa vissza-visszatér, melyekről különböző szinteken tájékozik, megtárgyalja a problémafelvetéseket, véleményt nyilvánít, vagy állást foglal. Az erdészeti oktatás, nevelés a kiemelt kérdések között szerepel. Ilyen vonatkozású téma tanulmányozására volt alkalom 2013 májusában a soproni Nyugat-magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Karán kihelyezett ülésen, amikor az egyetem, illetve részleteiben az Erdővagyon-gazdálkodási és Vidékfejlesztési Intézet működését ismerhettük meg. Hasonlónak tekinthető, amikor 2012 májusában Gyula-Városerdőn tájékozódhattunk az erdei iskola életéről, oktatási tevékenységéről.

Az elnök a szeniorok nevében megköszönte, hogy *Andrésiné dr. Ambrus Ildikó*, az Ásotthalmi Bedő Albert Erdészeti Szakképző Iskola és Kollégium igazgatója elvállalta, hogy előadást tart az erdészeti középfokú képzés helyzetének alakulásáról, változásairól és célszerű lehetőségeiről. Az elhangzottak, valamint a sok újdonság iránti érdeklődés miatti „utánaolvasás” keltet-

te gondolatokat a következőkben foglaljuk össze.

Előadása mottójául az igazgató a „legnagyobb magyartól” választott idézetet: „Tiszteld a múltat, hogy érthesd a jelent és munkálkodhass a jövőn.” Gyakorlott előadóként kitűnően tartotta mederben a szerteágazó témát, és jó érzékel szabta mondanivalóját a hallgatóság érdeklődési szintjéhez. A bevezetőben vázlatosan ismertette az erdészeti képzés átalakulását, jelenlegi felépítését.

A felsőfokú szakképzés kereteiben, az – osztatlan ötéves – erdőmérnökképzés és a doktori iskola a Nyugat-magyarországi Egyetemen folyik. Középfokon a szakközépiskolákban erdészeti és vadgazdálkodási, illetve erdészeti gépésztechnikusokat képeznek. Az erdészeti szakiskolákban pedig erdészeti szakmunkásokat. Erdőművelőket, faki-termelőket és motorfűrész-kezelőket ugyanakkor az erdészeti szakközépis-kolák, szakiskolák, valamint különböző egyéb felnőttképzéssel foglalkozók egyaránt képezhetnek.

Az oktatási formák taglalása előtt az előadó felidézte az Országos Erdészeti Egyesület erdészeti szakképzésről kialakított állásfoglalását:

- A szakmai igényeknek legjobban megfelel a jelenleg is meglévő háromszintű erdészképzés; erdőmérnök, erdésztechnikus, szakmunkás.

- Az erdőmérnökképzésben meg kell őrizni a kizárólag Sopronban működő osztatlan 5 éves képzést.
- A szakemberképzésben a szakmai befolyás megújítása mellett a továbbiakban is érvényesíteni kell az erdésznevelés olyan értékeit, mint a hagyományozható és a szakmai identitás ismérvei.
- A szakképzésért felelős miniszter engedélye szükséges a szakképzési intézmény, új szakma (erdészeti, vadászati) indításához.
- A szakma munkaerőszükségletét az államilag finanszírozható oktatási létszámkereteknek megfelelően kormányzati szinten kell megállapítani, tervezni.
- A gyakorlati képzést szolgáló tanterdők tekintetében a szakképzésért felelős miniszter engedélye alapján működő intézmények számára, a képzés minden szintjén meg kell teremteni az egységes keretek közötti működtetési feltételeket, az erdei munkák színvonalas elvégzése érdekében pedig foglalkoztatási szabályokkal is (pl. erdőtörvényben) támogatni kell a szakmunkásképzést.
- Az erdészeti, vadgazdálkodási technikus- és szakmunkásképzés csak iskolarendszerben lehet eredményes. A felnőttképzésben és tanfolyami rendszerben is oktatatható változatok, rész-szakképesítések és ráépülések vizsgáztatása kizárólag a szakképzésért felelős minisztérium, illetve az agrárkamara által akkreditált vizsgaközpontban történhessen.
- A szakmacsoportos alapozás és a ráépülő érettségi vizsga az erdészeti szakmának megfelelő akkreditált tanterv szerint történjen a technikus- és szakmunkásképzésben egyaránt.

A középfokú erdészeti szakképzés jogszabályi háttérét megteremtő alacsonyabb rendű egyes jogszabályok gyakorlati érvényesíthetősége több vonatkozásában nehézkes volt. A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. Törvény általánosan eligazítást nyújt az állampolgári jogon kötelező alap- és térítés nélkül igénybe vehető középfokú oktatási formákról. A szakképzésről

Andrésiné dr. Ambrus Ildikó és dr. S. Nagy László

szóló 2011. évi CLXXXVII. Törvény vizsont az iskolarendszerben ingyenesen megszerezhető első, az állam által elismert szakmai intézmény rendszerét, a megszerzés feltételeit szabályozza. A szakképzési kerettanterveket pedig a nemzetgazdasági miniszter adja ki az adott szakképesítésért felelős miniszter egyetértésével. A vidékfejlesztési miniszter hatáskörébe tartozó szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeire a 41/2013.(V.28.) VM-rendelet a hatályos. Az állam által elismert szakképesítéseket pedig a kormányrendeletben megjelölt Országos Képzési Jegyzék (OKJ) tartalmazza.

A szakközépiskolai képzésben négy éven át, az adott ágazatnak megfelelő ismereteket kapnak a tanulók, és kötelező az érettségi vizsga. A technikus minősítésre is vállalkozóknak további egyéves képzésben kell részt venni. A szakiskolai képzés vizsont hároméves, 40% elméleti oktatással és 60% gyakorlattal. A további nehezen áttekinthető szakképzési szintek részletezését mellőzve néhány kritikus kérdés érdemesül rögzítésre. Nevezetesen: a gyakorlati, ágazati igények szakmai összefüggései átgondoltabb szerkezetű képzést kívánnak meg; az erdészeti és vadgazdálkodási technikus, erdészeti gépésztechnikus, erdészeti szakmunkás, vadász-vadtenyésztő vonatkozásban.

A koherencia keresésében kritikus „elágazás”, hogy az erdészeti és vadgazdálkodási technikus szakképesítése a mezőgazdasági *szakmacsoportba* tartozik. Továbbá elég furcsán hangzik, de idetartozik még az erdészeti gépésztechnikus, az erdészeti szakmunkás, a rész-szakképesített adó erdőművelő, a fakitermelő és a motorfűrészkezelő megnevezésű szakképesítés is. Az is nehezen követhető, hogy ha tudtak környezetvédelem-vizsgázás szakmacsoportot gyártani, nem lehetett volna-e az erdészetnek is külön szakcsoportja, ha másért nem, arra tekintettel, hogy a hazai területek 20%-a erdő.

Ilyen formán pl. az erdészeti és vadgazdálkodási technikusok képzés 11 szakmai követelménymodulra épül. A 11 modulból három (foglalkoztatás I., foglalkoztatás II. és munkahelyi egészség és biztonság) nem szakmai valamennyi ágazati képzésben szerepel. Vagyis maradt nyolc szakmai modul: *erdészeti és vadgazdálkodási alapismeretek, erdőművelés, erdőhasználat, vadászat, vadgazdálkodás, erdészeti géptan, er-*

Köveskúti György és a faragott vaddisznók

dőbecslés-erdőrendezés és erdészeti gazdálkodás, illetve vezetés, szervezés. A szakképzési kerettantervek és a szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeit szabályozó rendeletek betartásával – szerencsére – sikerül kvázi tantárgyakból felépíteni a modulokat, s így a teljes, klasszikus tananyagot megtanítani a tanulókkal.

A szakmaszerkezeti döntésről szóló kormányrendeletben, a Megyei Fejlesztési és Képzési Bizottságok javaslatai alapján, a 2014/15. tanévben 13 megyében és 17 iskolában nyílik lehetőség 591 fő erdészeti és vadgazdálkodási technikus beiskolázására. Ebben az óriási lehetőségben, magunkfajta szenioroknak még az is furcsa, hogy ezeknek az oktatási intézményeknek nem kizárólag a szakminisztérium a fenntartója. Azt még természetesen vehetjük, hogy a Nyugat-magyarországi Egyetem is fenntartó, de az már végképp szokatlan, hogy a Borsod és Térsége Képzési és Humánszolgáltató Kiemelten Közhatalmú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság, vagy a Tatay Sándor Iskola és Oktatásfejlesztési Alapítvány és a Baptista Szeretetszolgálat Egyházi Jogi-személy is az erdészeti szakképzés fenntartói között szerepelnek.

A már említett 13 megyéből négyben – Győr-Sopron-Moson, Csongrád, Heves és Somogy – korábban is ismert, hagyományos erdészeti szakközépiskolák működtek. A teljesség kedvéért felsoroljuk az intézményeket, a mai elnevezésükkel és némi kiegészítéssel, nehogy tudatlanul álljunk néhány rövidítés előtt: Nyugat-magyarországi Egyetem Roth Gyula Gyakorló Szakközépiskola és Kollégium, Sopron; Kiss Ferenc Erdészeti Szakképző Iskola, Szeged (fenntartó: Vidékfejlesztési Minisztérium); VM ASZK Mátra Erdészeti, Mezőgazdasági és Vadgazdálkodási Szakképző Iskola és Kollégium, Gyöngyös-Mátrafüred (VM ASZK = Vidékfejlesztési Minisztérium Agrár Szakképző Központ); Somogyi TISZK Közép- és Szakiskola Dráva Völgye Tagintézménye,

Barcs (TISZK = Térségi Integrált Szakképző Központ Középiskola, Szakiskola és Kollégium).

A 2014/15. tanévre beiskolázható létszámból a négy megyére összesen 288 fő jut. Vajon a fennmaradó 303 tanulót a nem említett kilenc megyében hol, milyen iskolákban, kik juttatják el az erdészeti ismeretek közép fokára? További kérdések merülhetnek fel, ha azt feltételezzük, hogy ezek a tanulók végeznek az iskolákban és a szakmában akarnak elhelyezkedni. A gyakorlat igénye ugyanis is véges.

Az erdészeti szakmunkás szakképesítésnek az OKJ-ban három szintje van:

Az erdészeti szakmunkás szakképesítés 3 éves iskolarendszerű.

A szakmai követelménymodulok: növénytani és vállalkozási ismeretek, gallyazás és darabolás, Fakitermelés, erdőművelés, erdészeti és vadászati alapismeretek, erő- és munkagépek, faanyagmozgatás, foglalkoztatás I, foglalkoztatás II, munkahelyi egészség és biztonság.

Rész-szakképesítések: erdőművelő (400-600 óra), fakitermelő (480-720 óra) és motorfűrészkezelő (240-360 óra).

A rész-szakképesítésekhez tartozó modulok alapján a növénytani és vállalkozási ismeretek mindháromnál szerepel, az erdőművelőnél erdőművelés, a fakitermelőnél fakitermelés, gallyazás és darabolás, a motorfűrészkezelőknél a gallyazás, darabolás tárgyak kötelezőek.

Elágazások és ráépülések: lakott területi fakitermelő.

A hagyományos szakképző iskolák:

- Bedő Albert Szakképző Iskola és Kollégium, Ásotthalom,
- VM ASZK - Mátra Erdészeti, Mezőgazdasági és Vadgazdálkodási Szakképző Iskola és Kollégium, Mátrafüred.
- Marcali Városi Önkormányzat Széchenyi Zsigmond Szakközép- és Szakiskolája, Somogyzsitfa.

Tehát a szakmaszerkezeti döntés alapján 545 fő erdészeti szakmunkás beiskolázására van lehetőség. A felnőttképzésben igen nagy a motorfűrészkezelő és fakitermelő tanfolyamot végzettek száma, akik vizsgabizonyítvánnyal rendelkeznek. Hiány van viszont a vadász-vadtenyésztő szakképzés terén. Fontos szempont, hogy a szóbeli és gyakorlati vizsgán kívül egyes tantárgyakból írásbeli vizsgát is tegyenek a tanulók.

Az iskolarendszeren kívüli tanfolyamoknak – motorfűrészkezelő, erdőművelő (ez utóbbi lényegesen kevesebb) – se szeri, se száma.

Az erdészeti szakképzésnek Magyarországon több mint kétszáz éves múltja van. Büszkélkedhetünk azzal is, hogy dicső a múltja. Meg kell tenni minden erdésznek a maga helyén mindent azért, hogy a jelen és a jövő oktatása méltó legyen a történelmi előzményekhez, az erdész hagyományokhoz.

Köszönjük Andrásiné dr. Ambrus Ildikó igazgatónak az élménydús előadást, aki *Böjte Csaba* szavaival zárta gondolatait: „*Hiszem, hogy minden feladatra, ami előttünk áll, van megoldás, és ha bízunk egymásban, összefogunk, akkor ezeket meg is tudjuk oldani*”.

Az SZT-elnök összefoglalóját követően szeniortársaink – *Kondor Endre, dr. Király Pál, dr. Jereb Ottó, Schmotzer András, Köveskúti György* – elismerő szavai mindannyiunk helyett szóltak. A közérdekű kérdésekre adott válaszok és az előadásban hallottak további gondolkodásra serkentették a szeniorokat. A köszönet jeléül *Köveskúti György* szeniortársunk táskájából előkerültek elmaradhatatlan – bükkfa lapokból faragott – „vaddisznói”, amelyeket átadott az előadónak.

A szűkre szabott időben vázolt ismeretek sokasága, a korábbi képzési formák és az újdonságok összevetése, az előadó fogalmazásában is megjelent problémák arra indították a szeniorokat, hogy – egyetértve az OEE szakképzési állásfoglalásával, mintegy annak kiegészítéseként, folytatásaként – javaslatokat fogalmazzanak meg az alap- és középfokú erdészeti szakképzéssel kapcsolatban.

Javaslatok az erdészeti és vadgazdálkodási technikusok képzéséhez:

- *Technikus szinten válasszák szét az erdészeti és a vadászati képzést.*
- *Az erdészeti gépésztechnikus legyen a mezőgazdasági gépésztechnikus szakképzés ráépülése.*
- *Agrárszakterületen a beiskolázás létszámait ne az MFKB, hanem a VM batározza meg.*
- *Csak olyan intézményekben induljon képzés, ahol a személyi és a tárgyi feltételek adottak (VM-fenntartásban, vagy megállapodás szerint).*
- *Javaslatok az erdészeti szakmunkás szakképzés jobbitására.*
- *Növelni kell az erdészeti szakmunkás szakképzés presztízsét.*

- *Az Erdőtörvényben szabályozni kell, hogy az erdei munkák (beleértve az ápolási erdőnevelési és fakitermelési tevékenységet) során a helyi munkairányítás (brigádvezetői feladatok) elvégzésére a legalacsonyabb szakképzés az erdészeti szakmunkás legyen.*
- *A szakmaszerkezeti döntések az erdész-vadász szakmák esetén ne az MFKB-ok javaslatai szerint születessenek, hanem VM döntés alapján.*

Az erdészeti szakmunkás szakképzés kizárólag iskolarendszerben legyen folytatható. Ezt az összetett ökoló-

Tokodi Mihály

giai, műszaki szakmai tartalom indokolja.

- *Erdészeti szakmunkásképzés kezdése előtt, a személyi és a tárgyi feltételekről az indítást engedélyezőnek kötelező legyen meggyőződni!*

Kérés az OEE Elnökséghez felé:

Az említett indokok alapján kérjük Elnök Urat, hogy az OEE – társadalmi szervezetként, a rendelkezésére álló eszközök felhasználásával – teremtsen módot az erdészeti szakképzésért felelős kormányzati szervekkel való tárgyalásra. Folytasson eredményes tárgyalásokat annak érdekében, hogy az alap- és középfokú erdészeti oktatás biztos alapot nyújthasson az erdészeti gyakorlatba kikerülő jövőbeli kollégáinknak és a felsőfokú képzésbe jutóknak egyaránt!

Szünet után, dr. S. Nagy László elnök a meghívóval együtt teljes terjedelmében kézbesített működési rend tervezetének átfogó ismertetését követően kérte a szeniortársak hozzászólásait. *Kon-*

dor Endre, dr. Ádámfi Tamás, dr. Király Pál, Merkel Gábor és Halász Gábor szeniortársak tettek javaslatokat a működési rend tervezetéhez, azokkal módosítva válhat véglegessé a működési rend.

A rendezvény záró eseménye volt *Tokodi Mihály* szeniortársunk rendhagyó visszaemlékezése a „hagyományozható gondolatok” sorozatban. Szeniortársunk hozzánk intézett gondolatai két tekintetben is rendhagyónak nevezhetők. Először is, nem a megszokott életút ismertetést, a szakmai tapasztalatok tárházának megnyitását választotta, hanem olyan élethelyzetet, melyet – hála Istennek – a szeniorok közül, már nem sokan tapasztalhattunk meg. A szovjet hadifogságról volt szó, de nagyon újszerűen. Nem az elbeszélő stílust választotta, amelyet sok számból ismerhetünk, azoktól, akik vették a tollat és megírták hányattatásuk, hadifogságuk nehéz sorsú történetét. Nem is az újabb – már elérhető, több mint ötven éven át a legnagyobb titokban őrzött hatalmas iratanyag felhasználásával – szinte tudományos alaposságú feldolgozással készült, a hadifogolytáborokat a létesítő szemszögéből is bemutató írássok szellemiségét követte.

Azokról az alapvető emberi tulajdonságokról, értékekről beszélt, amelyek egészen másként jelennek meg normál élethelyzetekben, békeidőben és teljesen át tudnak alakulni szorult helyzetben, amikor a személyes és csoportos túlélésért kell nap mint nap megküzdeni.

Külön sorolta és az adott helyzet szerint értékelte a személyiséget, a jellemet meghatározó tulajdonságokat, melyeket általában otthonról hoz az ember és külön azokat az adottságokat, amelyek élete során tehet szert. Nagy jelentősége volt a fogolytábori élet minőségét illetően, és a túlélési esélyben egyaránt a nyelvtudásnak. És itt említette meg az erdész szakmát is, amely a sokoldalú képzésével és gyakorlati hasznosíthatóságával rengeteg előnyt jelentett. Utoljára, de nem utolsósorban említette meg a humort, amely ezekben a nehéz helyzetekben is erőt adhat az embernek, átsegítheti a kilátástalanságon. Befejezésül – demonstrálva a humor fontosságát – kedvenc vicceivel csalt mosolyt a szeniortársak arcára.

Az SZT elnöke megköszönte *Tokodi Mihály* értékes gondolatait, továbbá a szeniortársak eredményesnek minősülő rendezvény témáihoz kapcsolódó észrevételeit, és az ülést bezárta.

Dr. S Nagy László
Halász Gábor

„...az idő hogy lejár...”

Kertész Józseffel – kollegiálisan Jóskával – éppen ötven éve találkoztam az Erdőművelés Tanszéken *Majer Antal* szobájában. A professzornak a kiegészítő erdőesztétikai előadásához olvastunk verseket, melyeket a tanár úr gyűjtött össze. Olyan versszakokat, rímeket, amelyekben fő- vagy epizód szereplők voltak a fák, növények, az erdei életközösség. *Sándor Erzsé, Németh András, Szabados János, Jáger László*, csupa mérnökhallgató között egy kellemes orgánomú technikum diák, *Kertész József*. Jó volt hallgatni.

Azután az évek – mint homokóra – fordultak, és legközelebb az OEE 1990-es tisztújító közgyűlésén találkoztunk. Technikusi alelnöknek választotta a tagság, és egyben az Erdészeti Lapok szerkesztőbizottságában tevékenykedett majd’ egy évtizedig. „Napi és éves gondok örlik fel a hivatásszeretetet”, írja „Erdőköltészet” című írásában és hasonló címen rovat indítását javasolja, mert „fontos feladat az, hogy megőrizze, ébren tartsa az erdő szeretetét, a hivatástudatot, az ágazati és egyéni felelősségvállalást.”

A szakajtó olvasóitól azt kérte, hogy küldjenek verseket, mert „lapunkban

hónapról hónapra lesz helye az érzelmi életet meghatározó, a hivatásszeretetet ápoló erdőköltészetnek”.

Hogy gondolatából nem sok lett, az nem az ő hibája.

Életét – mely ez évben zárta le a hetedik évtizedet – meghatározza az irodalom, a művészetek iránt érzett elkötelezettsége, különösen ott, ahol a középpontban az erdő áll.

Hogy enyhítse azt a véleményt, miszerint „az erdészek nem látják a fától az erdőt, a varázsos, összetett világot...” Ahol csak tehette, foglalkozott irodalommal, beszédtechnikával, hogy minél pontosabban adhassa át a költők gondolatait.

A Visegrádi HCs titkárákét alapelve volt, hogy az erdészeti ágazat tevékenységét mindenekelőtt szűk környezetüktől kezdődően kell elfogadtatnunk. Innen kiindulva tudjuk megértetni a szélesebb társadalommal, hogy miféle munkát végzünk egyáltalán. Számptalan külföldi tanulmányutat szervezett, ahol a szakmán kívülieknek a történelmi ismereteink hiányosságaira felhívó tájékoztatóiban – ha csak alkalma nyílik – mindig ott találjuk az erdőt, az erdészt.

Régióképvisezőként a legmesszebbmenően támogatta a határon túli vándor

dorgyulések megszervezését. És mivel véleménye szerint a Bedő- és Kaán-díjazottak között csak elvétve lehetett technikusokat találni, kezdeményezte a *Deckrett József* Emlékérem megalapítását.

De „mennyi munka maradt végezetlen...” még most is, pedig minden alkalmat kihasznál, ha felkéri, hogy irodalmunk gyöngyszemeit interpretálja.

No és tolla sem pihen, mert ha az erdő látványa, illata, hangjainak fensége úgy kívánja, mindezt papírra is rögzíti.

József! Isten éltesse:

Pápai Gábor

Kedves Kollégák, az Erdőfeltárási Szakosztály tagjai!

Pankotai Gábor Professzor születésének 100. évfordulója közeledtével sokan kezdeményezték, hogy a Nyugat-magyarországi Egyetem Botanikus Kertjében sok neves professzor (Modrovich Ferenc, Bezzegh László, Káldy József professzorok) szobra mellett jó lenne Pankotai Gábor szobrát is elhelyezni.

Dr. Péterfalvi József intézetigazgató, szakosztályunk tagja, aki egyben az Erdészeti Szállítástan Tanszék sok névváltozáson keresztülment jogutód intézetének, a Geomatikai, Erdőfeltárási és Vízgazdálkodási Intézet vezetője hivatalosan megkereste dr. Lakatos Ferenc egyetemi tanár dékánt, kérve a szobor felállításának engedélyezését. Dr. Faragó Sándor egyetemi tanár rektorral történt konzultáció után mindketten méltónak találták dr. hc. dr. Pankotai Gábor életét és munkásságát arra, hogy emlékét születésének 100. évfordulója alkalmából a szobor felállításával megőrizzük.

Pankotai professzor munkásságát mindannyian jól ismerjük. Az erdészeti útépités, az erdészeti szállítástan és az erdészeti vízgazdálkodás területén iskolateremtő egyéniség volt. Az általa lefektetett elvek szerint kiképzett erdőmérnökök a társágzatokban is elismert szakemberek lettek. A tanszék, az Erdőmérnöki Kar és az Erdészeti és Faipari Egyetem vezetőjeként megteremtette az erdőmérnök képét, amely a biológiai (most ökológiai), műszaki és közgazdasági ismeretek és tudás egységében jelent meg. A szorosan vett szakmai képzésen túl hangsúlyt fektetett az általános emberi, mérnöki viselkedéskultúrára nevelésre is.

Természetesen tudjuk, hogy a szobor felállítását ezek ismeretében mindenki támogatni tudja (életünket és vérünket.), de most jön a „zab” probléma, vagyis a piszkos anyagiak. A szobor megvalósításához anyagi támogatásokat kérjük. Mivel ilyenkor az a legnagyobb probléma, hogy mekkora legyen az összeg, ezt nehéz meghatározni. Mindenki természetesen anyagi lehetőségének függvényében dönt erről. Minden adományt tisztelettel megköszönünk, a szobor elkészítésének költségeit ismerve a kedvező, talán nem megerőltető összeg a 20 000 Ft lehet, amit esetleg részletekben is, a havi költségvetés ismeretében meg lehet célozni.

A szobor avatását az Erdőmérnöki Kar évnyitó ünnepségének napjára tervezzük (várhatóan 2014. szeptember 9.), amihez a szobor három hónapos elkészítési idejét figyelembe véve június 10-ig kérjük a támogatás elküldését.

Az adományokat az Országos Erdészeti Egyesület bankszámlája fogadja: **10200830-32310126-00000000** amelyhez a Közleménynél: a „**Pankotai szobor támogatás**” megjegyzést kell feltüntetni.

Az erkölcsi és anyagi támogatást megköszönve:

Dr. Péterfalvi József
intézetigazgató

Dr. Kosztka Miklós
professzor emeritus

Kálmán Miklós
szakosztály-elnök

Zambó Péter
OEE elnök

Hegyvidéken jártak a kisalföldi erdészek

A Győri Erdőgazdasági Helyi Csoport látogatása Sopronban

A tavaly őszi közös rábaközi cseri programunk folytatásaként viszontlátogatásra érkezünk Sopronba. Verőfényes, szeles tavaszi napon találkozott 33 fős csapatunk a Károly-kilátó parkolójában vendéglátóinkkal, dr. Kárpáti László HC-s elnökkel, Köveskúti Zoltán HC-s titkárral, a soproni HC-s tagjaival, valamint a programnak helyet adó Tanulmányi Erdőgazdaság Zrt. munkatársaival, élükön dr. Jámbor László vezérigazgatóval.

Az egész napos programot a Rongyos Gárda-emlékműnél kezdtük, ahol dr. Kárpáti László ismertette a történelmi körülményeket, az ágfalvi csata jelentőségét, amely az 1921. december 14-i népszavazáshoz vezetett, és Sopron és a környező települések hovatarozásáról döntött. Elhelyeztük a kegyelet babérkoszorúját, néma vigyázzállásban emlékeztünk a csata áldozataira, *Machatsék Gyula* erdőmérnök-hallgatóra, *Szechányi Elemér* bányamérnök-hallgatóra, valamint *Pebm Ferenc* pénzügyi tisztviselőre. Szakmai rendezvényünkre és a trianoni tragédiára tekintettel elénekeltük az erdész-himnuszot és a székely himnuszot.

Gyalogosan folytattuk utunkat a Károly-magaslat felé, útközbeni megállásakor *Csapó József* erdészvezető adott tájékoztatást a Várisi átalakító tömbről. A 390 ha-os tömb a Soproni-hegység turisták által legkedveltebb, leglátogatottabb részeit érinti. A tömb erdőállományainak 2/3-a kezelhető az átalakító üzem módban javasolt módszerekkel, amelyek minőségi csoportos gyérítést, fokozatos felújítást és szálalóvághást foglalnak magukban.

Sétánk következő állomásán *Hédl András* Bedő-díjas erdész szobránál *Köveskúti Zoltán* erdőgondnok ismertette az erdőgazdaság rövid történetét, a szakmbergárda szerepét az erdőgazdálkodásban, a tanulmányi, kutatási és közjóléti feladatokban.

A Károly-kilátó mellett *Bánáti László* erdészvezető-helyettes ismertette az erdőgazdaság közjóléti és parkerdei tevékenységét. A Soproni hegyvidék látogatottság szempontjából a Budapest körüli agglomerációt követően a második helyen áll, ennek megfelelően a szolgáltatásokban is igyekszik megfelelni az erdőgazdaság a kiemelt szerepnek. Kilátók, tanösvények, emlékhelyek sokasá-

ga, de kivilágított erdei sétány és tornapálya is szolgálja a természetben pihenni vágyókat.

A Károly-magaslaton – mely nevét a rajta álló kilátóval együtt *Romwalter Károly* városszépítőről kapta, aki az első fakilátót emeltette itt – a 21 m magas kilátó tetejéről tiszta időben rálátni a városra és a Fertő mentére, valamint az Alpok aljára. Az épületben állandó kiállítások mutatják be *Kitaibel Pál*, *Gombocz Endre*, *Kárpáti Zoltán*, *Rotb Gyula*, *Csapody István* és *Winkler Oszkár* munkásságát. A kilátó melletti padokon meleg pogácsát és frissítőt fogyaszthattunk vendéglátóink jóvoltából.

Visszaérve a parkolóba járművekre szálltunk és az Ultrai feltárási úton Brennbergbánya felé haladtunk. Az erdőgazdaság szakemberei – útközbeni megállásokkal – az erdőfelújítások

dezték be ott bűvőhelyet. A barlang védetté nyilvánításáig a nyilasok késői követői tartották ott összejöveleiket. A lezárás óta békében és nyugalomban uralják a denevérek a barlangot, még a fallírkák sem zavarják őket a sötétben.

Ismét járművekre szálltunk és útközbeni megállással a bükkösök természetes felújításáról kaptunk tájékoztatást *Csapó József* erdészvezetőtől. Átsétáltunk a határon Récenybe (Ritzing), ahol a légaknát és a környezetében kialakított privát bányászati gyűjteményt tekintettük meg. A Szent István-akna helyén – betemették az aknát – állított emlékműnél dr. Kárpáti László tájékoztatott. A bányász-himnusz eléneklésével a brennbergi bányászat és a bányaszerencsétlenségek áldozatai emlékének adóztunk. A rövid megemlékezést kiadós szabadtéri ebéd követte forró kolbással

A program résztvevői a brennbergbányai Szent Borbála-templom lépcsőjénél

helyzetét, problémáit, gondjait ismertették. Brennbergbányán a templomban folytattuk programunkat, dr. Kárpáti László ismertette a település és a templom történetét. A szénbányászat révén kezdett fejlődni a hegyi falucska, a 18. századtól az 1950-es évekig folyt ott a bányászat, sok ezer embernek adva megélhetést ezen időszak alatt.

A falu nevezetességei között egy barlangot is megtekinthettünk, mely csak engedéllyel látogatható a benne lakó kis patkósorrú denevér populációjának védelmében. A barlangot és történelmi háttérét *Udvardi Ferenc*, a Fertő-Hanság Nemzeti Park tájvédelmi körzet vezetője ismertette. A barlang történetéhez tartozik, hogy az 1944–45-ös vész-korszakban a szovjetek elől menekülő Szálasinak és menyasszonyának ren-

és hideg frissítőkkel. Eközben jóízű beszélgetés, anekdotázás folyt az ifjabb és szebb korú résztvevők között.

A Nyugat-magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Kar Vízgazdálkodási Intézetének intercepciós kísérleteit *Vig Péter* és *Gribovszki Zoltán* mutatta be az érdeklődő közönségnek a Hidegvíz-völgyben.

A terepi program után jólesett a meleg pörkölt. A vacsorát követően megköszöntük vendéglátóinknak az értékes programot, jó szervezést és szíveslátást, amelyben részünk volt, majd kötetlen baráti beszélgetés következett. Szép élményekkel gazdagodva, rég látott kollégákkal, oktatókkal, barátokkal folytatott beszélgetés örömeivel térhettünk haza.

Kóródi Sándor
HCs elnök

Közép-Európa legnagyobb katonai gyakorlóterén jártunk

Sorozatban harmadik éve közös családi tavaszi kirándulást szervezett az OEE Veszprémi VERGA HCs és a Veszprémi VM HCs április 5-én, szombaton.

A korábbi kirándulásainkhoz hasonlóan az idén tavasszal is a környék erdeinek természeti szépségével ismerkedtünk meg szakavatott vezetők segítségével.

Az utóbbi két évben először a Tésifennsík közepén található Burok-völgy mély szurdokát jártuk be, ahol a túra vezetője *Szabóky Csaba*, az ERTI nyugalmazott tudományos munkatársa volt. A következő alkalomkor a vadregényes, sziklahasadékos szűk völgyellést, a Bakonyoszlop és Dudar határán húzódó Ördög-árkot jártuk végig, *Futó János* zirci geológussal, geotúravezetővel.

Az idén újra a Kelet-Bakony egyik sajátosságával ismerkedhettünk meg. A kirándulásunk a „Honvédelmi célú erdőgazdálkodás” címet kapta. A szép tavaszi időnek és talán a korábbi kirándulások sikereinek is köszönhető, hogy közel százan gyűltünk össze. Mint tudjuk, a Márkótól Székesfehérvárig húzódó területen található Közép-Európa legnagyobb katonai gyakorló tere, amely nem régen ünnepelte 100 éves fennállását.

A kirándulás szakvezetője a terület erdőgazdája, *Pál Andor* mellett *Molnár Zoltán* őrnagy, a MH Bakony Harckib-

képző Központ környezetvédelmi tisztje volt. A túra, mint az utólag a hitelesített GPS-mérések alapján kiderült, 12,5 km hosszúra sikeredett, néha elég nehéz terepen. Ezért néhányan – az idősebb és a legfiatalabb családtagok közül – az indulási ponton, Alsóperén maradtak, ami egyben az érkezési célunk is volt. Ez azért is volt vonzó lehetőség, mert Alsóperén, a nemrég felavatott Bakony Zöld Szíve központjában a megújult Nádasdy Arborétum várta a fáradt

vándorokat. Az önmagában is csodálatos környezet egyéb látnivalókat is rejtget, úgymint a Magyarság Keresztje, a Példaképek Emlékparkja, a Széchenyi Zsigmond Emlékmű, a Szent Imre Ökumenikus Vadászkapolna, a szabadtéri színpad és talán a leglátványosabb: a látogatóközponthoz jelenleg látható trófeakiállítás.

A túra során, az útvonal legmagasabb tengerszint feletti pontján, a Mórocz-tetőn megpihelve az őrnagy rövid ismertetőt tartott a gyakorlóter kialakításáról, történetéről, működtetéséről. Az előadás hitelét nagyban növelte, amikor a gyerekek, főleg a fiúk legnagyobb örömeire egyszer csak elrobgott mellettünk egy éppen ott gyakorlatozó holland felderítő alakulat, és persze több harci járművet, harci helikoptert, különböző katonai csoportokat láthatunk messziről.

A pihenő után egy szintén vadregényes szurdokot, a Sötét-horog völgyét jártuk végig.

Az út végén, az erdei tisztáson ebéd és frissítő bodzaszörp fogadta az elfáradt túrázókat a VERGA Zrt. jóvoltából, így kellemes étkezéssel és beszélgetéssel zárult a nap.

Szedlák Tibor

a VERGA Helyi Csoport titkára

Nagy Frigyes Vince

a VM Helyi Csoport titkára

„Muzsikál az erdő” a Mátra csúcsain

A *Muzsikál az erdő – Mátrai Művészeti Napok 2014.* június 28-tól július 6-ig zajló idei 11. rendezvénysorozata csúcstámadásokra készül. A kilencnapos esemény kilenc helyszíne közül három a Mátra három legmagasabb hegyormra: Kékestető, azaz Magyarország legmagasabb pontja, Galyatető és Ágasvár. A klasszikus zenei és népzenei koncertek panorámás tisztásokon, természetvédelmi területek különleges értékű környezetében, százados bükkfák árnyékában, a montán bükkösök régiójában szólnak meg. A *Muzsikál az erdő* céljait hivatott népszerűsíteni Kékestetőn a Muzsikás együttes, Galyatetőn *Pál István Szalomna* és Bandája, Ágasváron *Lajkó Félix* koncertje. Hiszen a *Muzsikál az erdő* értékei szerint a környezettudatos életmód megismertetése, a fenntarthatóságra nevelés, a helyi közösségek építése a klasszikus zene, a művészetek támogatásával, szélesebb körben népszerűsítésével valósítható meg. Minden érdeklődőt arra biztatunk, hogy a helyszíneket a szakvezetéses túrákkal közelítse meg, használja ki a lehetőséget és hangolódjon rá a természet lüktetésére, a *Muzsikál az erdő* programjaira

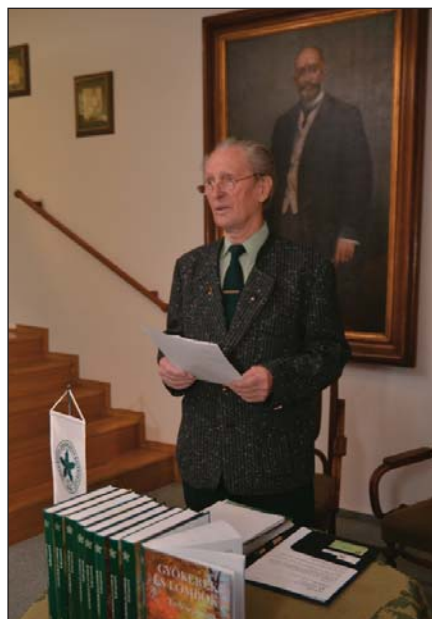

A *Muzsikál az erdő* szervezői

Akácnevelés — irányzatok, eredmények

Az OEE Szeniorok és Tiszteletbeli Tagok Tanácsa márciusi rendezvénye

Az Erdészeti Információs Központ baráti hangulatú rendezvény színhelye volt március 27-én, melyet dr. S. Nagy László elnök nyitott meg és fiatal művészek varázsoltak még színesebbé.

Dr. S. Nagy László elnök megnyitja a rendezvényt

A „Gyökerek és Lombok” életrajz-, életútsorozat kilencedik köteténél tartva, annak bemutatójával kezdődött a „rangos” esemény. (Ld. Nagy László főszerkesztő beszámolóját az áprilisi lapszámban). Ebből az alkalomból az Egyesületünk büszkeségeként emlegetett Wagner Károly Erdészeti Szakkönyvtár örvendetes gyarapodásáról is hallhattak az igen szép számban megjelent résztvevők.

Tanúi lehetnek annak is, amikor a szilvásváradai erdészeti múzeumban őrzött, 1847-ben megjelent kétnyelvű szakkönyv hasonmás kiadását átvehette dr. Sárvári János, könyvtárunk őre.

A gazdag programból nem maradhatt el a szakmai tartalom sem, hiszen napirendre került a szakmai és laikus közönséget is foglalkoztató akác témakör. Foglalkoztunk a faj kritikusá vált sajátossága mellett a sok előnyös tulajdonságával, amely mellett a gyorsan növekvő kemény lombos faj hasznossága mértéktartóan kezelendő. Az előadás-hoz kapcsolódva, a Szeniorok és Tiszteletbeli Tagok Tanácsa (továbbiakban: Tanács) elnöke fogalmazta meg gondo-

latait, „Az akác mint a magyarság fájának bontalansági kérdése” címmel.

A Tanács az Alapszabályban foglaltaknak megfelelően elfogadta szervezete korszerűsítését tartalmazó „működési rendjét” amelynek figyelembevételével rendezte a tagság sorait.

A kötetben szereplők megemlékezése és a könyvtárunk őrének rövid tájékoztatója után, Schmotzer András szeniortársunk, a Szilvásvárad Zilahy Aladár Erdészeti Múzeum vezetője tolmácsolta, Dobré-Kecsmár Csabának, az Egererdő Zrt. vezérigazgatójának szívélyes üdvözlését tolmácsolta. A vezérigazgató baráti hangú levelének felolvasását követően átadta dr. Sárvári Jánosnak, a Wagner Károly Erdészeti Szakkönyvtár őrének, a Tomascsek Ede által Budán 1847. évben kiadott „Erdőkormányzat és Kiszámítási Kulcs” című könyv hasonmás példányát. E könyvritkaság történetéhez hozzátartozik, hogy 2013 szeptemberében, a Szeniorok látogatást tettek a Szilvásváradon levő Zilahy Aladár Erdészeti Múzeumban. Az egyik kiállítási tárolóban akadt meg dr. Király Pál szakértői szeme a fent említett érdekes könyvön, amelyet a kiadó „az erdészeknek minden ágához általában, de különösen földesurak, erdőbirtokosok és fakereskedők számára” ajánlott.

A múzeumvezető ismeretei szerint ez a kiadvány másutt eddig nem tűnt

Dr. Sárvári János a reprint kötetet a kezében

fel. Feltételezhető, hogy a múzeum névadója gyűjtötte be. A kincset érő könyv felfedezése fölötti öröm és az Egererdő Zrt. áldozatvállalása eredményeként születtek meg a hasonmás példányok. Schmotzer András szeniortársunk a könyv átadásakor köszönetet mondott dr. Sárvári Jánosnak, aki vállalta a kötet további gondozását.

A rendezvény második felében a szeniorok szakkérdéseket tárgyaltak. A szakmai program dr. Bach István előadásával kezdődött: „Az akác fajtacsoporthoz bemutatása és értékelése, akácnevelés újabb irányzatai, eredményei” címmel.

Joggal tehetné fel bárki a kérdést, hogy a szeniorok miért éppen most érdeklődnek a felől, hogy Magyarországon, és Európában van-e létjogosultsága az akácnak. Talán elsősorban azért, mert a múlt század második felében a szükségszerűség e korosztály tagjait juttatta a legtöbb gyakorlati tapasztalathoz és érveket kíván felmutatni azokkal szemben, akik e faj szerelnék jelentősen visszaszorítani térségünkben és hazánkban is. A szeniortársak remélik, hogy – addig is, amíg az egyeztetett véleményüket kinyilvánítják – eljön az az idő, amikor erdészeti szakkérdésekben erdészek dönthetnek.

A szeniorok az akácnevelés gyakorlati eredményeit figyelemmel kísérve 2011 júniusában dr. Kapusi Imre kollégánál Tibolddarócon és Kácson – többek között – megtekintették az akác klónarchívumot, az energia célú akác-termesztés alapját is szolgáló további nevelések kiinduló törzsanyagát. Ott találkoztak először Németh Jenő kollégánkkal, a Silvanus Csoport Kft. tulajdonosával és ügyvezető igazgatójával, aki Szabó Gábor munkatársával bemutatta a 'TURBO' akácfaajtát és a Salix 'EX-PRESS' igen gyorsan növekvő fűzfajtát.

Az elmúlt hónapokban kaptunk híreket az Új Széchenyi Terv Gazdaságfejlesztési Operatív Program keretében megvalósított „Magtermő törzsültetvény és termelési rendszer kifejlesztése kiemelkedően nagy hozamú, magról jól örökítő, gyorsan növekvő 'TURBO' akác törzsfa klónokkal, energiaültetvények és produktív erdők szaporítóanyagának ellátásához” című projekt zárórövidítéséről. Az Erdészeti Lapok márciusi számában pedig Szabó Gábor közölte

A Tanács tagjai az akácelőadást hallgatják

le a 'TURBO' akác magtermesztő ültetvény létesítésének célját és eredményeit. A tudományos igényességgel kidolgozott szakmai tájékoztató részletesen beszámol az akácnevelésben elért kutatási és gyakorlati eredményekről. Ezért tájékoztatónkban – óvakodva a szakmai híryanag megismétlésétől – csak a témakörben való eligazodáshoz szükséges részletességgel próbáljuk visszaadni dr. Bach István, a mezőgazdasági tudomány (erdészet) kandidátusa, a NYME Erdészeti Szaporítóanyag-gazdálkodási és Ültetvényes Fatermesztési Kihelyezett Tanszék, valamint a Silvanus Csoport Kft. erdészeti genetikai szaktanácsadója előadásának mondani-alóját.

Az előadás bevezetőjében a résztvevők megismerhették az alábbi táblázatban szereplő adatokat. Az akácnevelés történeti áttekintése során előadónk megemlékezett *Fleissmann Rudolf*-nak a két világháború között folytatott munkásságáról, majd az Erdészeti Tudományos Intézet kutatóiról: *Dr. Kopecký Ferenc*, *Dr. Szőnyi László*, *Dr. Marjai Zoltán*, *Keresztési Béla* akadémikus, *Dr. Kapusi Imre* és *Dr. Rédei Károly* kutatási eredményeiről. Az erdőgazdálkodási gyakorlatból sok-sok nevet kellett volna még megemlítenie, akik közül kiemelte *Dr. Szemerédy Miklós*, *László Sándor* és *Katby Sándor* szakmai munkáját és eredményeit. Az akácnevelés lehetőségeiről, sokoldalú eszköztáráról

és a nemesítési eljárásokról hallottunk a folytatásban. Adatokkal és képekkel mutatta be a különböző céllal nemesített akácklónokat, magtermesztő ültetvényeket (árboac akác, ultrarövid vágásfordulójú akác stb.) és a nemesítés főbb szakaszait, az extra nagyméretű csemeték kiválogatásától az utódvizsgálatokig.

A hajdúhadházi utódvizsgálat esetében például 6 éves korban 28%, 10 éves korban 57% többlehozam mutatható ki. Ízelítőt kaphattunk a 'TURBO-OBELISK' vegetatív szaporítású fajtacsoport jellemzőiről, a nagy fatömeggel társuló, kitűnő – az árboac akácéhoz hasonló – alaki tulajdonságairól. A fajtacsoportnál, az árboacakáchoz mérhető – azt közelítő – törzsmínőség mellett 18 éves korra olyan fatömeget lehetett mérni, amely az árboacakácosok esetében csak 25-35 éves korra várható.

Az akác nemesítésének fő bázisa hagyományosan az Erdészeti Tudományos Intézet, de az utóbbi időben bővült a nemesítők köre a NYÍRERDŐ Zrt.-vel és a Silvanus Csoport Kft.-vel. Jelenleg hét államilag elismert akác fajta van köztermesztésben: 'Appalachia', 'Jászkiséri', 'Kiskunsági', 'Nyírségi', 'Rózsaszín AC', 'Üllői', 'Zalai' (valamennyi ERTI fajta). Folyamatban van a vizsgálata további 15 elismerésre bejelentett fajtajelöltnél: Bejelentés előtt áll az 'Obelisk' fajtasorozat várhatóan 4-6 fajtajelölte, melyek a 'Turbo' fiatalkori gyors

tömegtermelésre szelektált magtermesztő ültetvény utódvizsgálataiból kiválasztott jó alakú és gyorsan növekvő klónok. A vegetatív fajták szaporítása az elmúlt tíz évben némi kilengéssel 50-150 ezer között alakult. A 'Turbo' plantázsból 30 hektár létesült 2013-ban, az 'Obelisk' sorozatból pedig mintegy 35 ezer vegetatív csemete várja a továbbnevelést vagy a kísérletbe kiültetést.

Az előadást követő konzultációban *dr. Szász Tibor*, *dr. Marjai Zoltánné*, *Barátossy Gábor*, *dr. Szikra Dezső*, *dr. Ádámfi Tamás* szeniorársak segítettek a közös véleményformálást. Az ülés utolsó napirendjeként a Tanács elfogadta működési rendjét, majd az új működési rendben szabályozott módon kiegészítette a törzstaglétszámot, és szokásos módon köszöntötte az aktuális név- és születésnaposokat.

Dr. Bach István

A rendezvény zárásaként az elnök a szeniorok nevében is megköszönte a könyvbemutató során is közreműködő Regélő énekegyüttes *Szép Ibolya*, *Szabó Gyula*, *Berekméri Huba*, *Kurkó József* tagjainak művészei élményt nyújtó zenei programját, a rendezvényt végigkísérő szavalataikat, mellyel ünnepi rendezvényüket ékesítették. És végül, de nem utolsósorban köszönetet mondtak Németh Jenő cégtulajdonos igazgatónak, aki mindennek a megvalósulását önzetlenül támogatta.

Dr. S. Nagy László
elnök
Halász Gábor
titkár

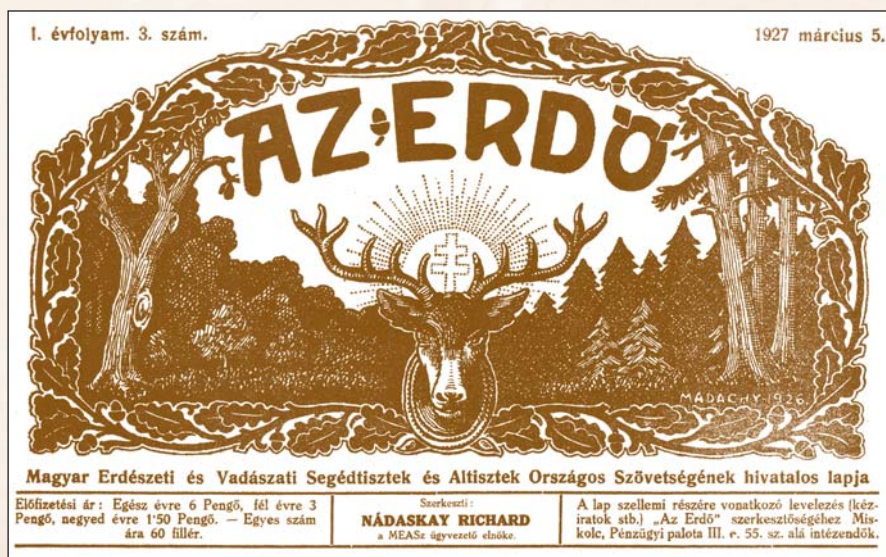
Forrás: NÉBIH Erdig 2013 Leporellő	Összes		%	Akác
Erdőterület	2,0556 MIO ha		24	0,493344 MIO ha
Élőfakészlet	366 MIO m ³		13,5	49,41 MIO m ³
1 ha-on átlagosan	178,1 m ³			100,2 m ³
Növedék	13 MIO m ³		24,6	3,198 MIO m ³
Élőfakészlet "tőke" éves hozama	3,6 %			6,5 %

„A régmúlt időbeli erdészek szabadulása”

A nemrég elhunyt gerecsei származású Karnis Gábor erdőmérnök — akit a sors a Börzsönybe irányított — és a Börzsönyi Mazányi Imre hercegprímási uradalmi körvadász — akit a sors a Gerecsébe irányított — emlékére. Ezen felül a nem régen elballagott erdésztanulók figyelmébe is ajánlom a drégelypalánki erdész alábbi visszaemlékezését egykori erdészé „avatásáról”. Szolgáljon számukra is tanulságul.

„Hallom és olvasom a mai ifjú erdész-társaimtól, hogy régen nem is voltak erdészek, hanem csak kocsisokból stb. átvedlett jágerok, hát ez kérem nem áll! Igenis, hogy voltak! 1879 előtt, minden becsületes uradalomban, ha az még nem is volt oly nagy, hanem csak kicsi, az erdészifjak szabadultak, ezekből lett az erdész. Aki ezt elmulasztotta, nem lett erdész, hanem csak csősz – készarva nem mondom, hogy erdőőr. Az erdészlet a vadászattal egybekapcsolt volt. Annak idején az erdésznek egyszersmind vadásznak is kellett lenni, s mint ilyen, utolérhetetlen a maga nemében. Nimródok voltak egytől egyig! Ezért itt most a szabadulást óhajtom ismertetni, mert bizony manapság már édes-kevesen vannak azok, akik ezen igazán szép aktusnak tanúi voltak. Szép volt az, nagyon szép. De bizony költséges is nagyon. Az én apámnak többet került, mint bármelyik testvéremnek a lakodalma!

Én ugyanis 1875. november 16-án szabadultam. Gyönyörű vasárnap volt. Mintha az Isten is örült volna neki. Eljött a nagy nap. Előzőleg személyesen vagy levélben kellett meghívni az examinátorokat (vizsgabiztosokat). Rendszeresen kettő (néhol három) volt. A szabadító-examinátor, ha csak a közelben volt egy nagyobb uradalom, annak a főerdésze, vagy legalább körerdésze kellett, hogy legyen, kisebb cím nem szabadíthatott. Nekem a nagyoroszi gróf Berthold-uradalom főerdésze, *Havas József* úr és *Hausner Péter* primási uradalmi körerdész – különben keresztapám – jutott. Meghívattattak a környékbeli erdészek, uradalmi tiszt urak, jó barátok, leányok, asszonyok, meg az elmaradhatatlan koszorúslányok. Ilyen kettő volt, a vidék legszebb lányai. Az én szabadulásomon ott volt a vármegye alispánja, *Madács Ágoston* úr csesztvei földbirtokos, *Szerémy Gábor* főszolgabíró úr, Balassagyarmatról, Tillmann

gazd. felügyelő és Heszterényi intéző urak, és sokan mások.

Amikor mind együtt voltak, a két fehér ruhás felkoszorúzott szép koszorúslány között, virágsokorral, a közepen megjelent a szabadítandó ifjú. A koszorúslányok jobbról-balról, tálcán virágok között, déli gyümölcsöt, narancsot stb. tartottak (*1877-ben a szerk!*). Az ifjú kilép a koszorúslányok közül, az első examinátor elé megy s kéri felszabadítását, átadja írásbeli dolgozatát, ami két részből áll: erdészlet és vadászat.

Az examinátor azt átveszi és fennhangon a jelenlévők előtt felolvassa, és a két examinátor aláírja, ad acta az asztalra teszi, most kezdik a szóbelit. Akkor még nem volt Bedő, sem Lázár szakkönyv, én is Hoffmann könyvből tanultam. Az examinátor kezében van a könyv, de nem abból kérdez. Rendszeresen az egyik examinátor az erdészletből, a másik a vadászatból vizsgáztat. Az erdészletből az első examinátor az erdőmivelés, fakitermelés, az erdő felújítása, zsiros gubacsszedés, szárítás bánásmódja (akkor még nem volt cserkéreg-hántás, ami nem is nagyon üdvös a tölgyesekre), a gubacs értékesítése, a fafelmérés (abban az évben lépett életbe a méterrendszer) témákból. Bizony itt egy kicsit melegem volt, a két szép fiatal leány között állva, meg fiatal is voltam, nem tagadom drukkoltam. Ezután jött a felügyelő úr egy „pofonütöt” kérdéssel: „Mit tennék, ha egy darab erdőt tövestől kellene kiirtani és egy ideig, amíg más fanemekkel betelepítem, kertes használatra veszem, mily magvakat termelnék ott?” – Gondoltam: ez is jobb lett volna, ha otthon marad. A szolgálbí-

rő úr meg a fatolvajokkal, orvvadászokkal, büntetőtörvénykönyvvel melegített meg. – Gondoltam, ezt is kár volt apámnak meghívni. – No most már jött a vadászat. Itt keresztapám volt a vizsgáztató. Kérde tőlem, tudom-e mi az a „szarvasbögés”. Bezzeg akkoriban még nem is hallottam szarvast bögni, de élő szarvast sem láttam a közelemben. A szarvasvadászatnál akkorjában a jelenleg dívó szép cserkészletnek még híre-hamva sem volt! Csak lesezés, no meg a kopókkal való hajtás járta. Ezután azt kérde a keresztapám: „No, Imre, tudod-e hol van az őz epéje?”. Bíz azt nem tudom, őzet még sohasem boncoltam. Nevettek is mindannyian, s látva zavartomat azt mondja keresztapám: „No fiam hát a farka hegyén!” Akkor kaptam észbe, az őznek nincsen farka, így hát epéje sincs – mondtam büszkén. Így gyötörték, kínoztak vagy két órán keresztül, s hozzá még úgy ott állni két szép lány között, bizony cudar melegem volt. De végre kiléphettem az examinátor elé.

Ő közelebb lépve hozzám s leoldva oldaláról a vadász kardot, annak szíjjazatát felcsavarta, úgy állt a hátam mögé, s akkor azzal hármat jól rám vert, egyet a „Hazáért és Királyért s a kenyéradó gazdáért”, egyet az „Erdészeti és Gazdasági tiszturakért” és végül a legkiadósabbat az „Egész Erdészeti személyzetért”. Ezzel fel voltam avatva!

Ezután a kardot (nem Hirschfangert) a derekamra kötötte, kezét fogott velem és sok jó szerencsét kívánt a szép erdészkedéshez.

Most már mint erdész odaléptem a szüleim elé kézcsókolásra, s ott köztük

állva sorba jött a sok vendég, ki-ki kezét fogva szeretettel köszöntöttek és kívántak sok szerencsét a „Jäger-avatásnál” elmaradhatatlan füstösök pedig húzták hozzá a tust.

A legkellemesebb rész következett, ezek után a késő estig tartó sokfogásos díszlakoma, amelynél az asztalfőn a két koszorúslány között ült a felszabadult „JAGER”, a nap hőse. Jobbról-balról a két examinátor s úgy a kor és rang szerinti sorba a többi sok és díszes vendég. Jó hosszúra nyúlt el az ebéd, volt is ott mit enni s inni. Magamnak is jó borom volt, az uradalom is adott a javából. Tillmann felügyelő úr is kirukkolt 36 üveg-

gel (18 vörös, 18 fehér) az 1836. évi borszónyi termésből.

A lakoma végével tánra perdültünk, húzta a cigány, állt a bál kivilágos virradatig. Közben a gazdám összehívta a cselédséget s eléjük állítva engem, tudtukra adta, hogy már most én „IFIÚR” lettem s azzal másnapra az egész cselédségnek szabadnapot rendelt, hogy hadd mulassák ők is ki magukat.

Volt is ott miből mulatni, mert a fent említett 36 üveg borhoz az uradalom adott 6 hízott juhot, 2 hektó bort, s este felé már a cigányok is úgy becsudálkoztak, hogy alig tudtak muzsikálni. Így festett a régi, jó világban egy igazi erdész-ja-

ger avatás. Mindezt pedig azért írtam le, ifjú társaim okulására, hogy bizony az öregek is megérdemlik, hogy megbecsüljék őket fiatalabb KARTÁRSAIK, mert e fiatalok is megöregszenek s nekik is jól fog esni az utánuk következő fiatal-ság megbecsülése. Ezért mondom: Szeressük egymást s az Isten is szeretni fog bennünket. Kedves kartársaim, szívemből üdvözöllek benneteket!”

MAZÁNYI IMRE

prímási uradalmi körvadász

Forrás: „AZ ERDŐ”(1927), I. évf.,
11.sz., október, MEVME

Közreadja: **Inokai Balázs,**
erdőmérnök

100 éve hunyt el Lakatos Károly (1853—1914)

Lakatos Károly a millenniumi Magyarország jeles madártani és vadász szakújságírója és tudósa volt. Székely család sarjaként 1853. július 23-án született Győrben. Polgári iskoláit Nagykanizsán és Zalaegerszegen végezte. Magánéletére vonatkozó életrajzi adatai alig ismertek. Kortársa, Móricz Pál szerint a selmecebányai akadémián erdész- és vadászmeisteri képzésben részesült. 11 évesen kezdett el madártannal foglalkozni, és már 14 éves korától vadászott. Alkotó éveinek jelentős részét Szegeden töltötte. 1897-ben Budapestre költözött, „A Természet” című újonnan induló lap szerkesztője lett. Közel kéttucatnyi lapnak dolgozott. Több száz szakmai, elsősorban vadászati és madártani írást jelentetett meg, többek között az Erdészeti Lapok, a Vadász Lap, az Erdészeti Újság és a Magyar Erdész című újságokban. Ez utóbbi folyóiratnak 1905-től vadászati főmunkatársa is volt.

Szakmai munkásságának kiemelkedő részét képezi kilenc könyve. Időrendi sor-

rendben 1882-ben jelent meg az első könyve „Magyarország nappali ormdarai” címmel, amely az első hazai, nappali ragadozó madarakról írt monográfia. 1891-ben adták ki „Vadászati és madárszati emlékeimből” című újabb könyvét. Többek között a később híressé váló szegedi Fehér-tó rendkívül gazdag madárvilágáról írt, és a pusztuló kócsagokra hívta fel a figyelmet. 1897 elején jelent meg a „Vadászhit. A magyar vadászbabonák és biedelmek kultusza” című kötete, amelyet 1910-ben bővítve másodszor is kiadtak. 1897-ben ugyancsak Szegeden adták ki „Természeti és Vadászképek” című munkáját, amelynek novellái veteksenek kortársa, Bársony István leírásaival. Ezzel a könyvével a természetleírás kiemelkedő alakjai közé emelkedett. Budapesti éve kezdetén, 1899-ben került ki a nyomdából „A császármadár és vadászata” című munkája. Ezt követi az 1903-ban Szegeden

megjelentetett „A vadászmesterség könyve (Szakvadász a gyakorlatban)” című 544 oldalas monográfiája, amely vadászati szakírói tevékenységének az életműve. 1904-ben Szegeden adták ki „Az erdei szalonka és vadászata. (Vadászati monográfia.)” című munkáját, amely szintén két kiadást ért meg. Már betegesen jelentette meg 1910-ben „Magyarország ormdárfaunája. (Nappali és éjjeli ragadozók.) Vadászati résszel.” című kiemelkedő monográfiáját szintén Szegeden.

Élete végén idegsorvadást kapott, és elborult elmével egy pesti klinikán hunyt el 1914. április 15-én, szinte mindenkitől elfeledetten. Kiemelkedő és hatalmas szakirodalmi munkássága gyorsan feledésbe merült. Könyvei napjainkban igazi ritkaságok. Szerencsére némely könyvét reprint formában újra kiadták.

Andrés Pál

erdőmérnök tanár

Új belépők

Balassagyarmati Helyi Csoport: Lendvai László egyéb középfok; **Bp. HM Helyi Csoport:** dr. Winkler-Ráthonyi Norbert erdőmérnök, Winkler-Ráthonyi Zsuzsanna erdőmérnök, Nagy Szilvia egyéb felsőfok; **Csongrád megyei Helyi Csoport:** Losonczi Áron egyéb felsőfok; **Debreceni Helyi Csoport:** Gabnai Mária erdőmérnök, dr. Gabnai Ernő erdőmérnök; **Miskolci Helyi Csoport:** Zsigmond István egyéb felsőfok; **Pápai Helyi Csoport:** Csizsár Adrienn erdésztechnikus; **Sopron Hallgatói Helyi Csoport:** Pintér Tamás; **Szolnoki Helyi Csoport:** Papp Ádám erdésztechnikus; **Szombathelyi Helyi Csoport:** Merkei Gábor erdőmérnök, László Attila erdésztechnikus; **Tamási Helyi Csoport:** Dudás Szabolcs erdőmérnök; **Vértesi Helyi Csoport:** Emmerling József fajpári felsőfok, Varga Karola egyéb felsőfok; **Veszprém VM Helyi Csoport:** dr. Nagy Miklós Tamás erdőmérnök, Övegesné Kóber Zsuzsanna egyéb felsőfok, Posgay Attila erdőmérnök, Schenek Tamás egyéb felsőfok; **Zalaegerszegi Helyi Csoport:** Horváth Tamás erdésztechnikus, Bicsák Erika egyéb felsőfok.

PÁPAI GÁBOR: Ripacskodásaim és egyéb történetek

Mindenkiben ott bujkál a játékra mindig kész, kibomló fantáziájú én, ami gyermekkorunkban nyilvánul meg legszabadabban. Azután megpróbáljuk elleplezni, kicsit később szégyelljük, nem érezzük felnőtt korunk díszletei közé illőnek a felhőtlen bolondozást, de soha nem szűnünk meg vágyakozni utána. Olyan ez, mint mezőláb járni eső után a fűvön. Emlékszünk rá, de olyan ritkán tudjuk újra átélni. Pápai Gábor azonban tudja és egész életében nem szűnt meg vidám és közvetlen lenni embertársaival.

Őrzök egy képet Pápai Gáborról. A Parlament nagytermében a szónoki emelvényen áll, a széksorokban jókedvű gyerekek és felnőttek, erdészek, tanárok... egy országos, erdőről szóló gyermekrajz-pályázat résztvevői. Gábor pedig odafent a pulpituson, végignézve a termen, aminek ki tudja mikor volt ilyen felhőtlenül vidám közönsége, csak annyit mondott: – Hát nem jobb ezért itt lenni? Kevés parlamenti beszédnek volt akkora sikere, mint ennek az egyetlen mondatnak.

Aki szeret élni, az szeret mindent kipróbálni tanult szakmáján kívül is: a sportot, az amatőr színpadot, a verselést és a prózát, a lapszerkesztést, a riportkerdést, szakmai dokumentumkötetek sajtó alá rendezését vagy a könyvhaművészetet. És mindegyikkel több lesz, gazdagabb. De hiába végzett egyre komolyabb, „felelősségteljesebb” munkát, soha nem felejtett el – ahogy ő mondja – „ripacskodni”, és ettől az elmondott vers plasztikusabb, a következő lapszám élőbb, a riportalany közlékenyebb lett. Na és, hogy hogyan csapódik ez le a szerző életében, kezdve a gyermekkor háborús éveitől, a szegedi középiskolai emlékeken át, a letöltött katonaidőn, a soproni egyetemista időszakban, és hogyan kíséri végig változatos szakmai életútján, azt megtudhatjuk a dramaturgiai nagyszerűen összekapcsolódó történetekből, naplóbemjegyzésekből, vers- és drámaidézetekkel, korabeli viccekkel mértéktartóan kísért írásokból.

Ha valaki örömmel visszaemlékszik, ne, vagy tudni szeretné milyen is volt a

diákélet Szegeden és Sopronban a hatvanas években, ha mondanak neki valamit a nevek: Borostyán, Várkapu, Gyógygödör, aki ógyelgett már virágcsokrot

markolászva, nagy reményekkel és kevés pénzzel a zsebében az óvónőképző vagy a textiles környékén, az kedvére válogathat a történetek között. Azt is megtudjuk milyen volt a diákság és a professzori kapcsolata ezekben a politikailag is furcsa, változó időkben.

Ez a könyv azonban ennél sokkal több, hiszen egy olyan ember életének színes csillámaiból összeálló őszinte kép, amit minden pillanatában átjár a bővérű humor és az élet, az emberek szeretete. Olyan kép, amit mindig nagy örömmel tanulmányozok, mert folyvást találok benne újabb, korábban fel nem fedezett, meg nem értett részeket, és egy kis irigységgel is, mert az elmúlt hét évtizedet kevés ember tudta jókedvű, szertelen "ripacskodásával" ennyire élhetővé tenni, mint Pápai Gábor, az Erdészeti Lapok egykori főszerkesztője, aki egy igazi itt felejtett reneszánsz ember a 21. században.

Tisztelettel ajánlom hát mindenki kezébe ezt a kötetet, aki szereti az életet és azoknak is, akik majd csak ezután fogják megszeretni.

Sárvári János

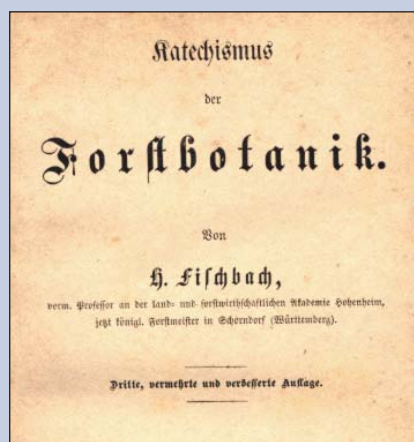
A könyv megrendelhető a szerzőnél,

tel.: 06-30-9715-255;

e-mail: kopott.csont@gmail.com

Újabb könyvritkaságok az egyesületi könyvtárban

Idén tavasszal újabb kötetekkel gyarapított archív könyvállományunk. *Dr. Szikra Dezső* segítségével márciusban 18 érdekes és értékes könyvritkasághoz jutottunk hozzá, amelyek közül

több hiányzott könyvtárunkból. A dokumentumok nagyobbik része a 19. századból származik és botanikával, fatermési kutatásokkal, erdészeti ökonómiával, valamint természetjárással foglalkozó egyaránt akad közöttük. A legidősebb könyvet, Wilhelm Bischoff *Botanika* könyvének 3. kötetét 1839-ben, Stuttgartban adták ki, de ugyanilyen érdekes és említésre méltó Fischbach: *Katechismus der Forstbotanik* című, 1874-ben Lipcsében megjelent könyve is.

Köszönjük a Wagner Károly Alapítványnak, hogy lehetővé tette az értékes kötetek beszerzését és egykori főtítárunknak az ezzel kapcsolatos közbenjárását!

Dr. Sárvári János
a könyvtár őrje

JEGYZŐKÖNYV

az Országos Erdészeti Egyesület elnökségének
2014. április 11-én, 10.00-kor kezdődött üléséről

Az ülés helyszíne: Budapest, Erdészeti Információs Központ (1021 Bp. Budakeszi út 91.)

Jelen vannak:

Elnökség: Zambó Péter elnök, Kiss László általános alelnök, Szabó Vendel technikus alelnök, Haraszi Gyula SZB elnök, Csépanyi Péter, Cserép János, Gencsi Zoltán, Szabó Tibor és Ripszám István régióképviselők (9 fő).

Tanácskozási joggal: Bak Julianna EB elnök, Kosztka Miklós DB elnök, Wisnovszky Károly OVB elnök, Lomniczi Gergely főtitkár, Nagy László EL főszerkesztő, Sárvári János a Könyvtár öre

Kimentését kérte: Mocz András magánerdős alelnök, Nagy Imre régióképviselő

Az ülést megnyitva Zambó Péter elnök köszöntötte a megjelent elnökségi tagokat, meghívottakat. Megállapította, hogy az elnökség 9 fővel határozatképes. A jegyzőkönyv vezetésére Lomniczi Gergelyt, a hitelesítésre Csépanyi Pétert és Haraszi Gyulát kérte fel. Fentieket, és az ismertetett napirendet az elnökség egyhangúan elfogadta.

Az első napirendi pontban Kosztka Miklós, a Díj Bizottság elnöke ismertette a 2014. évi kitüntetési javaslatok beérkezését, a bizottság munkájának folyamatát és annak eredményeként az elnökség elé terjesztett, rangsorolt kitüntetési javaslatokat. Az elnökség a javaslatokat és a Díj Bizottság által javasolt rangsort áttekintette, részleteiben tárgyalta. Kosztka Miklós ismertette a szabályzattal kapcsolatban felmerült kérdésekben a DB véleményét, miszerint pontosítani javasolnak néhány megfogalmazást; az elismerő oklevél esetében nem tartják szükségesnek meghatározni azt az időt, aminek el kell telnie a következő kitüntetésre történő felterjesztésig; külföldi csoport esetében nem tartják szükségesnek külön jelölési lehetőség kidolgozását. Az elnökség kérte a DB elnökét, hogy a Kitüntetési Szabályzattal kapcsolatban érkezett észrevételeket a következő kitüntetési időszak előtt a bizottság terjessze az elnökség elé. Csépanyi Péter

a Decrett József Emlékérem esetében a jövőben javasolta megvizsgálni azt a lehetőséget, hogy a kitüntetést valamilyen formában régiókhöz kötve adományozza az Egyesület, például 1 fő a Vándorgyűlést szervező régióból, 1-1 fő rotációs rendszerben az adott évre meghatározott másik két régióból. A javaslat indoka, hogy a díjban részesülő középfokú végzettségű tagok országos szinten kevésbé ismertek, így a díjak odaítélésénél a több küldöttel rendelkező régiók vannak előnyben. A rotációs javaslat a kisebb régiók kitüntetésben való részesülésének esélyét növelné.

13/2014. (04. 11.) elnökségi

határozat: Az elnökség egyetért a Díj Bizottság által előterjesztett kitüntetési javaslati listával és rangsorral, amit szavazásra a küldöttgyűlés elé terjeszt.

A szavazáson jelen van 9 fő elnökségi tag. Szavazatok: 9 igen, 0 tartózkodás, 0 nem.

A második napirendi pontban Lomniczi Gergely főtitkár elmondta, hogy az Alapszabály tavalyi módosítása után a Polgári Törvénykönyv 2014. március 15-i hatálybalépése miatt az újabb módosításra van szükség. A civil törvény értelmében 2014. május 31-ig kell benyújtani a közhasznúság meghosszabbításának kérvényét. Ez a törvényszéken változásbejegyzésnek minősül. Az új Ptk. változásait az első változásbejegyzésig vagy ha ilyen nincs, akkor 2016. március 15-ig kell megtenni. Mivel a közhasznúságot szeretnénk megőrizni, ezért benyújtjuk a változásbejegyzési kérvényt, ami az Alapszabály Ptk.-nak való megfeleltetését igényli. Az Alapszabály-módosítás tervezetét jogász készítette, a szükséges módosításokat átvezette. A módosítások az Egyesület által javasolt és előző évben átvezetett újításokat (pl. választási rend, helyi csoport és szakosztály működés), illetve az alap működési célokat, tevékenységeket lényegében nem érintik. Az Alapszabály Munkacsoport 2014. április 9-i ülésén a módosítási javaslatokat tárgyalta, elfogadta. A

módosítást a május 8-i küldöttgyűlés elé kell terjeszteni ahhoz, hogy május 31-ig a közhasznúsági kérvény benyújtható legyen.

Az elnökség részletesen tárgyalta a tervezetet, egyetértett abban, hogy a közhasznúság megőrzésére törekedni kell. Bak Julianna, Kiss László, Haraszi Gyula és Ripszám István kérdéseit a törvénnyel összevetve a főtitkár megválaszolta, illetve kontrollra a jogász elé terjeszti.

14/2014. (04. 11.) elnökségi

határozat: Az elnökség az Alapszabály módosítás tervezetét megtárgyalta és elfogadta, szavazásra a küldöttgyűlés elé terjeszti.

A szavazáson jelen van 9 fő elnökségi tag. Szavazatok: 9 igen, 0 tartózkodás, 0 nem.

A harmadik napirendi pontban Wisnovszky Károly, az Országos Választási Bizottság elnöke tájékoztatott, hogy az OVB javaslatai alapján jogász készített egy Választási Szabályzat tervezetet, amely az új jogszabályi környezetnek megfelel. A kérdés azonban további egyeztetést igényel, szükséges az új jogszabályoknak megfelelő, de a korábbinál bonyolultabb modell és menetrend tisztázása, értelmezése. Lomniczi Gergely emlékeztetett, hogy a küldöttgyűlésig szükséges a szabályzat elkészítése.

15/2014. (04. 11.) elnökségi ha-

tározat: Az elnökség megbízza az Országos Választási Bizottságot, hogy a 2014. évi választási rendet az elnökséggel egyeztetve a következő küldöttgyűlésig dolgozza ki.

A szavazáson jelen van 9 fő elnökségi tag. Szavazatok: 9 igen, 0 tartózkodás, 0 nem.

A negyedik napirendi pontban Kiss László általános alelnök értékelte az Egyesület 2013. évi tevékenységét és gazdasági működését. Az időben összeállított és kiküldött dokumentáció alapján örömmel tájékoztatott, hogy 2013-ban a Könyvtár és az Erdészeti Lapok értékkel megjelent az Egyesület vagyonaiban, amely így jelentősen növekedett. A pénzügyi működés gyakorlatilag a terveknek megfelelően alakult.

Hirdessen az Erdészeti Lapokban!

Örömteli, hogy sikerült a pályázati bevételeket a tervezett szinten teljesíteni, ami komoly munkát jelentett. A tartalékok a 2013-as évben szintén növekedtek, például lehetőség nyílt céltartalék képzésére és selejtezések végrehajtására.

Bak Julianna, az Ellenőrző Bizottság elnöke ismertette az EB 2014. április 2-i ülésének megállapításait. Az elnökségnek megküldött előterjesztés tartalmazza az EB által javasolt módosításokat, pontosításokat a beszámolóokban. Az EB által végzett ellenőrzés a bizonylatok kezelését rendezettnek, szabályosnak találta, néhány apróbb, a működést javító változtatás szükségességére a titkárság figyelmét felhívta. Az EB a 2013. évi beszámolókat tárgyalta és elfogadásra javasolja.

16/2014. (04. 11.) elnökségi határozat: Az elnökség a küldöttgyűlés számára elfogadásra javasolja az OEE 2013. évi pénzügyi beszámolóját 63 007 eFt mérlegfőösszeggel és 542 eFt közhasznú tevékenységből származó eredménnyel; a 2013. évi pénzügyi befektetési beszámolót 18 757 eFt átlagos befektetési állománnyal; és a 2013. évi közhasznúsági jelentést.

A szavazáson jelen van 9 fő elnökségi tag. Szavazatok: 9 igen, 0 tartózkodás, 0 nem.

Az ötödik napirendi pontban Lomniczi Gergely ismertette a 2014. évi program és a megvalósításhoz rendelt költségvetés tervezetét. A program tervezésekor a tavalyi évhez hasonló nagyságrendű működési keretet vettek figyelembe. Az év kiemelt feladata az egyesületi választások lebonyolítása, illetve az új jogszabálynak megfelelően a szabályzatok áttekintése. A rendezvények között kiemelt helyen szerepel a soproni Vándorgyűlés és ehhez kapcsolódóan az Év Erdésze Verseny döntője. Ismert az Erdők Hete időpontja és az Erdésznek Találkozójának helyszíne. Folytatódik Az Év Fája program, és a korábbi években vállalt támogatások további biztosításában is elkötelezett az Egyesület (Kaán Károly verseny, Muzsikál az erdő, YPEF verseny). Az Erdészeti Lapok terjesztésének, színvonalának fenntartása komoly feladat. Kiadványok sorában készül a Gyökerek és lombok 10. kötete, és a család felajánlása alapján Madas András emlékiratainak megjelentetése.

sén is elkezdett dolgozni az Egyesület. Zambó Péter elnök ismertette a Wagner Károly Könyvtár idei fejlesztésének elképzeléseit és a tervezett erdész idősothtonnal kapcsolatos tárgyalások eddigi eredményeit.

Bak Julianna EB elnök tájékoztatót, hogy az elnökségi előterjesztés az EB április 2-i ülésén megfogalmazott javaslatokat tartalmazza. Felhívta a figyelmet, hogy az Egyesület működésében továbbra is arra kell figyelemmel lenni, hogy csak abban az esetben kezdődjön egy program megvalósítása, ha a szükséges források rendelkezésre állnak, vagyis a pénzügyi stabilitást meg kell őrizni. A tervek ennek szellemében készültek, ezért az EB a 2014. évi terveket elfogadásra javasolja.

17/2014. (04. 11.) elnökségi határozat: Az elnökség a küldöttgyűlés számára elfogadásra javasolja az OEE 2014. évi programját; 2014. évi pénzügyi tervét 57 900 eFt bevétellel, 57 650 eFt kiadással és 250 eFt eredménnyel tervezve; valamint a 2014. évi pénzügyi befektetési tervet 10 000 eFt átlagos befektetési állománnyal tervezve.

A szavazáson jelen van 9 fő elnökségi tag. Szavazatok: 9 igen, 0 tartózkodás, 0 nem.

A hatodik napirendi pontban Lomniczi Gergely főtitkár ismertette az erdészeti erdei iskolák minősítési dokumentációját, a minősítés tervezett rendjét. A minősítés újraindításáról az Erdészeti Erdei Iskola Szakosztály kezdeményezésére az elnökség a 25./2012. (11. 16.) határozatával döntött. A korábban a Vidékfejlesztési Minisztériummal kötött szerződés alapján folyó minősítést most az OEE saját kezdeményezésre folytatja. A minősítést a legtöbb erdészeti erdei iskolát működtető állami erdőgazdasági cégcsoport tulajdonosaként az MFB Zrt. is támogatja. A minősítési dokumentáció az Egyesület honlapján elérhető, az iskolákat működtető cégeket a titkárság közvetlenül is megkeresi.

18/2014. (04. 11.) elnökségi határozat: Az elnökség az erdészeti erdei iskolák minősítési eljárásának rendjét elfogadja.

A szavazáson jelen van 9 fő elnökségi tag. Szavazatok: 9 igen, 0 tartózkodás, 0 nem.

Az egyebek napirendi pontban Lomniczi Gergely főtitkár beszámolt a Vándorgyűlés és az Év Erdésze Verseny szervezési folyamatáról. Tájékoztatót arról, hogy a támogatás nagymértékű csökkentése miatt az Egyesület lemondott egy pályázati lehetőségről, ami az Egyesülettől is komoly ráfordítást igényelve támogatta volna egy faanyag-hasznosítással kapcsolatos kiadvány elkészítését. Tájékoztatót a helyi csoportok és szakosztályok működéséről, a kért létszám-ellenőrzésekről és beszámoló-pótlásokról. Ismertette továbbá, hogy az Egyesület Magyar Örökség Díjra előterjesztette Bedő Albert életművét. Szintén tájékoztatót, hogy az Erdészeti Lapokat készítő nyomda felszámolás alá került, így próbaidőre új céggel kötött szerződést az Egyesület, ami kis csúszást okozhat az áprilisi szám kiküldésében, de nagyobb fennakadást egyelőre nem jelent. Készülni kell azonban egy esetleges jelentősebb változásra ezen a téren.

Haraszi Gyula SZB elnök tájékoztatót arról, hogy *dr. Bartba Dénes* március hónapban lemondott a szerkesztőbizottsági tagságáról. Lemondásának indoka egy, az akác megítélésének témájában megjelentetni tervezett cikk korrektúrájának szerzői egyeztetésével függött össze. *Gencsi Zoltán* ismertette azt a hírekben is megjelent esetet, amelyben a természetvédelmi hatóság 1,5 milliárd forintos bírságot szabott ki egy magángazdálkodóra, aki az Egyesület tagja. Az Egyesület az ügyben felajánlja a jogi segítség nyújtásának lehetőségét.

Ezt követően Zambó Péter elnök megköszönte az elnökség munkáját és az ülést bezárta.

kmf.

Zambó Péter
elnök

Lomniczi Gergely
jegyzőkönyvvezető

Hitelesítők:

Csepányi Péter
régiónépviselő

Haraszi Gyula
SZB elnök

Honlapjaink:

www.oe.hu

www.azevfaja.hu

www.vandorgyules.hu

Brok Csaba (1979–2014)

1979. június 7-én született Erdélyben, a Hargita hegység lábánál, Székelyudvarhelyen. A helyi Bethlen Gábor általános iskolában tanult, majd középiskolai tanulmányait a Dr. Bányai János műszaki kollégium, faipari szakán végezte, sikeres érettségi záróvizsgával 1997-ben. Sár gyermekkorának egy része a szocialista típusú panellakásnegyedben telt, a nagyszüleinél, falun eltöltött nyári vakációk a természetközeli életformát is korán megszerették vele.

Erdésztechnikusi képzést az 1998–2000-es tanévekben szerzett, szintén sikeres záróvizsgával. Szakmai gyakorlatát előtt 2001–2002 között kötelező sorkatonai szolgálatot teljesített. Szakmai tevékenységét 2004–2006 között a Zetelaki Magán Erdőgazdálkodásnál kezdte meg, a Városé nevű őrzőterületen teljesített szolgálatot. E festői környezetet Sikaszó és Varság települések, továbbá északról a Hegyeshegy rengetegei fogják közre.

Az ott eltöltött esztendőket után, 2006-tól a Székelyudvarhelyi Állami, majd a Székelyudvarhelyi Magánerdészterületnél folytatta tevékenységét, Székelyderzs község erdészetének Székelymuzsna, Petek, Kányád települések erdői is az őrzőterülethez tartoztak. Ezzel gyermekkorának ismerős helyszíneire került, hisz a szülei szülőfaluját keretező tájak nem voltak ismeretlenek számára. Az elmúlt gyermekkori nyári vakációk, a nagyszülőkkel vidéki környezetben eltöltött idő is befolyásolták későbbi döntését a pályaválasztásban. Szabadidejének jelentős részét felnőttként is ezen a környéken töltötte. A nagyszülői háznál méhészgazdaságot hozott létre. Szakmai felkészülését e téren a 2009-ben elvégzett méhésztanfolyam alapozta meg, amelyen sikeres állománygyarapító pályázattal egészített ki. Időközben felhalmozott szakmai tapasztalatait önzetlenül megosztotta fiatal, kezdő méhésztársával. Ugyanakkor még 2008-ban elkezdte távoktatásos tanulmányait a csíkszeredai George Baritú magánfelsőoktatási intézmény közgazdaságtan szakán, ahol az egyetemi záróvizsgát 2012-ben tette le.

Feleségével, Imolával 2012-ben kötött házasságot, 2013-ban született kislányuk Lilla. Rövid, rejtőzködő, mindössze néhány hétig tartó betegség után, 2014. március 10-én ragadta el a halál. Temetésére 2014. március 13-án került sor a székelyudvarhelyi belvárosi katolikus temetőben, unitárius egyházi szertartás szerint. Mindössze 34 évet élt. Nyugodjon békében!

Fekete Ferenc
erdésztechnikus

Dombos Endre (1945–2014)

Ahogy öregsünk, egyre több temetésre kell járunk és a koporsó kísérésénél lassan az első sorba kerülünk. Sajnos a közelmúltban Cseke Sándor vadászbarátomat kísértük utolsó útjára Szentendrén. Cseke Sándor Aranytollas újság-

író, a Magyar Vadászlap kiadó-főszerkesztője, a Vadászati Kulturális Egyesület alapítója, számos vadászati szak- és szépirodalmi kötet szerkesztője volt. Majdnem 20 évet húztam le mellette a vadászati kultúra ápolása érdekében. Nagy veszteség, hogy elment...

Alig hevertem ki ezt a temetést, egy újabb rossz hírt kaptam. 69 éves korában tragikus hirtelenséggel elhunyt Dombos Endre. Annak ellenére, hogy Csemőben élt, vele majdnem napi kapcsolatom volt és őt is 20 éve erdész-, vadászbarátomnak tarthattam és a családok között is kialakult a barátság.

Már fiatal korában a természet és a vadászat szeretete mellett tette le a voksát. Legénykorában vadórként szolgált ki az akkori rendszer embereit. Az idősebb vadászoknak nem kell ecsetelni, hogy ebben az időben milyen volt egy vadór sorsa. A mezőföldi vadászterületen az akkori párt tagjain kívül még Kádárt is vadásztatta. De azért emelt fővel szelíden ismerte el, hogy köze volt 1965-ben az akkori világlégső Martonvásári őzbak terítékre hozásában is.

Alapító elnöke és létrehozója volt a Csemői Községi Vadásztársaságnak, amelynek haláláig tagja volt. Nagyon sokat segített nekem a fiatalok természet szeretet nevelésében, létrehozta Csemőben az általános iskolások vadászszakkörét, melynek alapján megalapítottuk a mai napig működő Vadászati Kulturális Egyesület Országos Ifjúsági Tagozatát.

Felesége nagyon korán súlyos beteg lett. Becsültem és tiszteltem vadászbarátom ekkor tanúsított viselkedését. Azt a szeretettel végzett gondozást, munkát és ápolást még nem láttam senkitől. Sajnos az alattomos kór nem kegyelmezett és két hónappal ezelőtt „Babust” temettük. Ezt a két hónap felszabadultabb szabadságot kapta barátom a sorstól és sajnos most ő is elment.

Visszaemlékezve nagyon sok közös élményünk volt: Együtt dideregtünk a már hideg novemberi éjszakában a Hargita csúcsán egy vadászház facipőcsén, együtt tudajoztunk a Dunajec sebes vizén, együtt csodáltuk meg a Tátra magas csúcsait, együtt sétáltunk az Erdélyi Ivó patak völgyében és hallgattuk a szarvasok bőgését és a farkasok üvöltését.

De itthon is nagyon sok élményünk volt: Csodálva megnéztük a Hortobágyon a darucsapatok vonulását, bejártuk csónakkal a kedvenc Tisza-tavának rejtett csatornáit, megfigyeltük a tó madarait, megnéztük a Poroszlói Ökopark új létesítményeit, bejártuk a bükki Hór-völgy gyönyörű táját.

Sokat vadásztunk együtt, apróvadra és nagyvadra egyaránt, de soha nem voltunk irigyek egymásra, ugyanúgy tudtunk örülni egymás sikereinek. De az utóbbi időben volt már olyan is, mikor csak kiültünk este egy magaslesre egy üveg bor mellett beszélgetni, távcsövezni, fényképezni. Volt egy haveri körünk, akikkel minden év telén egy napon kimentünk az erdejébe és brahiból favágó vizsgát tettünk, szalonnát sütöttünk, beszélgettünk, a szabadban voltunk. Májusban a Madarak és Fák napján az ún. "madárcsicsergés"

hallgatása volt a célunk. Be kell vallani, hogy Bandi vadászbarátom nálam sokkal jobban ismerte minden vad viselkedését, a madarak, fák és növények nevét, hangjáról mindegyik madarat felismerte. Sokat tanultam tőle, nehéz lesz pótolni ezen tudását.

Voltak még együtt terveink. Terveztük megnézni az év madarának, a tűzoknak a dörgését Dévaványán, terveztük májusban a „madárcsicsergést”, ki szerettünk volna menni Erdélybe a barátaihoz. Egy kicsit elkeseredtünk és megijedtünk a halálától, úgyhogy a tervekből nem tudom mi lesz.

Bandi barátom! Elmentél úgy, hogy nem is tudtunk elbúcsúzni, pedig még néhány nappal előtte beszélgettünk.

Te már az örök vadászmezőkön csatlakozol az elhunyt vadászbarátainkhoz és kívánjuk Neked, hogy ott is ugyanolyan sikerrel vadásszál, mint itt a Földön. Nyugodj békében! Öszinte vadászbarátsággal:

Mészáros Iván

Néráth Imre (1977–2013)

Egy kedves, csöndes, szerény erdőmérnök kollégánktól voltunk kénytelenek végleges búcsút venni Csákváron egy verőfényes novemberi szombaton. Megrendítő és fájdalmas utolsó útjára kísérni egy harminchat éves, háromgyermekes családapát. Barátunk a soproni egyetemlen kézhez kapott friss diplomával, 2001-től dolgozott a VA-DEX Mezőföldi Zrt.-nél. Kezdetben vadászati előadóként, majd 2006-tól műszaki osztályvezetőként. Olthatatlan érdeklődéssel fordult a vadászat, és a vadgazdálkodás felé, ezért 2003-ban vadgazdálkodási oklevelet szerzett. Munkáját nagy szorgalommal, lelkesedéssel és pontosan végezte. Napjaink mellet mindig szakított időt kiülni a lesre, gyönyörködni a természetben, várni a vadat, kísérni a vendégvadászokat.

2008-ban váratlanul jött a hír, hogy betegsége miatt súlyos operáción esik át. Attól kezdve kétségek és remény, kezelése és munka között telt az élete. Mindezek mellett odaadó családapaként nevelte gyermekeit, tervezte a család jövőjét. Mi, kollégák csak a végtelen türelmet, alázatot, kitartást láttuk, a betegséget méltósággal, a legrosszabb eredményeket is panaszos szavak nélkül elvisező embert. A sors félelem nélküli elfogadását mélyszégyen istenhite, szerető családja tette lehetővé számára.

Példaadó jellemét, tartását megtisztelve sosem látott tömeg vett részt a temetésén, és a klopacska fájdalmas hangjáról, az úton díszőrséget álló egyenruhás erdészek sorfala előtt kísérték néma csendben nyughelyére. Szívében mindenki utolsó hitvallását vitte el útravalóul: Nem félek a haláltól, de nem akarom itt hagyni a családom.

Adjon az Úr neki örök békét, az itt maradtoknak erőt, és elfogadást, tőretlen bizalmat a jövőben.

Emmerlingné Köhler Marietta

Pántl László (1943–2014)

Akkor ismertem meg, amikor Sopronban kamerások lettünk. Már egy éve ettük a menza kenyérét, amikor megtudtam, hogy édesapja Csabai Pántl László elismert festőművész. A budapesti I. István Gimnázium-

ban érettségizett, majd előfelvételiként az ERTI-nél ismerkedett az erdészek munkájával. Egyetemi tanulmányai alatt nem érezte, hogy bizony sokat örökölt az apai génekből. Végzett mérnökként a mezőföldiek soponyai erdészeténél kezdett erdőművelési műszaki vezetőként. Három év múlva megpályázta a Fejér Megyei Tanács erdészeti-vadászati és

természetvédelmi felügyelői állását. Több kiemelt helyi védettségű terület, kastélypark felügyeletét látta el. Kétezer vadászatra jogosult hatósági ügyeit intézte, és szervezte a megyei tróféabírálatot. Az átalakulás után a megyei Vadászati, és Halászati osztály vezetője lett. Beosztásából adódóan türelemmel végezte cseppet sem egyszerű hatósági munkáját. Ám az apai gének egyre jobban a festőállvány elé tereltek. A sok-sok erdőjárás, az évszakok változásával másnak oly természetes színek kavalakdját ecsettel rögzítette.

Ötvenéves volt már, amikor felkerestem műtermében, ahol bevezetett a festés rejtelmeibe. Csodáltam, és jeleztem, hogy jó, jó, de gének nélkül másnak marad a fényképezőgép.

Szemérmesen tudatta, hogy a megelőző években járt a tengerentúlon, és meglepődve tapasztalta, hogy képei felkeltek a kinti magyarok érdeklődését is.

Az 1989-es kanadai bemutatkozás megnyitotta alkotásai előtt az amerikai közönség felé vezető az utat. Olyan műkereskedő cégek intézték ügyeit, mint a Bullion, és a Vimercati.

Szinte belekényszerült, hogy sorozatban tegyen eleget a megrendelőinek. Gyakran járt a tengerentúlra, hogy személyesen intézze ügyeit, legyen jelen kiállításain. Tagja lett a floridai Bonita Spring alkotóközösségének. Egyszóval, befutott festő lett. Hazai magángalériák is keresik képeit, melyek, mint lenni szokott, halálával felértékelődtek.

Az évfolyamtársak nevében is búcsúzom tőled. Keverd az égi színeket továbbra is, mert nekünk, hátramaradottaknak bizony nagyon elkél a természet, a színek összessége.

Nyugodj békében.

Kockás Pierre

Magyarországi Képesfák Adattára

Felhívás

Tisztelt Olvasók!

Nemrégiben újtára indítottuk Somogyországból, a hazai képesfák egyik jól ismert hazájából, a magyarországi képesfák felkutatására szerveződő közösségünket.

A képesfák olyan elemei nemzeti kultúránknak, amelyek méltán érdemesek a megkülönböztetett figyelemre. Egyedülállóak abban a tekintetben, hogy egy-egy önmagában is jelentős tájképi és természeti értékkel bíró faóriást, a néphagyomány szakrális jelentőséggel is felruház. Komplex értékek, hiszen egyesítik a vallási és a természeti értékek tiszteletét. Egy olyan világnézet megnyilvánulásai, amelyben a természet és az ember még szoros harmóniában él együtt.

Általános jellemzőjük, hogy egy idős fára, vagy a fa odvába, szobrot vagy szentképet helyeztek. Ezek idővel a helyi közösségek számára kiemelt jelentőséggel bíró helyekké váltak, hitéletük fontos elemét alkották. A képesfák többsége zarándok- és búcsújáró utak mentén található, pihenőhelyként és imahelyként szolgál. A néphagyomány idővel csodatévő erővel ruházta fel őket. Csodás esemény is kötődhet hozzájuk, többnyire csodás gyógyulások emlékével, amelyek gyakran erdészekkel is megtörténtek, így a képesfákat erdész szakmatörténeti értékeknek is tekinthetjük.

A létrehozni kívánt Magyarországi Képesfák Adattárába gyűjtjük:

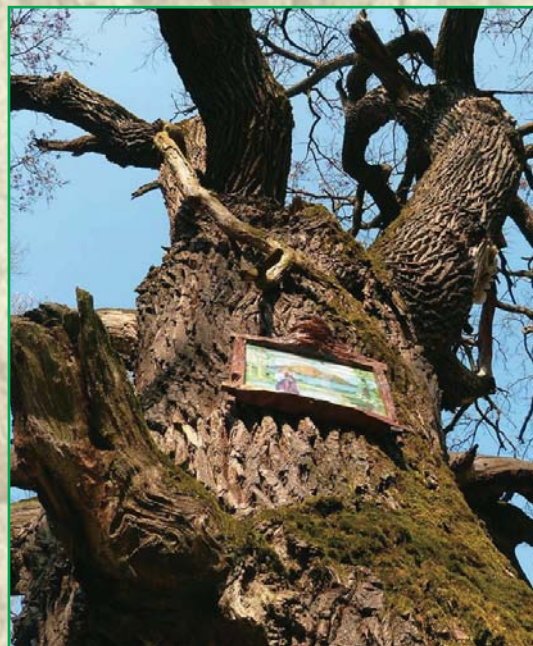
- a minél pontosabb helymegjelölést (lehetőleg koordináta),
- a fafajt,
- a becsült kort,
- a fa méreteit,
- a fán elhelyezett képek (esetenként szobor) leírását,
- a fa és környezetének állapotleírását,
- a képesfához kapcsolódó hagyományokat, és/vagy az ezeket őrző emberek nevét, elérhetőségét.

Aki lakóhelyének vonzáskörzetében képesfát ismer, tisztában van annak történetével, kérjük jelezze a kepesfak@gmail.com e-mail címen!

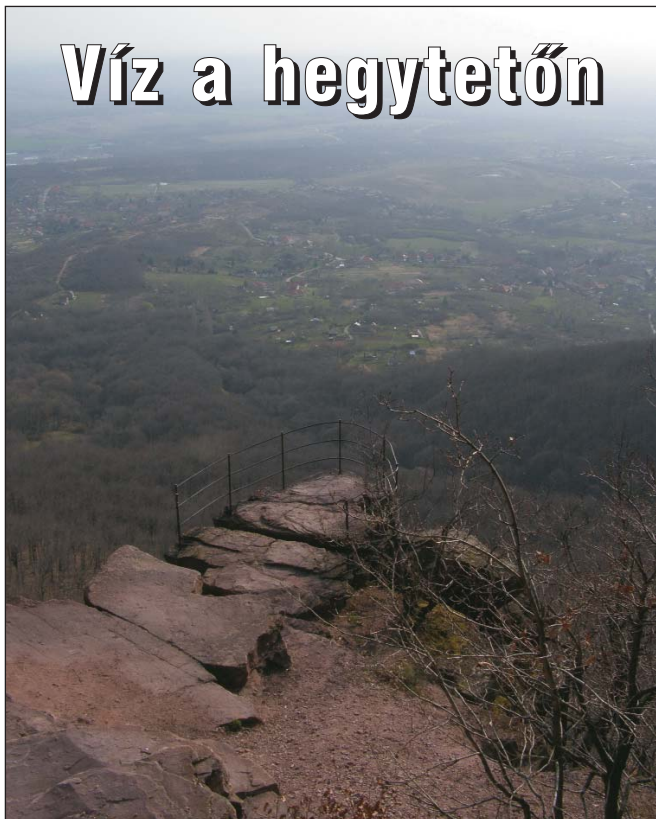
Köszönjük a segítséget és az együttműködést!

Miókovichs Eszter

PhD hallgató, Pannon Egyetem Georgikon
elnök, Dél-Balaton Természetvédelmi Egyesület

Víz a hegytetőn

Erdős tájainkon számtalan forrás tör a felszínre és számos csermely, patak, kis vízfolyás viszi tovább e fakadó vizeket. Sötétlő árnyékok közt megbújó kisebb-nagyobb völgyfőkben törnek maguknak utat, éppen csak szivárogva, lassan csörgedezve vagy szilaj erővel büszkén zubogva.

Kevés hazai erdőtájunkon találkozunk magasra kiemelt fennsíkon e tiszta vízforrásokkal. A fakadó víz a hegytetőn különleges érték és látvány, melyet nem csak ma értékelünk sokra, hanem elődeink is nagy becsben tartották a természet nyújtotta ajándékot.

A Mecsek hegység nyugati felének őrt álló bástyája – Pécsről alig egy macskaugrásnyira – a Kővágószőlős és Kővágótötös felett emelkedő Jakab-hegy. A Nyugati-Mecsek legmagasabb hegycsúcsát felépítő kőzettömeg egy része a földtörténet ókorában, a perm korban alakult ki, jellegzetes színű vörös homokkő. A hegy déli peremén emelkedő merész sziklatornyok – a Babás-szerkövek, mint például a Zsongorkő – is ennek a kőzetnek a későbbi gejzírkitörésekből származó, kovasavas oldatokból összecementált válto-

A Pálos kolostor romjai a Jakab-hegyen

zatából jöttek létre, a szél és a csapadék válogató eróziós munkája nyomán.

A homokkő rossz vízvezető képessége és a közbetelepült vízzáró agyagrétegnek köszönhetően, ún. lebegő vízkészlet alakult ki a platós felszínről beszivárgó csapadékvizeket összegyűjtve. Ez a különleges vízföldtani adottság tette lehetővé, hogy a magasra kiemelt hegytetőn többé-kevésbé állandónak tekinthető vízkészlet tározódjon és ez egyben ivóvízbázisul szolgáljon már a korai történelmi korok emberének is.

Az összegyűlő víz a csapadékosabb időszakokban a hegycsúcs mélyedéseiben kis tavacskákat alkotott. Erre az adottságra már a kora bronzkor embere is felfigyelt, aki az első lakott telepet hozta létre, éppen erre a víznyerési lehetőségre is alapozva.

A kora vaskorban a Kárpát-medence legnagyobb területű földvára épült fel a Jakab-hegyen, melynek helykiválasztásában jelentős szerepe volt az értékes ivóvíznek. A 6-10 méter magasságú kőből épített mesterséges kőszáncok ma is jól láthatóak. Impozáns méretei, kettős rendszerű kialakítása, a közeli halomsíros temető is arra utal, hogy a római hódítás előtt jelentős birodalmi központot hozott itt létre a halstatti kultúra népeisége. A IV. században a kelták elfoglalták és szintén királyi székhelynek, hatalmi, közigazgatási és gazdasági központnak használták. Mind addig, amíg a római hódítás el nem érte e területet is.

Kultúrák jöttek-mentek, de az erdővel borított hegytetőn az értékes ivóvíz megmaradt. Jól jelzi ezt, hogy a korai Árpád-korban középkori falu élte életét a hegy magasán. Templomának titulusa Szent Jakab lehetett, melyről a hegy a későbbi nevét nyerte. 1225-ben Bertalan pécsi püspök egybegyűjtötte a Mecsekerdőben élő remeteket és az Árpád-kori templomra alapozva kolostor építésébe kezdett számukra a Jakab-hegyen.

A vaskori földvár sánca

Jelentősége abban rejlik, hogy valószínűleg ez a rendház volt az egyetlen magyar alapítású szerzetesrend, a pálosok első kolostora. A szerzetesek is megbecsülték a hegy kincsét jelentő vizet és komoly mérnöki teljesítménynek is tekinthető kútházat és víztározót építettek. A rend története a magyar történelemmel együtt hullámzott. A török kori Hódoltság idején szétesedtek, majd a 18. század első harmadában újra szerzetesi élet költözött az újjáépített falak közé. 1780-ban II. József rendelkezésére felszámolták a Jakab-hegyi kolostort is és a 19. század első felére a terület teljesen elnéptelenedett.

A víz a fák hűvösével borított hegytetőn ma is az erre járó vándorok szomját oltja. Még kitar sok évezredes múltja ellenére akkor is, ha a XX. század nehéziparosítása a Jakab-hegy oldalában felszálló karsztforrások vizét már régen elapasztotta vagy elszennyezte. Becsüljük meg mi is, ahogy őseink is tették évszázadokon át, az életet adó forrásvizet odafenn hegy magasában.

Kép és szöveg: **Nagy László**

Több mint négy milliárd forintot fordítanak turisztikai fejlesztésekre az állami erdőgazdaságok

Száz éve nem volt ilyen mértékű berubázás ezen a területen

Jelentősen fejlesztik a hazai túrázási lehetőségeket a következő egy-másfél évben. Hasonlóra az elmúlt száz évben nem volt példa, mondta a Magyar Természetjárók Szövetségének igazgatója. A kormány által elkülönített csaknem kétmilliárd forintból például harminc turistaház újul meg. Mindez azért is fontos, mert egyre többen választják a természetjárást, az erdei sétákat. A kormány által biztosított összeg mellett az állami erdőgazdaságok több mint négy milliárd forintot fordítanak turisztikai fejlesztésekre.

Forrás: hirado.hu, Kossuth rádió

http://www.oee.hu/hirek/agazati-szakmai/allami_erdogazdasagok_fejlesztések

◆◆◆

Szabályozott idegenhonos önzőfajok

Jövő év elején lép hatályba az uniós rendelet, de még nem lesz fajlista

Várhatóan a jövő év elején lép életbe az Európai Unió önzőfajok szabályozására vonatkozó rendelete, a fajlistát azonban a tagországi egyeztetéseket követően várhatóan csak egy évvel később állítják össze – mondták el a Vidékfejlesztési Minisztériumban. A rendelet még elfogadásakor sem fog fajlistát tartalmaz-

ni, mely kijelölné azokat az uniós számúra veszélyt jelentő fajokat, amelyek ellen elsődlegesen kell majd védekezni, fellépni. A jegyzék első változatának elfogadását a rendelet hatályba lépésétől számított egy éven belül, azaz a jövő év végére ígéri az EU Bizottsága. Ezt azonban még a tagországok szakértőinek egyeztetése előzi meg.

Forrás: **MTI**

http://www.oee.hu/hirek/agazati-szakmai/szabalyozott_idegenhonos_fajok

◆◆◆

Elindult az online erdei szálláskereső

Mit kínál az erdő! – 22 állami erdőgazdaság közös ökoturisztikai weboldala

22 állami erdőgazdaság szálláshelyeit gyűjti egybe az www.erdeiszallas.hu. A weboldalon hangulatos vadászházak, erdei pihenőhelyek és turistaházak között böngészhetünk, de a tervek szerint szálláshelyfoglalási lehetőséggel is bővíti a szolgáltatások sorát. Szerencsére hazánk sok kiterjedt, szépen gondozott erdősséggel büszkélkedhet: Magyarország területének majd egyötödét erdő borítja. Nem árt tudni, hogy a hazai erdőségek csaknem felét kezelik, gyarapítják az állami erdőgazdaságok, akik számos programot, túrát is szerveznek.

Forrás: **ithon.hu**

http://www.oee.hu/hirek/agazati-szakmai/online_erdei_szallasskereső_elindult

Dr. Jámbor László az OMVK új elnöke

Tisztújítás az OMVK küldöttgyűlésén

Az Országos Magyar Vadászkamara április 25-én, a tatai Hotel Gottwald épületében tartott küldöttgyűlése tisztújítást hozott. Az OMVK elnöke dr. Jámbor László, a TAEG Zrt. vezérigazgatója és a Győr-Moson-Sopron megyei vadászkamara elnöke, az OMVK felügyelőbizottságának korábbi tagja lett, 154 igen, 3 nem szavazattal.

Forrás: huntingpress.hu

http://www.oee.hu/hirek/agazati-szakmai/jambor_laszlo_omk_elnok

◆◆◆

50 év elteltével újra könyv jelent meg a Kámoni Arborétumról

Az ERTI, a Kámoni Arborétumért Egyesület és Szombatbely város kiadványa

Tudományos igényességű, de mégis közérthetően megfogalmazott szövegek mellett gazdag képi illusztráció eleveníti fel a botanikai gyűjtemény történetét, értékeit. A Kámoni Arborétum hazánk legnagyobb fenyő- és leggyazdagabb fásnövénny-gyűjteménye. A kert minden évszakban tartogat látnivalót. Hamarosan a rhododendronok is virágoznak. Mióta felújították a kertet, még többen tesznek sétát a több hektáros kertben és gyönyörködnek a növényekben, és próbálják meglesni az állatokat. A most megjelent könyv is ebben a kíváncsiságban nyújt segítséget.

Forrás: **szhtv.hu**

http://www.oee.hu/hirek/agazati-szakmai/kamon_arboretum_konyv

HASZNÁLJA TAGSÁGI KÁRTYÁJÁT!

Az Országos Erdészeti Egyesületben fennálló tagságot 2012-től tagsági kártya igazolja. Az OEE-kártya tulajdonosa egyre több kedvezményt vehet igénybe a különböző vásárlási lehetőségektől kezdve a vadászházi szállásokig. Az aktuálisan elérhető kedvezmények listája a www.oee.hu oldalon olvasható, évente egy alkalommal az Erdészeti Lapok is közli.

Az Egyesület vezetése a kártya használatára biztat minden egyesületi tagot! A kedvezményrendszer igazi értékét, minél szélesebb körű elfogadottságát a rendszeres kártyahasználat alapozza meg.

A kártya névre szóló, sorszámmal és vonalkóddal ellátott, az Egyesület titkársága évente érvényesíti. A 2014-re szóló érvényesítő matricákat azon tagok kapják meg a helyi csoportokon keresztül, akik teljesítették az adott évről vonatkozó tagdíjfizetési kötelezettségüket.

A kedvezményrendszerrel és a tagsági kártyával kapcsolatos bármely kérdésben felvilágosítás kérhető az Egyesület titkárságán (titkarsag@oee.hu, 06 1 201 6293) vagy a helyi csoport titkároknál.

Partnereink:

Megbízható társ a kertben!

A STIHL gépeivel
öröm a munka

1+1 év*
JÓTÁLLÁS

STIHL FS 55

74 900 Ft

ÚJ STIHL MS 170

52 900 Ft

1+1 év*
JÓTÁLLÁS

→ www.stihl.hu

Mobilra optimalizálva!

Tavaszi fáradtság... Ugyan, kinek van arra ideje? Most, hogy a természet ismét feléledt, a kertbarátoknak sem lehet többé lustálkodni. Érdemes mielőbb eltüntetni a tél nyomait a ház környezetéből. A szorgos munkában fáradhatatlan segítséget jelent a STIHL valamennyi kerti gépe! A STIHL motorfűrészeket, sövénynyírókat és fűkaszákat megbízhatóságuk és döbbenetes erejük mellett könnyű kezelhetőségük teszi nélkülözhetetlenné a kerti munkák során! Legyen öröm a munka idén is!

Keresse akciós termékeinket szakkereskedéseinkben!

Az akció időtartama: 2014. április 1. – május 31.

*Az akció részleteiről érdeklődjön szakkereskedéseinkben vagy keresse honlapunkon!

BUSINESS
Superbrands^{6x}

08 '09 '10 '11 '12 '13

STIHL
nyereményjáték
2014

Találja meg JACK-et, és egy kis szerencsével a nyeremények Önt fogják megtalálni!

A részleteket keresse a honlapunkon, illetve szakkereskedéseinkben!

ANDREAS STIHL KFT.

2051 Biatorbágy-Budapark, Paul Hartmann u. 4.

Telefon: (+36-23) 418-054 · E-mail: info@stihl.hu

STIHL[®]